

19/6 52

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 92

475
240
715

אש דת

קנאת ה' נבואות יולא בזיקוקין דנור וביסורין
דאשא מפי ד' וינת אש בספרי נחמיה קי"ח
חיון עובר ועוכר ועוקר עיקרי תורתנו
סקדושה והתמימה וידע אלמנותיו
והנעותיו יסיע וכל חומות יסודותיו
ישפילם עד ארץ יגיעם עד עפר
ברעם וברעם וקול גדול
למען לא ישמע קולו
עוד אל הרי ישראל :

פס לונרדיש קרית מלך רב
שנת עתה ה' אלסיס יאמן דברך לפ"ק

במלות מעלת קניני המעמד י"ו
בדפוס נומ"אש אי"ליף

אש דת

א **נפתלי** סיוס ינאתי לקראתך לשמר פניך ואמלאך תהלות
לאל :

ב דן סרף מומני כי אני נחפו ללכת :

ג נפ אנה פניך מועדות *

ד דן אל ארץ לא עבר בה איש ולא יקב אדם שם *

ה נפ ומס תעסה שם לבדך ?

ו דן תרדנס עיני דמעס לילס וימס ואל תדמינה :

ז נפ למס כי נשכס עדר ה' ?

ח דן לא • כי לא יפול מדבר ה' ארנה אשר יעדנו ביד מעס עבדו אס

יהיס נדחק בקלס השמים מעס יקבנך ה' אלסיך וגו' וסביאך ה'

אלסיך אל סארץ אשר ירשו אבותיך וירישתם • וכן קיימו וקבלו כל

סנביאים אחריו :

ט נפ אס כן אפוא מס לך כי כועקת האס על שני חרבנות ?

י • דן לא עליסס תלוותי כי סנה יחוקאל ניבא על סבית הסליסי סיב' בא

סנאמר סגד את בני ישראל את סבית :

יא נפ למס אס כן כאבל אס קודר סמות !

יב • דן בלסן איס נר ואויב רשע ובליעל נדחמיא הייא היון שר' אשר

נשא ידו במלכו של עולס ממ'ס הק'בס יסתבס סמו ויתעלס

סדרו לעולמי עד ולננח נלחיס ויחפא עליו דברים אשר לא כן נגד

אמונתו סמקובלת מאבותינו כביאינו וחכמינו בירושס שאין לה ספסס

מאד' סר ועד עכסיו :

יג נפ אני קריתי ספריו ומנלתי בהס דברים זריס עד מאד אבל

אמרתי אני בלבי יאפסר סיסי דבריו סתומיס וסתומיס כדרך

דברי קבלס וסיסיו סודות כעלמי'ס מתחת למדוי ואיני מבינס מקור

ססגתי אבל עכסיו סנגלס סרפתו בקהל תמסני איך לא קמו עליו כל

בית ישראל כולו ואיס כלי מתחתו בידו לכלא ספסע ולסתס ספוסע :

יד דן כבר נתעוררו רוב קסלות איטל'א אסככו ותוגרמס יע'א

ויכו ויכתו אותו ואת ספרו עד חריתו ועד בכלל וע'כו עודנו

מקויק בטומיותו ולא נקס על רעתו לאמר מס עסיתי :

אש דת

ט"ו נפ ספרה נא לי איך היה הדבר :

י"ו דן דע שהעובר הזה הגיע לאמטרדס בחדש אייר תע"ג וצידו ספר נדפס צבי"ר לין ושם הספר עוז לאלהים ויש לו פנים ונק' מהימנותא רבולא ושני פירושים מזה א' ומה א' שם הא' בית קדש הקדשים ושם הב' עוז לאלהים * ויהי כבוד הספר הזה אל יד הגאון כמה"ר ר' צבי"אב"ד ור"מ של ק"ק אשכנזים קנא קנאת ה' נבואות ופירסם מינותו בפסק שלסי תמוז תע"ג תחלתו על דברת ספר כתב וכו' ועוד הוסיף ידו בפסק שני תחלתו בהיות דבר ברור ופשוט וכו' ויגל את און כל קהלות ישראל הקרובות והרחוקות להקל ולעמוד על נפשם פן יספו בארס העובר ויקס הגאון כמה"ר ר' יהודה ברי"א ראש השלישים במדינת איט"ליא יע"א ומרב שלופה צידו ויקלל בגורת נח"ש את הספר ואת מחברו זאת ועוד ידו נטויה ויעט כמעיל קנאה ולא שלו ולא שקט ולא נח עד אשר בא רובו כל רבני וגאוני איט"ליא על הספר והמחבר וכן עשורבני וגאוני אשכנז ותגרמה כאשר עיניך תחזינה מיישרים בספר מ"המה לה' אשר בו תמנא רוב הפסקים והאגרות מלבד אחרים שדפסו קודם לבדס ואחר כל זאת לא שב הס"א הזה מדרכו הרעה וה:נו ברשתו עד היום הזה :

י"ז נפ ידעת את האיש ואת שיחו ?

י"ח דן לא ידעתיו ולא ראיתיו מימי אלא ע"י ספריו ומעם ראיה שיפה עשו חכמי ישראל לנדותו ולהחרימו :

י"ט נפ מה ראית בספריו שהכריחך לומר כן כי קים לי שאין אתה מהמחזיקין במחלוקת :

כ" דן ראיתי שערורים ונכה נהי נהיה על ה' אלהינו ית' שמו ועל תורתו הקדושה והתמימה ועל כתנאים והאמוראים ועל

הגאוניס והרבניס ה"י אשר עוד באיים חיתס אשר הם עמודי האמת והכוראה בכל מקומות מושבותיהם :

כ"א נפ סודיעני נא את דרכיו :

כ"ב דן הסכת ושמוע ותראת תועבות גדולות :

כ"ג נפ תהיינה אזני קשובות לקול דבריך :

כ"ד דן תנינן בסוף פ"ד דבכורות וב"פ מהנה ד' החסוד על הדבר לא לנו ולא מעידו וכ"ש סיכא דקיס לן בגויה דהוא עבריין

למותו דבר דאז סוחוק כפרך ואינו נאמן אפילו בשבעה :

והנה חיו"א חיו"א סוחוק כפרך על דבר שהסכמות כי הגאון כמה"ר גברי"א אב"ד ור"מ של ק"ק ניקלס"פורג כתב לגאון משה"ר

צבי באגרתו של ה' אלול תע"ג וז"ל : ומעולם

ומעולם לא נתתי שום הסכמה על ספר זה ולא כיוצא בזה כי הרבה מאד אני מקפיד מלתת הסכמתי בהדפסת ספרים חדשים מקרוב באו ובוראי זופי זי"ף התימת ידי כי לא התמתי מעולם הסכמה על ספר זה וכו' עכ"ד :

כמה רר יוסף פיאמ'טא אכ"ד ור"מ בק"ק אנק'ונא כתב בסוף אגרתו של סדר בתס לבני ובנקיון כפי תע"ד וז"ל

אחרי כתבי את כל אלה הגיע לידי בליל זה למ"שק בזמן שלא היה ראוי לבוא ובהסר ה' באה לידי מעיר ויניצי'אה

אגרת ומצאתי בה כתב שולה מאמשטרדם בלי שום התימה כלל וכלל וכו' הולך וסופר כל המעשה שאירע שם למחבר הספר הגז' ולפי דרכו הולך ומתנצל בעל הספר והנה מצאתי כתוב ברף החיא שאהר מהמסכימים הייתי אני העצב נבזה נפוץ והי ראשי כי בראותי הרברים ההם תעה לבבי פלצות בעתתני וגשף השקי שם לי לחררה כי מעיר אני עלי שמים וארץ וכה יזכני האל לחיי הע"הב שלא ראיתי ולא ירעתי מהספר ההוא כלום ומעולם לא התמתי ולא הסכמתי לא בהדפסת הספר ההוא ולא בהדפסת שום ספר כי במקומות הללו אין נוהגין לבקש הסכמה על הדפסת ספרים ועיר הזאת אין בה דפוס וכל ימי היות המחבר הגז' שר' פה בעיר הזאת לא דיבר עמי בהכמת הקבלה משוב ועד רע ואם באמת תמצא בספר ההוא הסכמה דעו וראו כי שקר וזיוף גמור הוא וליהיו דא מודע'י רבה לכל אשר בשם ישראל ימונה וכו' :

כמה רר יעקב אבוהב מוויניצי'א כתב לגאון מס"ר צבי בג' חלו' תע"ג ח"ל :

ואחר נסיעתו (של קו"ק סנ"ל) עשה רושם ספר א' שהרפים קטן הכמות וזר האיכות בשם רזא דיהודי'א אשר העם מרננים אחריו על הלומותיו ועל דבריו ולא זינו מהבכ מצות הארון גם אהר ששמענו תלונת הספר להרצות לפני מעלת הכמי ישיבתנו הכללית האגרת עם הכתבים הכמוסים בה ולשאוע מפיהם איך קרה הדבר הזה ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם מטיבו של עו"בר זה ואם ראו ספריו הנרמזים ונקראים בשם מהימנות'א דכולא באמצע ומוזה ומוזה שני פירושים בק"הק ועוז לאלהים ואיך הסכימו בהדפסתם ונשתוממו כשעה הראו על המראה ובמותב תלת'א כחד'א ענו ואמרו שמעולם לא ראו

ספרים הללו ולא התמו הסכמה זאת וגם מהספר הקטן כמעט
לא ראו מקצתו ובודאי שמוציפת היא מתוכה ואין ביעור המין
לא שרפה ולא יעלה על לב אדם בשר להשוד ההכמים הכשרים
שלא ספרים כאלו והרשו להתיר איסור אפילו במהשבה אם זה
היית חיון שר"י דצה להתכבד בקלון ההכמים באמרו דבר זה
התירו לי רבים וכו' כי ידמו לא שפכו הדיו הזה ועינינו לא ראו
ספריו ולא ידענו את האיש ואת שיהו עב"ד :

שלשה חלה בני חו"מ אשר בדה מלבו הכופר סוס לגנוב את לב
אנשי ישראל ותלה דברי תעתועיו וסקריו ופחזותיו בשלשה ראשי
נבואות ישראל כולם אנשים חכמים נשויים ונאמנים אבות צ"ד וראשי
ישיבות ולא שב אל לבו ולא דעת ולא תבונה לאמר הסקר אין לו רגלים
וסוף סוף שיקרא לא קאי :

כ"ה נפ מה לנו וללמה אטו השוד על הקל השוד על החמור ? נייתי
ספרו ונחיו אם ראוי והגון הוא סוס ליה כאלו כל חכמי ישראל
חתומים עליו לאשרו ולקיימו וגארי ליה מאריה על זיוף הסכמות ואם
הספר אינו ראוי מה לנו עם הסכמותיו ? פתתי מיכתת שיעוריה וכל
העומד לישרף כשרוף דמי :

כ"ו דן יש לך לדעת שהנחש הקדמוני סוס לא מובעיל תואנה הוא
מבקש לחכמי הדור הישרים והתמימים ה"י אלא שמת בשמים
פיו על התנאים והאמוראים עמודי תורתנו וביקש לקלקל ולעוות דברי
קבלתם ואמתתם בפלפולי סקר וכזב ובדרשות של דופי כאשר עשה
במשנת אין דורשין ספירש כפי הקדמותיו של תסו שהוסתכל בד' דבריה
רתוי לו כאלו לא בא לעולם היינו לשבח ולא חש לפירוש רבן של ישראל
רש"י זל"ה סרוב דבריו דברי קבלה ולא מלבו ח"ו וא"ע דכבר יתחו ליה
אקדקדי המאורות הגדולים הגאונים כמה"ר צבי בשני פסקים שלו
וכמ"ר נפתלי בהן צדק בכתבו לכמ"ר צבי הג"ל של כ"ב אלול
תע"ג ואחריהם החזיק כמה"ר יעקב הבהן אב"ד ור"מ של ק"ק קוב לינן
בכתבו של סדר בתם לצבי ובנקיון כפי תע"ד עכ"ו מקום הניחו לנו
רביתנו חלה כי האלהים אינה לידי שני דפוס תלמוד ירושלמי חד של
קרא"קא עם פירוש וחד של ויני"א של בלי פירוש ובסנייהם גרם בשתי
סנדות רתוי לו כאלו לא בא לעולם :

כ"ז נפ ומאי נפקא לן מינה :

כ"ח דן • לבלוס עדין במתג ורסן שה"י הוא נבען על דפוס אמסטערדם
ובן הוא בדפוס ויני"א שנתשכל גרם רתוי לו כאלו לא בא

לעולם ובכל שלא חס על כבוד קונו גרם שלא בא לעולם בין במשנה
 בין בפסקת הגמ' ורעה להוכיח משם שבמסתכל היינו לשבח ובשלא
 חס היינו לגנאי אבל כיון שהוא מודה דבא חס הוא לגנאי והירושלמי
 גורם בשתי הדבות כאלו לב"ל נמנע בהכרח שלפי הירושלמי שתיסן
 לגנאי והגמ' שלנו נקט בשלא חס * שלא בא לעולם * משום דהיינו כד
 כאלו לא בא ושלא בא * וליכא למימר דגמ' דידן פליג אירושלמי דאפשי
 במחלוקת לא מפשינן ועוד דאין לנו לשום מחלוקת בין שני התלמודים
 כדי להסכים עם מחשבות ח' און כי הנהיב :

ועוד דגרסינן התם בהדיא וז"ל רבי יונה בשם ר' לוי בבב"ית נברא
 העולם מה ב"ת סתום מכל צדדיו ופתוח מצד א' כך
 אין לך רשות לדרוש מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור
 א"א מיום שנברא העולם ולבא :

כ"ט נפ' אם כן קשיא סיפא ארישא דברי שא תנא שדורשין במרכבה
 ליחיד חכם ומבין מדעתו ובסיפא תנא שהמסתכל מה למעלה
 וכו' טוב לו שלא בא לעולם ומה למעלה סייעו מ"מ א"ב שהמסתכל הוא
 לשבח ניחא אלא א"א שהוא לגנאי קשיא ?

ל' דן כך הקשה הוא בהקדמת ע"ל דף ב' רע"ב ובס' הגד נב' דף
 דף ד' ע"ב אבל דע שכל מקום שפקרו סימנין תשובתן בנדון
 וכבר הרגיש רש"י ז"ל בקושיא הזאת ומירנס בזה שפירש מה למעלה
 מרקיב שעל ראשי הקיות דהיינו שמוהר להסתכל במ"מ עד ראשי הקיות
 ותו לא :

ל"א נפ' מה תאמר נפסך על מה שכתב דף ועמוד ה"ל שההסתכלות
 היא פחות מהדרשה ?

ל"ב דן עקר ענה בתנא הקדום שהרי ז"ל קרי בי רב הוא שלעולם
 ההסתכלות נאמר על עיון דק ועמוק ומכוון בעין הגוף או
 בעין השכל * בעין הגוף דהיינו הדגש כדא"חול בפ"ב דחגיגה דף
 י"ז ע"א המסתכל בג' דברים עיניו כהות בקשת ובנשיא ובבהנים
 ובדאי שר"ל שמביט בהן בעיון ובכונה דאל"תה יעלה על דעתך
 שמי שנסח עיניו לשמים וראה הקשת דרך מקרה וכן מי שלא היה
 יודע שהבהנים היו בדוכן והביט בהם שלא במתכוין וכן בנשיא עיניו כהות
 חלילה לאל ! בעין השכל איתא בירושלמי בפ' אין דורשין א"ל (בן
 זומא לר' יוסע) מסתכל הייתי במ"ב ואין בין מים העליונים
 למים התחתונים א"א כמלא פותה טפה ובגמ' דידן גרסינן צופה
 הייתי ופיר' טי מתבונן הייתי דהיינו הסתכלות והתבוננות בעין השכל
 והכי

אש דת

והכי איתא במשנה א' דפ"ג ופ"ג דאבות הסתכל בג' דברים ואי אתה
 בא לידי עבירה * וב"פ נאמר דע מה למעלה ממך עין רואה
 ואוזן שומעת וב"פ דע מאין באת וכו' הרי שהסתכלות בעין השכל
 הוא יותר עמוק מהדרוש :

ל"ג גפ ודילמא לעולם אימא לך שהדרשה היא יותר ?
 ל"ד דן איני רוצה להכניס ענמי בתגר זה אבל אפילו תימא דבעלמא
 הדרשה היא יותר מהסתכלות * בנידון דידן אי אפשר לומר
 כן משום דמטיק התם בגמ' דף י"ג סע"א דדורשין דקאמר סיני
 דמסרינן ליה ראשי פרקים וכן פסק הרמ"בס ז"ל בפ"ד מס' יסודי
 תורה דין י"א וז"ל :

ענין מ"מ אפילו לאחד אין דורשין בו אא"כ היה חכם ומבין
 מדעתו מוסרין לו ראשי הפרקים * ומי הוא זה ואיזה הוא
 שיסכים ויאמר אחר הטענות והראיות סללו שהסתכלות הוא קל
 סעיף מראשי פרקים ?

והכי מוכח נמי מלשון התנא שבכל בבא ובבא סולך ומחמיר דברי שא
 אחר אין דורשין בעריות בג' אבל בג' דורשין ולא במ"ב בשנים
 אבל בא' מותר אע"פ שאינו מבין מדעתו כמו שפסק הרמ"בס בפ' ובדין
 ה"ל ולא במרובה ביחוד א"כ היה חכם ומבין מדעתו דאז מסרינן
 ליה ראשי פרקים של כל הפרשה כולה עד ויאמר אלי בן אדם ובלבד
 שלא יסנוכל ולא יעיין מה למעלה מרקיע שעל ראשי הסויות ומה למטה
 וכו' שאם יסתכל טוב ויפה לו שלא בא לעולם * וכך תבוא המשנה דבר
 דבור על אפניו :

ל"ה גפ נראה לי שזה פשט נכון ואמיתי של המשנה :
 ל"ו דן השמת לבך על מה שאמר בהקדמה של ס' עוז לאלהים דף
 א' רע"ב וז"ל וא"כ אין לך לדבר בלהש יותר מהדרפסת
 הספר שקורא האדם בינו לבין עצמו אך ורק שלא ידפיס יותר
 מדמיון כרי שתהיה החכמה יקרה מפנינים ושל"ה יצטרך
 לחלק אותם במתנה (לכבוד מיסו הוא דורס) וכו' נמצא בהדרפסת
 הספר דיש בה תרתי לטיבותא הרב המחבר מדבר בלהש והבא
 לקנות אותו לבו דואג בקרבו עב"ד :

אמור נא לי היס אדם שיש לו מוח בן דקדקו שיאמר או שיעלה בדעתו
 שהדיבור בלחש עם חברו הוא יותר מפורסם מספר נדפס ? היס
 כער קצן שלא ידע שמעלות מעלות יש דמיונו דיבור בלחש עם יחיד
 וא"כ הכתיבה וא"כ ההדפסה ? הכתיבה הוא יותר מפורסמת מהדיבור
 בלחש *

בלחם * והסדפסה טיף יותר משניהם * ובהדיא כתב הרמב"ם
שהמבאר דברים בספר הוא באלו דרשם לאלפים מבני אדם :
ולאיש אשר אינו יודע מושכל ראשון כזה נחשוב שבא מלון קנו יער
כרמלו של הזוהר אשר מואד עמקו מחשבותיו ?

ועוד האילו תימא שהדפס מספר מעט של ספרים לא כביר אין לאל
יד אשר לחזור ולהדפיסם מהדס ? לא יוכלו ב' או ג' לקרות
יחד בספר אחד ? ולא יוכל בעל הספר להשאילו לב' או לשלשה בני
אדם ?

ל"ז נב זכורני שראיתי בספר עוז לאלהים בידיעה ב' דף ס' רע"א
דברים אשר בקראי אותם רקפו כל עממותי פלנות בעתתני אבל
אמרתי אולי דברים בגו ולא ירדתי לסוף דעתו כי אין לי עסק בנסתרות
ח"ל :

ואת טעמא מאי דבישגגת תלמוד אמרינן שעולה לזרון ובקבלה
אומר באהבתה תשגה תמיד פשטיה דהאי מילתא היא
שאם יפסקו הלכה באיסור והיתר אם לא יהיה בראוי וישעה
נמצא מאכיל איסור ליישר ואם הוא בדיני ממונות מוציא ממון
מזה ונותנו לזה ולפיכך ישגגתו עולה זרון אבל בקבלה כשאדם
קורא בקבלה ומפנה לבו ונשמתו לעסוק בה ולהקור ולדרוש
לסמך מסותו אז הק"בה משתעשע בו כיצד תועה בדרכים והולך
אנה ואנה לבקשו עכ"ר :

ל"ח דן תיפת רוחים דהוא גברא שמכתיב מה ששמענו בסני מפי
הגבורה לא יהיה לך אלהים אחרים על פני שלפי דבריו הותר לכל
לבקש ולחקור לידע מהות האלוה ודף אם יעסה לו אדם אלהים והמה
לא אלהים אין צדק כלום כיון שכונתו לבקש את אלהי אמת וא"כ כדי
נסבה צפ"ה שלה שיציאו הגבור פר ושעיר בשגגת ע"ז וכתוב וכפר הכהן
על כל עדת בני ישראל ונסלה להם כי שגגה היא * וביקד כתיב
וכפר הכהן על הנפש השוגגת בהטאה בשגגה לפני ה' וכפר
עליו ונסלה לו ואם לפי דעת הכופר אין עס עון אשר חטא כפרה
למה ? יאבד הוא ואלף אלפי אלפים כמותו ואל תבטל את אמת מן
התורה שלפי סברתו נריך לחלק ולומר שמונת לא יסיה לך נאמרס לעובד
ע"ז במזיד * אבל המבקש את האלוה האמיתי וטעה בע"ז לא מיבעיא
דלא חטא אלא אדרבא מנוס קעביד והק"בה משתעשע בו יסכר פי דוברי
סקר ולא ק"ו הוא ? ומה באיסור והיתר ובדיני ממונות ודיני נפשות
שגגת תלמוד עולה זרון בע"ז לכ"ס ?

אש דת

ל"ט נפ וסא ק"ל בפ"א משנה ג' דסוריות הורו ב"ד לעקור את כל
הגוף אמרו אין משה בתורה אין שבת בתורה אין ע"ז בתורה
הרי אלו פטורין שנ' ונעלם דבר דבר ולא כל הגוף ואם ב"ד
פטורין מהם עיני העדה כ"ש יחיד ?

מ דן ב"ד פטורין משום דנדה ושבת וע"ז וכיונא דהן נכתב בפירוש
בתורה וס"ל דבר שהנדוקין מודים בו והב"ד פטורין מפני שהיא
שכחה דככתב הרמ"ם בפ"ד מהלכות שגגות דין ב' אבל הסיחידים חייבין
ולמה? והלא אין לך שוגג גדול מזה שמה שעשו הסיחידים עפ"י ב"ד עשו
ואע"פכ חייבין חטאת? הרי שהעובד ע"ז ששוגג ואפילו עפ"י ב"ד חייב :
מ"א נפ אין להשיב על דבריך ורואה אני שק"ו שלך הוא ק"ו שאין עליו
תשובה אבל אח"ז הרונה ליחנק יתלה באילן גדול והרסע הוס
תלה עלומו כס' הבהיר אשר ז"ל :

ש"ן תלמודיו לר' רהומאי מ"ד תפלה להבקוק הנביא תהלה
מיבעי ליה לא כל המפנה לבו מעסקי העולם ועוסק במ"מ
מקובל לפני הק"ב כאלו מתפלל כל היום מאי שגיונות כד"א
באהבתה תשנה תמיד ומאי ניהו מ"מ : ועוד כוונת כס' הכל א"ר
רהומאי מ"ד ודרך היים תוכחות מוסר מלמד שכל הרגיל במ"מ
וב"מב אי אפשר שלא יבשל שנ' והמכשלה הזאת תחת ירך
דברים שאין אדם יכול לעמוד בהם אא"כ יבשל בהם והתורה
אמרה תוכחות מוסר אבל באמת זוכה לדרך ההיים ע"כ :
הרי שאע"פי שנבשל במ"מ זוכה לדרך ההיים :

מ"ב דן אין משם שום ראיס לכופר נכ' טעמים * מדה מפני שגריך
לחלק בין המרכבה וסרוכב סרוכב הוא בעל המרכבה ואינו
המרכבה * ב' שלשון מעשה מרכבה לא שייך לש"ית ולזה א"ר רחומאי
שאף שיכשל וזכס לדרך הסיים שאין לך נזק גדול אם יטעם במרכבה
אבל אם טעה ברוכב על המרכבה מודס ר' רחומאי שטובר על לא
יהיה לך שלא עלה מעולם על דעתו לחלוק על הכתוב ח"ו :

מ"ג נפ שנתו וראס צרים ידיעה ב' שלו שכתב וז"ל הנה יש דעות
נפסדות ופסולות והמה אומרים שאינן רוצין ללמוד קב לה
לא ממי שהוא כמלאך הא"הים ונפקא להו מררשת רז"ל בהגיגה בי
שפתי בהן ישמרו דעת וגו' כי מלאך ה' צבאות הוא אם הרב
דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ומתמיה אני עליהם
אך קראו ולא דקדקו לשון הגמ' לא מרוב גאותם מראין טלפים
כהור להראות עצמם הסירים ונשארים חכרים דמעיקרא הגמ'
כשאמרה

כשאמרה כי שפתי בהן ישמרו דעת לא אמרו דוקא על הקבלה
 אלא לכל דבר שהרי מתי שלומדים מן הבתן הוא דיני טומאה
 וטהרה וכי האי גוונא והבהן אינו מורה דבר של סוד כי דוקא
 על כל ריב ונגע כי על פיהם יהיה כל ריב וכל נגע וא"כ שום
 דבר שבפועל לא יכולין ללמוד ממי שאינו כמלאך ה' וא"כ
 למה דוקא דקרקו שלא לקרות קבלה אם לא יהיה כמלאך אלהים
 עב"ד :

כי הוא זה ואיזה הוא שאמר או שכתב שדוקא קבלה אסור ללמוד ממי
 שאינו כמלאך ה' אבל מקרא משנה וש"ס מותר הודיעני כל היבט
 רמיוז ?

מ"ד דן ודאי שכונת רז"ל לומר שכל המבקש רב לו או לבניו בין למקרא
 בין למשנה בין ללמוד בין לקבלה יבקש שיסיה דומה למלאך
 ה' במעשיו ולא פלוג בין גמ' לקבלה אלא הכופר הוא שרנה לדקדק כך
 והוא המניח הידיעה הב' לפי שהוא מכיר בעגמו שעסקיו רעים ורוסס
 לפנות דרך לפניו ולסקל המסלה כדי שלא יקפידו בו אבל לריק יגע
 כי סכל מכירין מכותלי דיבורו שהוא רשע וטפס : א' במ"ס שהבהן
 אינו מורה דבר של סוד אלא ריב ונגע א"כ לפי דעתו המשובש'
 ישראל דוקא היו בעלי סודות אבל לא סהכנים * והתורה נווסת כי יפלא
 ממך דבר למשפט בין רם לרם בין דין לדין ובין נגע וגו' ובאת
 אלהי הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם כהנים הלוים
 כמשמעו * ואל הסופט סיניו ישראל לומר לך שאין הקפדה אם הסופט
 יהיה א' מ' ישראל * והקדים הכהנים והלוים מפני שאי ה' ונחלתו יאכלון
 ולא היו טרודין לבקש טרף לביתם * ובכן דיבר הכתוב בהווה שמסתמא
 היו חכמים ועוסקין בתורה תמיד ואיך יעלה על הדעת שהכהנים לא היו
 בעלי סוד ולא ק"ו הוא ? ומה שישראלים שהיו טרודין במונותם ולא היו
 כל כך קרובים לה' ככהנים דמשלחן גבוה קא זכו היו בעלי סוד * סהכנים
 סנגשים אל ה' יותר מהם לכ"ס ? וסם המפורס של כ"ג צי"הכ יוכיח : ב'
 שכתב שם וז"ל : ועוד דבר זה לא נאמר אלא על אישע אחר ושאיני
 אחר שהיה כופר בעיקר ואם יהיה אדם כשישע אחר אז יתכן
 שיוכל לומר דבר זה שאינו רוצה ללמוד ממנו ואז יהיה כפי
 משמעות הגמ' עב"ד :

אדרבא מימרת אם כרב דומה למלאך ה' נבואת לא נאמרה על
 אלישע אחר אלא על כל רב כנראה מלשון סגמ'
 דמקשה ור"מ היכי גמר תורה מפומיה דאחר והא' רבה בב"ה

אר"י מ"ד כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו' אם הרב דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו : הרי שוהי מימרת ר"י שאמרה על כל רב דעלמא והגמ' מקשה ממנה לר"מ שהיה תנא סקדס לזמן ר' יוחנן שהיה אמורא לפי שנראה כך מפשט הפסוק וא"כ לא נאמרה על אלישע אחר : ג' שכתב עדוקא מאלישע אחר ומכופרים כמוהו אסור ללמוד אבל כיון שהרב אינו כופר אע"פ שעבר כל עבירות שבעולם מותר ללמוד ממנו נמלא לפי פירושו שכוונת רז"ל לומר שאע"פ שהרב גנב ורוכס ונואף נק' דומה למלאך ה' צבאות * אמור לי בחי"ך נפתלי בני אם תינזק מבית הספר לא יבוש ויכלס לומר דבר של טפשות כזה ?

מ"ה נפ איני חושב שהכל רשע ולא טפשות ;
 מ"ו הן הא והא איתא * רשע משום שוהי כונת רז"ל * טפשות משום שסוף חושב שכל הקורין בספרו נגררין אחר דבריו ויקבלו אותם כאילו היו דברי רש"י ורב אלפס והרמ"בס ז"ל :

מ"ז נפ מודה אני לפניך שסאמת אתך ;
 מ"ח דן עוד יש לך לדעת דמקשה הגמ' התם ור"מ היכי גמר תורה מפומיה דאחר והאמ' רבה בב"ה אר"י מ"ד כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו' אם הרב דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו * יבקשו תורה מפיהו ותירץ רז"ל ר"מ קרא אשבה ודרש הט אונך ושמע דברי הכמים ולבך תשית לדעתי לדעתם לא נאמר * א לדעתי קשו קראי אהדרי ל"ק הא בגדול הא בקטן * ופיר"טי גדול היודע יכול ללמוד תורה מפיו : ולפי זה גדול יכול ללמוד מרב רשע אבל לא קטן * וסוף לא חילק אלא כתב סתם שמותר ללמוד בהחלט ור"מ גברא רבא הוה ואין ללמוד ממנו לקטן : הלא תראה שכל מה שכתב הכופר הזה אינו אלא בערמה לנודד נפשות עס ישראל במטות אמונתו הכוזבת :

מ"ט נפ עתה ידעתי כי ליד צפיו לרמות את הצריות והכי מוכח מזה שכתב בידועה ב' דף ה' ע"ב ח"ל :

וכמו כן תמצא ראייה לרברי מהזוהר שיכול ללמוד ממי שיהיה הלא הוא בויקרא דף פ"ה ע"ב ח"ל : ועם כל דא מיבעי ליה לבר נש למילף מילי דאורייתא אפילו ממאן דלא ידע בגין דעל דא איתמר באורייתא וכו' ע"ש וייתי למילף ממאן דידע ולבתר אשתכח דאזיל בה באורייתא באריה קשוט ע"כ הרי שיכול ללמוד אפילו ממאן דלא ידע בה בטיבו שמזה ודאי הוה ס"ר למימר דלא למילף מיניה מאהר שאינו יודע בטיב וא"פ

אומר הוזהר שנלמוד מיניה מכ"ש ממי שיודע שהייב אדם לרוץ
 אבתריה באריה ישאג ולא היישינן אם הוא רומה למלאך ה'
 צבאות וכו' :

אבי ראה גם ראה אם הוא מעוות דברי סוהר סהרי סוהר אמר
 שאם אינו יודע שלמוד ממי שאינו יודע הרבה וכוף אמר שיכול
 ללמוד ממי שיכיה דר"ל ואפילו רשע • וכוף ליתא שהוהר לא דיבר אלא
 על מי שאינו יודע לא על רשע • ואם בדבר ברור כזה הוא מהפך דבריו
 מה יעשה בסודות הנעלמים שסובלים כמה וכמה פירושים ?

כ דן גדולס מוה תמלא בידיעה ב' שהיא מלאס כו"ס וכפירות סהרי
 הוא מהפך דברי סוהר כדרכו כאשר תראה בת"ש וו"ל :

עתה צריך לידע אם יכול להשיג להכירו ולידע אותו שמצינו
 שרה עה אמר דע את אלהי אביך ועבדהו ומשמע שיכול
 לידע אותו דא"תה היל"ל את אלהי אביך עבדהו מדאמר דע את
 אלהי אביך ש"מ שיכול לידע אותו וכמו כן מצינו בזהר ויקרא דף
 ק"א ע"ב ונ"ל והכי מצטרף לכל בר נש למיהוי לגבי אבוי בן
 להפשא בגיזוי ולמנדע ריזן דביתיה ע"ב :

האם מכאן יכול להוכיח שיכול להשיג ולידע אלוהותו ית' וכי מי
 שראה כל גנוי סמלך יוכל לומר בחמת שראה את סמלך ? וכן
 כל מחמרי סוהר שנציף מפרש אותם עד' וכן תראה ממש סהרי
 שס דף ז' ע"א וו"ל :

מאן דיכול לאדבקא ולא אדביק רחין ליה לבר ולא אעיל וכו'
 והכי מפורש שמי שיש לו שכל לעיין בתלמוד הייב מיד
 לעסוק בידיעת אלהותו ואל יאמר הוא דבר עמוק עמוק ומי ישיגנו
 לידע אותו שזהו שאמרה הנה א' תרבו תדברו גבוהה גבוהה
 ומקללת אותם יצא עתק מפיכם שאתם אומרים שהי"א גבוה
 ומי ישיגנו לידע אותו לאו הכי הוא כי אל דעות ה' ואל תאמרו
 בדעתכם שתשיבו ביום הרין כי לא היה בכם דעת לסבול ידיעה
 זו יען כי לו נתכנו עלילות ויודע לסבב אתכם בדברים עד
 שתודו שאתם יש לכם דעת עב"ד : ונבק"סק דף כ"ז סע"א כתב
 המבין בסתרי המרכבה יבין וידע מהותו ויובל להשיגו והוא הוא
 אלהי ישראל מושיע ע"ב :

והנה כל הפשטנים וכל המקובלים כולם כא' עונים באימה ואומרי'
 ביראה שאי אפשר להשיג מסותו ית' ואבי"א דברי סגוליס
 טההם • וראשונה סק"ר יהודה קייט במערכת הסמות דף ל"ב ע"ב דפוס
 פירא"ר

פירא'רף כתב מלת בלימה כשתחלקנה לשנים תמצא בה ב'
 מלות בלי מה שר"ל אין סוף למהותו וכו' הודיעך בעל ס' יצירה
 כי ראוי שתבלום פיך מלשואל מהו האהות מפני כי מי ששואל ענין
 הדבר בשאלת מהו שואל על גדרו • וגדר הדבר לא יודע כי אם
 בסוגו והבדלו אשר הם דברי נבדלים ומהי"ב ריבוי בדבר הנגדר
 והא' ה' ירוחק מזה : וכס' עבודת הקדש צפ"ט. ממלק סימוד יאמר ספציף
 קאמר סווסר מפרסת וארא ע"פ בטקו כס' עדי עד כתב ח"ל הרי
 ביארו ע"ה כי באצילות ראשון ושני אין רשות לאדם להסתכל
 ולהתבונן והטעם מפני שכל הקרוב יותר אל השרש הוא יותר
 נעלם ויותר נמנע ההשגה וההתבוננות וכ"ש בשרש עצמו ית'
 שהוא מתעלה ומתעלם מכל שא"א להתבונן בו כלל עם שהוא
 הכל וכלל הכל ומיוחד בכל וכו' :

הרב ר' יוסף גיקאט'לייף כתב בהקדמת ס' סערי אורה דף ג' ע"א
 ח"ל :

דע כי אמתת עצם הבורא ית' איננה מושגת לזולתו ואין בכל
 המוני מעלה יודע מקומו וכ"ש עצם אמתתו הלא תראה
 מלאכי מעלה מה הם אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו בכל מקום
 שהוא ואם עליונים כך תהתונים עא"כו ?

הרב ר' מנחם עזריה מפא"נו כתב צפ"צ מס' יונת אלס :
בעל הרצון יתברך שמו המרומם על כל ברכה ותהלה ל'
 הורשינו להתבונן בו כלל ועיקר רק הדעת אותו אמונה
 אומן לחיוב מציאותו באימה ויראה ברתת וזיע שהם מצות תלויות
 במוה ובלב ובמעים ובכלל הקומה וכו' :

וה"הר עס טוב כתב צס' סאמונות סער ד' ריש פרק ה' :
כלל ההכמים הקרושים אשר מעולם הסכימו וכן קבלו מן
 הגבאים כאשר נהקר בתכלית ההקירה והוא יסוד היסודות
 שיש שורש כל השרשים קדמון מכל הקדומים הוא עילת כל
 העילות אין סוף וקץ להכמתו ואהרותו הוא עצם המדע הפשוט
 בתכלית הפשוט הלא מהוי"ב המציאות עומד בעצמו וכל
 הנמצאים אין להם עמידה לא בו הוא אהר גמור כאין סוף לא
 יצויר בו שום מנין • השינוי בו נמנע • אין שם שיכילנו • אין דומה
 אליו • כי כל הנמצאים אפילו העלול ראשון עומד בו • הוא יודע
 עצמו • ההשגה מנועה ממונו • והוא צורת כל ותכלית כל ופועל
 כל הוצא יודע כל ביריעת עצמו • נקרא בפי הכמי ישראל
 הקרושים

הקדושים אין סוף * כי הוא עצם המדע הקדמון באין סוף * עפ"י מעשיו הוא נודע :

בספר נזבלות קכמה עלה א' כתב :

יסוד הרת ופנת התורה האלהית להאמין באמונה שלמה שהיה שם תמיד כה בלי תכלה אלהים היים ומלך על כל נעלה אשר קדם מפעליו מאז היה הוא לבדו ואין שום דבר אחר אולתו ושכל ישות ועצמות היו כמוסות בעצמותו ובכחו הב"ב :

המלך המרום הזה לא הורשינו להקוד בו כלל כי סגר עלינו המד"בר מלייחס לו שם או תואר כי נעלמה משכל כל

הי עצמותו ולו דומיה תהלה באמת וכל מה שנתאר לו כגון רחום וחנון ודמיון מהמדות הם כלם תוארים אמתיים ידלן בשם העצם ובשאר השמות הבלתי נמהקים לא למעלה מהם בשום פנים ויספיק לנו לדעת שמהוייב מציאותו ושליו נאה שם הממלכה והמתנשא לכל לראש וכו' : ועיין בס' סל"ה במאמר בית ס' דף ד' ע"ב :

הרי כל הסמכים הסלמים סאלה וכל נכח המקובלים עמו שמעידים ומודים שא"ל להסיג נכותו ית' וסרשע כזה כתב וסינה וסילס סמיב אדם לחקור ולדרוש כס אע"פ שיטעם :

כ"א נפ אל תזבל על פיך ולכך אל ימחר להניח דבר מתוך דבר ספרי סוף ח"ו מעיד על ענינו במודעא רבה קוסיא א' סכסאמר מהות האלהית לאו להכיר בדרך משל אם הק"בה הוא אש או רוח וכדומה ח"ו אלא להכיר מדותיו שמהיכן אני יודע שהו"ב רחמן אם לא היה מרהם ובספרו סלהבת יס דף ט"ו ע"ב אמר שמהות האלהות היינו מקום התפשטות האלה והוא הנק' אלהות שהו"ב עיטרי מלבא היבלי מלבא לבושי דמלכ"ב והיינו שורש מלכות המלך וכו' :

כ"ב הן אל אלהים ס' סוף יודע שאיני קולק עמו לקנטר אלף לירד לסוף דעתו לראות מה בפיו אמנס באמת עיני פקוקות על דבריו כי כבר מנאתי הנגדה בידו כאשר הוכחתי וכאשר אובינס מו"ס בנב"ס ק דף כ"ז סע"א ח"ל :

הרי שמחמת כל הקישות וכיוצא בהן הן הבאים מחמת הקירח הן הבאים מכה התורה ממה שכתוב בה מוכרהין אנו לומר דלאו הוא במשמעות סברת הקרמונים היינו שעצם האלהות הוא הא"ס לא שהמאציל והבורא והיוצר והעושה הוא הוא מאן דשייך

זיה שיעור קומה וכל מה שכתוב בתורה וא"ענ שהם בדרמים
נסתרים דהוקים מן השכל מ"מ המבין בסתרי מרכבה יבין וידע
מהותו ויובל להשיגו והוא הוא אלהי ישראל מושיע וא"י שייבין כל
שמהן וכימיין דכתיבין בתורה ובו שייבין כל רמזים של פרצוף
אדם ובו שייך דנפיק מא"א ולא שבראוהו א"א ועז"א ואלה
המלכים אשר מלכו וכו' והתים עליה רש"י דרא הוא סהרותא
על מהימנותה דמהימנותא עב"ל :

והנרה כפי כל המקובלים המאגיל הוא הא"ס ואלה דברי ספ"ר יהודה
חייט במערכת השמות דף ט' האצילות הקדוש איננו דבר
נברא ולא גוף ולא כח בגוף והוא נאצל מהא"ס כשלהבת הקשורה
בגהלת ועל כל פנים יש הברל בין המאציל והנאצל כהברל
השמש מן האור כמו שאמרתי ע"ב :

הרב הגדול כמו"ס סדר ונחם עזרים מפא"נו מוסק בחכמה ובקסידות
כתב בס' עסיס רמונים דפוס מנטו"בה דרים שער ד' ת"ל :

אין ספק שא"ס ב"ה המאציל עליון הוא הבורא הוא היוצר הוא
האלוה האמיתי בעצמו ובכבודו מחולק מכל ריבוי ושינוי
ומבין ונכול הוא הרעת' הוא היודע הוא היודע אע"פי שיהדנו
לכל א' מתוארים אלה בהינה פרטית בשער הקודם במציאתם
בכתר הנה בהקבץ שלשתם ביהודי גמור נצדק בדברנו שהם בא"ס
ובראשית הבל האציל מעצם אלהותו עשר ספירות פנימיות אשר
יאמר בהן התפשטת הויה ע"ב :

ואיני רונה לסג"א עוד ראיות כי זה גלוי וידוע בכל ספרי המקובלים
והא"ס לגבי הספירות כערך נשמה אל הגוף וא"כ איך אמר
סופר הדשע שבמאגיל שייך זיה שיעור קומה ונפיק מא"א והלא כל
חכמי ישראל המקובלים יאמרים שאין לומר זו לא ידעה וכו' ואין לו
שם שיתארכו זהפליגו על זה כאשר יאזכר בפרטות א"י :

כ"ג נפ' בדאי הגמור כוונתו כפירה גדולה :
ג"ד דין פסק עיניך וראיה גודל פירתו ורשעתו ורמאותו כי ליד צפוי
למוד את הבריות סתרי כשוקשים לו איך אמר שייבין וידע מהותו
ויובל להשיגו הסיב לכימה ר"ר יהודה דריאל ולה"ר יוסף איר"ג סכונתו
על מקום התפשטות האלוה' וסקר ענה בעצמו דאס כונתו על הספירות
הים מן קובל שלא ידע מהספירות הם היכלי מלכא והם מוקים התפשטות
האלוה אס כן מה חידם הוא ומה סודיע יותר ממה סכודע ? ועוד שהוא
סיק ונידף את ספ"ר יוסף הנ"ל על ספירש בדבריו מלת מהות כפשוטה

וא"כ

וא"כ הוא הוא העיר גם והחמור הגדול שאפילו בטיב לפ"ק אינו יודע
 ולמה כתב מהות תחת מקום להטעות את הבריות בכל ספרו לא
 פעמים שלש אלא ק' פעמים וכן בסי"רו שאמר יביר מהות האהות ועוד
 יגיד מי הוא זה ואיזה הוא אשר הוא הא' עליון גם זה נבין על המקום?
 א"כ נאמר שמקום בין כדי הארון הוא האלוה מפני שנמנע שכינתו שם?
 ומה יענה ליום פקודה? אם יאמר שזה דבר המסור ללב ושהק"בה בלבד
 צומן לבות וכליות אפילו שנאמין לדבריו נריך שזדה בע"כ שהוא המור
 הבר וברבר שקורא למקום מהות מה שלא יאמרו אפי' בהמות ומיות
 הסדה אבל האמת הוא שכונתו על המהות דוקא ולפי שתפסוהו עליו
 הטיב מה שהטיב ובודאי שהוא רשע וכופר כמו שנוכח וכן שכל מה שאתם
 יכול לדרוש ברשעים לגפאי דרוש ודאי שכונתו כמשמע דבריו :

ג"ה נפ עתה ידעתי כי הוא איש בליעל מין ואפיקורוס :
 כ"ו דן עוד תשוב הראיה תועבות וכפירות גדולות כי הנס בראשית
 ספרו המקולל בנב"ק דף א' רע"א כתב ו"ל :

קודם כל דבר צריך לידע ולהסתכל ולהבין ולהבהין מלת אין
 סוף שאמרו כל הקדמונים מה ר"ל שמלת א"ס מורה
 שאין לו סוף אבל ראשית יש לו או דילמא שאין לו לא סוף
 ולמה ראשית ואת"ל שמלת א"ס מורה שאין לו לא סוף ולא
 ראש א"כ יקראוהו אין ראשית ולמה קראוהו ע"ש האחרית
 הלא יותר טוב לקרות אותו אין ראשית וממילא משמע שאין
 לו סוף שכל שאין לו ראשית אין לו תכלית ולמה קראוהו אין
 סוף ?

תא חזי כינר מתקם האפיקורוס הזה בנכליו וערמותיו ובלבוליו כדי
 לקיים המינות ותדע ותשכל מן מונח דברי שכל פלפולו אינו
 אלא פקפוקי דלות וכל דקדוקיו אינן אלא דקדוקי עניות השכל ועתה
 נראה אם יש מקום לשאלתו :

להבין אמתת שם אין סוף וגדרו אין לנו אלא לשאל מן הקדמונים
 כיון שהם המניחוהו לפי דברי הח"ת ואם נחפש בדבריהם
 נמצא שזכירוהו אמרו שכונתם אינו אלא על הראשון ואין ראשית לראשיתו
 כי הנה ר' מאיר נ' גבאי בעבודת הקדש שלו ברפ"ב מחלק סיחוד כתב
 ו"ל :

וסוד הענין כפי מה שקבלו בעלי העבודה איש מפי איש כי
 קודם שנאצל האצילות הנעלם היה ארון יחיד הו"ה
 שרש כל השרשים הנק' בפי חכמי האמת אין סוף הוא ושמו בלבד
 וכו' :

זברפ"ה כתב בשם סרז המקובל ר' עזריאל ח"ל :
הוסיף השואל לשאול באיזה הכרח תכריח שיש שם עשר
ספירות כי רצוני לומר שאין שם רק א"ס בלבד ?
תשובה א"ס הוא שלמות מבלי הסרוך וכו' :

והרב ר' פרץ במערכת סאלקות שער השם דף רס"ב רע"א כתב
ח"ל :
ודע כי הַמְצִיָּא מעילום כתר ל"ב נתיבות הכמה
וכו' :

ובמערכת סדר שמות הספירות כתב ח"ל :
ולכן נאמר עתה בסידורם כי מא"ס נאצל הראשונה שהיא
הכתר כלולה בט' כחות וכו' :

והרב ר' דוד נ' זמרא כתב בשם' מנן דוד דף י"ב ע"א : הא"ס
ית' שמו אין לומר עליו לא מושל ולא מליצה וכו' :

והרב מ"ע בשם' עסיס רמונים בריש שער ד' כתב ח"ל :
אין ספק שה"אס ב"ה המאציל עליון הוא הבורא הוא היוצר
הוא האלוה האמתי בעצמו ובכבודו מסולק מכל ריבוי ושינוי
ומנין וגבול וכו' :

והנה מכותלי דבריהם ניכר שכונתם בשמוכירים א"ס אל הסבה
ראשונה שהכופר קורא אין ראשית ומה שהקסה למס קורין
אותה א"ס ולא אין ראשית ומשם רנה לדקדק שה"אס הוא שהתפשטות
הינא מהאין ראשית איננו קושיא והוא לא שבין כונתם או עשה ענינו
באינו מבין שהרי הם קראוהו א"ס על שם הכתוב שקורא קנה לכל דבר
שאין לו ראש וסוף כדפתיב כי שאל נא לימים ראשונים אשר
היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה
השמים ועד קצה השמים הרי שקרא לכל יידי השמים קנה וכתיב
כי הוא לקצות הארץ יביש והטעם שכיון שהשמים והארץ עגולים אי
אתה יכול לרשום בתוך עיגולם ראש וסוף והק"בה ית' שמו לעד הוא
מקומו של עולם ולא העולם מקומו וכן אין ראשית ואין סוף למציאותו
ולפיכך קראוהו אין סוף בטוב טעם ודעת וא"כ פרמה קושייתו :

ב"ז נפ איני מונא שום כפירס בזה אדרבא נראה לי שיפה הקסה :
כ"ה דן עדין לא ירדת לסוף דעתו כי לא פירשתי לך כל הנריך אבל
אחר שאביא וואבאר לך קושיא אחרת שהקסה שם תראה שאין
דעתו אלא לשלוח יד במלכו של עולם ית' וית' שמו :
ב"ט נפ השמייעני את קולך :

ס' דן כתב בנ"ק סק אחר השאלה דלעיל ח"ל :
ועוד צריך להבין האי א"ס מה הוא אם הוא המאציל הראשון
 וראי שהוא בעל החכמה והמדע שהכל גובע ממנו אם כן
 יודע הוא כמותו ושיעורו או אינו יודע א"ת שיודע כמותו ושיעורו
 איך יקרא א"ס אחר שיש לו שיעור אע"פ שאין אני יודעו ומשיגו
 מכל מקום לא שייך בו שם א"ס וא"ת שאינו יודע כמותו ושיעורו
 זהו הסרון גדול שהקטן ישבברו^וציו בכה הדעת שנתן לו יודע
 כמותו ושיעורו ואך יתכן שהו^וצ בעל הדעת ולא ידע כמותו
 ושיעורו ע"כ :

הראית כתובה בשם ספר או שמעת מימך ששם כופר מין או
 אפיקורוס הוליא מפיו כפירה גדולה כזו ?
 ס"א נפ לא בודאי :

ס"ב דן מעיד אני עלי שמים וארץ שלא שמעתי כפירה גדולה כזו
 מימי שהרי אפילו אנשי סודו המורקית אשר כולם עובדי ע"ז
 מודים ואומרים שיש אלוה בורא שמים וארץ שאין ראשית לראשיתו
 ושהוא ברא אלהים קטנים הממונים על בני אדם שהם עבדיו ותחת
 ממשלתו וכן אומרים יושבי מלכות גי"נא אבל לא ים בעולם מי שבינת
 אדם לו שלא יאמין שיש אלוה בורא שמים וארץ יקיד בנ"ת בכחו ויכלתו
 ובכן לא היה ראוי להשיב לרשע הזה אלא לישא תפלה לאלהי ישראל שיחולו
 על ראשו כל קללות ואלות הכתובות בספר התורה אמנם כדי שלא
 יאמר שזוהו התנכלות כדי שלא לתת תשובה לדבריו אומר לך מה שכתב
 בס' הגד נבי וז' ח"כ אענה לכסיל כאולתו ח"ל האפיקורוס שם דף י"ט
 ע"א אומר על הגאון במה"רר נבי בלשוננו לסקן אפעס ח"ל :

אשר נשוא לשוא נפשו לומר על ספרי דברים אשר לא כן
 להוסיף מדעתו קצבה וקץ ותכלית שאין דבר זה נאמר
 אלא על דבר נברא ובספרי לא הקרתי אלא בענין השיעור אי
 הוא ידע שיעוריה או לא ידע שיעוריה כאשר תראה להלן בע"ה
 ולשון רבותינו הוא שאמרו עסקת בשיעור קומה שלי ולא אמרו
 עסקת בקצבה וקץ ותכלית שלי ואם אני הוקר ורודש לא לידע
 כמה הוא שיעורו שאין הדעת סובלתו בשיעור הכסא וההיות
 שמבי^ו בפרקי ר' ישמעאל ע"ש אלא כונתי לידע בהקירה זאת
 אם הוא ידע שיעוריה או לא ידע שיעוריה וכו' כי לשון קץ
 וקצבה ותכלית מורה על מי שכלים ימיו ושנותיו במ"ש לקץ הימים
 וגם תכלית שיהיה אותי דבר ולא יזכר עוד שמו כרבתיב לכל

תכלה ראיתי קץ וכמו מי שכלו לו ימיו ושנותיו וה' שיעלה על לב שום אדם לתת קץ ותכלה למי שהוא קדמונו של עולם שלא נמצא ראשית לראשיתו ואם אני אומר בספרי למה לא קראוהו אין ראשית לא לראש השנים קא אמרית אלא התהלת השיעור וכן כשקורין אותו א"ס לא ר"ל שא"ס לימיו ושנותיו שאיך יעלה על ס"ד שיהיה ה' קץ לימיו ושנותיו למי שאין ראשית לזמנו כי הוא מהוייב המציאות אלא ודאי דמלת א"ס ר"ל שא"ס להתפשטות אורו ולפיכך אין קראוהו אין קץ לא א"ס :

הנך רואה צעניך בני נפתי כינד סעוכר סוס מהפך דברי הגאון גבי סהרי קץ וסוף ותכלית וקנבה וגבול לא נאמר על תכלית וסוף החיים בלבד אלא על כל דבר שיש לו סוף בשיעורו * במדתו * צמספרו * או בחייו * או באתו מעשה מעשה * כגון טוב ללכה * בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם שר"ל סוף כל האדם הוא האכל דהיינו שיתאכלו עליו מפני סופו למות וכדאח"ז סוף אדם למות * סוף הוא גם כן סוף מעשה כדאיתא בסוף פי"א דשבת כל הייבי הטאות אינן הייבין עד שתהא תהלתן וסופן שגגה שאינו ר"ל שלהתקייב חטאת על אכילת חלב ד"מ נריך שיסגוג מתקלת ימיו עד סוף ימיו אלא מתקלת אכילת החלב עד סופו * וצפ"ב משנה ד' דסקלים שקלים יש להן קצבה וחטאת אין לה קצבה ושקלים יש להן קצבה דכתיב העשיר לא ירבה והרל לא ימעיש ממהצית השקל הטאת אין לה קצבה דאם ירצה יביא הטאת במעה כסף ואם ירצה יביא בדמים מרובים והיינו קצבה בשיעור הדמים : שיעור כי הא דאיתא צפ"ג משנה ז' דסוכה שיעור אתרוג הקטן רמ"א כאגוז ר' יהודה או' בביצה דהיינו שיעור התפשטותו או גודל גופו * ותכלית שהוא משרש כלס נייסם אותו אל סדבר אשר צעבורו נאמר כגון אם נדבר מואדם זקן ומופלג נאמר סהגיע לקץ או לסוף או לתכלית ימיו וכן אמרו אנשי כנסת הגדולה אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה שמים וארץ שאינו ר"ל שמתו סהרי אינס חיים לייסם להס מיתס אלא ר"ל סהק"בה גמר ביוס הו' מלאכתן וזהו דבר ברור וכיון שכן כשהגאון צבי אמר שהוא כתב שלס"ת יש לו גוף אשר לו גבול וקנבה והוא כדמות הגוף שיש לו קץ ותכלית אינו שב אל ספיים ואל סמות אלא אל סגודל והסחפסעות והקסה עליו על זס לא כמו סכותב סעוכר :

ועתה ניתי וניתוי מאי האי דקאמר דידע שיטוריס ושהשיטור רוחני
 אין לו שיטור ולא קץ וגבול יאמר נא לי הכופר קי"ן מה ר"ל
 במ"ש שענס האלכות אפילו דהוא ידע שיטוריס א"ס וקץ ותכלית לנביעו
 דיליה? אס הוא מדמה אותו לכלי ואומר שא"ס לנביעו דיליה א"כ
 יש שיטור לכלי * מלא ימנע * אס תאמר שיש שיטור לכלי דהיינו ענס
 האלכות לפי המשל שהנחת הרי שלפי דעתך יש שיטור לאלוס ית' והיא
 כפירס גדולה שאין כמוס וזכו מה שהקשה בגאון כמה"ר ר' צבי ואל'ת
 ששיטור האלכות אין לו גבול א"כ מה הפרש יש בין הסתפשטות והפרש
 ומה חידשת? ומאי שנא? גריך שתפרש מה ר"ל שהוא ידע שיטוריס ומהו
 זה השיטור ומהו ההפרש שיש בין השיטור הרוחני לשיטור הגופני * ועוד
 שהוא מביא למשל הנלומית של אלישע ובדאי שהיתה כלי מוגבל שה"ל
 בהקפו רובץ טפס או טפסס וכן בקומתו א"כ לפי דעתו יש מדה וגבול
 לאותו שהוא קורא אין ראשית ואס לאו קשיא דידים אדידיס?
ובוראי שזוסי סברא חדשה לא שערס המקובלים הראשונים * אדרבא
 הם אומרים דלא מיבעיא שהא"ס ית' אין לו גבול מפני שהוא
 צב"ת אלא אפילו הספירות וכן כתב הר"מ מפא"נו ברש שער א' מס'
 עסיס רמוניס ח"ל :

ו"ב (שנקראו ספירות) מלשון גבול כמו עיר הסמוכה לספר
 שעל ידן יצאו הרברים מן השרש הנעלם הב"ת אל
 השיטור והגבול שהן עתה אבל הספירות עצמן אינן מוגבלות
 ואין להן מהות מושג אלא מתוך פעולותם וכו' : ובריש שער צ'
 כתב ו"ל : והרב ר' יהודה כתב כי כל נקודה יש בה ראש
 תוך וסוף וכן באצילות ניתן בו בה ברצון המאציל להגביל
 הנבראים אשר למטה ממנו כדי שלא יהיו מתפשטים לאין
 תכלית ומזה הכה המגביל תתיהם בצד מה ההגבלה לאצילות
 ע"כ : והכי איתא בעסיס רמוניס שנדפס באתטרדס בשנת הת"סס
 יחד עם פלס הרמון בפ"ו שער צ' דף ז' סע"ב ח"ל : לא שהאצילות
 בעל גבול ותכליתן הוא אלא שהפעולות הנמשכות מהם בועלים
 פעולה תכליתית עב"ל :

הרי מכל הלשונות האלו תראה שבא"ס ית' אין גבול ולא מדה ולא
 שיטור והכופר הזכ אמר שהמאציל יש לו שיטור ואס יש סוס מקובל
 שייחס סס ושיטור היינו דוקא בספירות אבל לא בא"ס שהוא קורא אין
 ראשית ח"ו : עור מחזיק בטומאתו בדק ג' עו"ל רע"ב ח"ל :

ובזה נבוא למה שהקשינו למה הא"ס העיקרי קראוהו א"ס ולא
 אין ראשית * הנה תדע שהמאציל העיקרי דא"הו אלהי
 האלהים דלית אלהא עילאה כותיה ולית בר מיניה והוא הוא
 שצמצם אור התפשטותי' ובתוך אותו הצמצום האציל הכל צריך
 לומר בעל כרחי דא"הו ידע שיעוריה כאשר תראה ההקרה
 שמתבתי בס' בק"הק אי ידע שיעוריה אי לא ידע שיעוריה וע"ש
 ומאחר דידע א"הו שיעוריה אית ליה שיעור אע"ג דלא ידע וכבר
 אמרנו שהשיעור הו"ה העיקר והו"ה השורש ומיניה מתפשט
 האור בענפים המתפשטים מן השורש וכמים הנובעים מאבנו
 בהו כאשר נבאר א"כ לשורש שהו"ה ראשית יש שיעור אבל
 להתפשטות שלו אין לו שיעור ולכך קראוהו א"ס ולא אין ראשית
 לומר דהאי שמא לאו אשיעוריה קאי לא אהתפשטותי' כטעמ'
 דאמרי' בספירות :

וא"ת בן אדם איך יעלה על לב לתת מדה ושיעור במי שהיה
 קודם הצמצום והוא היה קודם הכל והו"ה עשה הצמצום
 והוא האציל הכל ואין מאציל לו וי"ל כי לא מלבי בדיתי דבר
 זה לא אב"עא קרא ואב"עא סברא וקודם הכל גביא לך מאמרי
 הזוהר הרומזים על זה וא"הב קרא וסברא ע"ב :

ד"רי שהיא מודע בפירוש שלמאציל הכל יש מדה ושיעור ומתנבל
 לומר ששיעור הרוחני אינו כשיעור הגשמי ואם תשאל לו מה
 ספרים יש בין זה לזה ? ישיב איני יודע * ורונה ללמד לאחרים מה
 שאינו יודע ואינו מבין אף כי באמת יש מדה וגבול לקנת דברים רוחניים
 כגון ילכסס המשכלת ולמלאכים שהרי הלכסס שהיא בגוף ראובן אינה חוץ
 מגופו ונוכל לומר באמת שהיא בגופו ולא חוניה לו וכן במ"ש בצ"ר
 ר"ס פ' ויטא שמלאך היינו שלישו של עולם נוכל לכבין שכסס שהכסס
 מומלאת אית כל הגוף כך המלאך ממלא שלישו של עולם וזה פירוש
 א' : או גם כן יש שיעור בהשגה כגון שנאמר ראובן הוא יותר חכם
 משמעון שר"ל שהוא משיג יותר משמעון וחכמתו גדולה משל שמעון שהי
 ש"ס בקנת רוחניים שיעור ומדה בין במקום בין ביכולת בין בהשגה
 ואע"פ שהרוחני אינו ממלא מקום בשום אופן ואינו מעבד שום גוף
 מלשיות במקום שהרוחני הם * עכ"ו יתבן לומר שגשס פלוני או מלאך
 פלוני הוא במקום פלוני ולא יתנה לו באשר שבאמתו גשסל נפש ראובן
 וזהו דבר נכון ואמיתי ובלי ספק דאל"תה גריך שתאמר שגשס אדם
 והמלאכים הם מלא כל הארץ וזהו בפירוש לפי מה לא נאמר אל"ל של

סב"ת שנאלץ כל הארץ כבודו והראיה ממה דליתא בפ"ק דזכרות דק ד'
 סע"א א"ר אלעזר בר אבינא גדול מה שנאמר במיכאל יתור
 ממה שנאמר בגבריאל דאילו במיכאל כתיב ויעף אלי אהר מן
 השרפים וכו' וכו' בגבריאל כתיב והאיש גבריאל אשר ראיתי בהזון
 בתהלה מועף ביעף ופיר"ם ויעף אלי צפריסא ח' לא סרגיע בנתים :
 מועף ציעף סתי פריחות : ועוד טס תנא מיכאל בא' גבריאל
 בשתים אליהו בד' ומלאך המות בה' ובשעת המגפה בא' :
 ורנו להורות שיש מלאך גדול מחזירו בהשכלה וביכולת וזה ברור מן
 המקרא מן התלמוד ומן המדרשים ומן הווסר וזה דוקא בנפשות ובמלאכים
 אבל לא במאנלי ית' וית' וחללי יכונו אל פני האדון ה' אלהי ישראל
 תדבק לטונו לחכו של הכופר ח"ן על אשר מלאו לבו להעלות על ספר
 שלמאנלי יש לו שיעור :

ס"ג נפ הדין עמך בכל מה שאמרת וערערת נגדו אבל אני רואה שעד
 עכשיו לא הבאת אלא דברי המקובלים בלי שום מאמר מהווסר
 שיהיה לך לעזר ולהועיל ושתירם כנגדו :

ס"ד דן אילו הפאתי מאמרי הווסר הוא הים אומר שלא פירשתי יפה
 ושפירושו הוא הנכון ולפי שדברי הווסר סתומים ותתומים על
 הרוב וסובלים כמה פירושים הילכך לא הבאתי אלא דברי המקובלים
 ועיקרוהם אשר כולם מסכימים עליהם באין חולק כדי שידעו ויבינו כל
 הקורים בספריו שרוב עיקריו והנחותיו אינן אלא מנויין בשכלו ושהן נגד
 עיקרי הפשטנים והמקובלים של כל ישראל כאשר ראית ממה שהבאתי
 מהספרים וממה שכל חכמי ישראל קרובים ורחוקים פשטנים ומקובלים
 קמו על ספריו ועל סברותיו עד לבלה :

ס"ה נפ הנה שמעתי שני פעמים שאתה מחלק בדיבורך בין הפשטנים
 והמקובלים אלא הודיעני אם יש הפרק בין אלו לאלו בענין
 אמונת האלו יתברך ?

ס"ו דן ח"ו מטאת במהשבה ובדיבור שחפדת בעם ה' הכשרים והולאת
 מפוך דבר מגונה וכי יש בכל בני ישראל המפחדים בכל ארבע
 כפופות הארץ גם אחד שלא יאמין באמונה שלמה עם' אלהי ישראל הוא
 אחד ואין ראשית לראשיתו הוא הבורא הוא היוצר הוא מקומו של עולם
 ולא העולם מקומו ?

ס"ז נפ ה' הטוב יבפר בעד אם לא מחכמה שאלתי על זה כי לא היס
 כונתי לטוס ספק באמונת ישראל ח"ו אלא שכיון שראיתי פעמים
 שלש שקלקת בין אלו לאלו שאלתי להתלמד אם יש חילוק ביניהם ואף
 אמנם

אמנס שגיתי אתי לא תלין משוגתי כי הנני עתחרט מקירות לבי ולא
 אחרים עד אשאל מחילה מאת אלהינו כי רבה לסכות :
 ס"ק דן מובטח אני ברמתי שמים מרועים שגס ה' העביר קטאתך אמנס
 על מה שבאלת איך לי פנאי עכסיו להשיב כי שוקד אני על
 כפירות אחרות שיש בספרי הבוכר לנתום ולנתון ולהאביד ולהרוס איך כי
 איך דעתי להביאן כולן א' לא' וחסב אני שעלי המלאכה לגמור היום +
 ומחר אס יגור ה' אסכילך ואזכך מה שיש בין הפשטנים והמקובלים
 באריכות :

ס"ט נפ אזי חומר כי עשית עמדי חסד ואמת :
 ע דן במקום שאמרו לקבר אינו רשאי להאריך ובכן כדי שלא להטריחך
 יותר בספור כל כפירה וכפירה כי רבות הנס איני לפניך שני
 העמודים אשר ביתו בית דגון נשען עליהם למען תדע כי איך כוננו
 וממתו אלא לע"ז ספרי בתב צב"ק דק ט' ע"ד וז"ל :
 ומה שנק' עתיקת קרישית רבל קרישייא היינו לפי שנמצאת
 קודם הבל ול"ה נודע זמנו וקדמותו שאין לו ראשית
 וא"ת למה קורין אותו אדם קרמון מאחר שאין לו ראשית לא
 שנק' ראשון לגילוי שמקודם לא היה לו שום בהינה לא כמו
 הי"ד שאין לה שום צורה ואחר שנגלה הי"ד ונעשית א"לף שהוא
 פרצוף אדם שכן תמצא שאדם התחתון רמז באות א"לף דהיינו
 ב' זרועות ואורך הגוף שהוא רמות א"לף על כן נקרא אדם קרמון
 שהוא גלוי ונק' ע"ק להורות על שהיה מקודם לכן אבל הראשית
 לא שייך לא על הגילוי וכו' עכ"ד :

דרי שמעו איזכך ותבן לה שאמר בפירוש שע"ק ד"ק סוף אדם קרמון
 וסנה בס' שער השמים במזמור ב' רפ"א כתב וז"ל :
 כי מהסבה ראשונה בלי שום אמצעות לא נאצל כי אם עלול
 א' לבדו אשר הקדוש הר"ל ע"ה החולך אהרי עקבות בוצינא
 דאורייתא רש"בי בס' הזוהר קראו בשם אדם קרמון והמקובלים
 אשר קרמוהו כתר עליון נוכל להוכיח אותו בטענות וכו' ע"כ :
 ועל ענין זה יסובו כל ז' פרקי המזמור א"ב בהכרח שעבודת ה' וז'
 היא לסנה שנים ולא לראשונה ולסנה שנים הוא מדריך
 תפלותיו ותחנותיו נגד כל קהל עדת ישראל כי הגם כל המקובלים
 ראשונים ואחרונים מסכימים עם הפשטנים שכל התפלה והתחנה
 היינו לא"ס דוקא :
 ע"א נפ כך למדתי מרבותי מיום היותי על האדמה :

ע"ב דן סרד"בו פתג בס" מנן דוד אות ס"א דף י"ב סע"א ו"ל :
אבל קרמונו של עולם שהו"מ מהות האל אשר לא סר
 מלהיות ול"מ יסור לא יאמר עליו לא דבור ול"מ
 אמירה לא ירדה ול"מ עליה ל"מ אף ולא רוגז ול"מ חמה לא
 עצב ול"מ דאגה לא יציבה ולא העברה לא ישיבה ולא עמידה
 ול"מ דבר הרומה לכל זה ואפילו ע"ר ההשגלה וההעברה
 ואליו התפללה והתחננה וההוראה והשבת לא
 לזולתו וממנו השאלה והבקשה לא מבלתו :

ע"ג נפ הוא מציח הדברים האלו ענין בס' סנד נבי דף י"ב ע"ב ורומס
 לסוכים משס ש"מס בנק"סק דף ג' ע"א שב"אס אין ידיעה
 ואין בהירה ואין רצון היא סברת סרד"בו וס"סר מאיר ק' גנאי *
 ואני סנני פוסק על פתי הסעיפים כי סס סני ספכיס בנוסא אחד *
 ע"ד דן ססמר מוארסו של נחס ומעקינתו של סה"ז סוס כי כל דבריו
 אינן אלא בערמס ומרמס כאסר אערכס לפניך ולכן ססכת
 ושמע : סנס סוס אמר שב"אס אין ידיעס ואין בסיס ואין רגון וסביא
 ראיס לדבריו מסרד"בו ומס' עבודת הקודס דע איפוא בני ססלסס
 סקריס זדס על ססכמיס וסססידיס האלו : ראסונה זבלכול מסמועות
 סס א"ס ססרד"בו אמר סס בי הא"ס ית' שמו אין לומר עליו לא
 משל ולא מליצה ולא דמיון לא מלך ולא שלטון לא ראש ולא
 סוף לא מעלה ול"מ מטה לא ימין ולא שמא ולא דבר מכל זה
 וכבר כתבתי לך בהקדמס כי כל מה שדברו באררא קריש"מ
 וכל מה שאמרו בשיעור קומס וכל מה שאמור בשיר השירים
 וכל מה שתמצ"מ ברברי המקובלים ראשוניס ואחרוניס שרומס
 לזס חבל סוס בספירות אבל קרמונו של עולם שהו"מ מהות הא
 וכו' ככתוב לעיל בס' ע"ב עד גמירא ע"כ : ועתס ראיס גס ראיס אס
 סא"ס סוכר סרד"בו סוס סא"ס של סה"ז ססרי סוס כתב בנק"סק דף
 כ"ו רע"ד ו"ל :

אם כן מי שמאמין שא"ס הו"מ עצם האהות כלא כופר בעיקר
 ואינו כסברה הטועים שמאמינים שעצם האקות הו"מ
 הא"ס : וסס דף כ"ז ע"א ועתה צריך לרעת מי סוס המאציל
 ומהותו אם סוס שקורין הקרמוניס א"ס זה א"א להולמו מכה
 כל הקשיות וראיות הנ"ל וכו' : וב"על דף ע"א סע"ב כתב ולא
 כטועים (סזכרנו לעיל) שמאמינים בסבה ראשונה לפי שחונ

אור פשוט ולא שיך ביה לומר שורש הו"ו : שס סוף סוף אש
כן המאמין בזה (בא"ס) למי עובר מאהר דלא קיימא לאודעא
כאלו עובר לתהו :

ועתה אני שאל מאת ה' אלהיך ששוכר ה' הו"ו הו"ו הו"ו
ענינו ששוכר ה' הו"ו ואם יאמר שהו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
א"כ הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
התפלה והתחנה השאלה והבקשה ולא לזולתו * ועבודה זו תפלת
ה' שלפי ה' הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
ע"כ נפ התולדה נודקת ואין להכרח אקריב אבל באמת הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
שאין בו ידיעה וכו' :

עו הן וסו סקר סגני של ה' הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
שמו אין לומר עליו לא משל ולא מליצה וכו' וא"כ אמר
אבל קדמונו של עולם שהוא מהות האל אשר לא סר מלהיות
ולא יסור לא יאמר עליו לא דבור וכו' : ובס' נובלות סכמה בריש
עלפ א' כתב המלך המרומם הזה לא הורשינו להקור בו כלל
וכו' ויספיק לנו לדעת שמהו יוב מציאותו ושלו נאה שם הממלכה
והמתנשא לכל לראש ובכל הברכות וההודאות נבוין לבנו אליו
ולשמו הנעלם ולזה לזולתו כי הוא מקור הברכות :

ודע וכן שם הפרש גדול בין אין לומר עליו או לא יאמר עליו
או לבין מ"ס ה' הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
שם אין ידיעה ואין בהירה ואין רצון שר"ל שהו"ו דבר בלי ידיעה
ובלי חיות כאור המתפשט מן השמש והו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
שאין לומר בו היינו לעילוי ולשבת מוסס שאין לנו פה לדבר במהותו
ובגדולתו הכ"ב אבל דברי האפיקורוס הן לגנאי והסתכל במ"ס אין
שם לא ידיעה ולא אמר אין לומר עליו וסוסיף על קטלתו פשע
לומר שכל העובר אותו כאלו עובר לתהו :

וכן מה שאמר בשם ס' עבודת הקדש הוא כתוב בלשון הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו הו"ו
דע כי א"ס אין לומר בו לא רצון ולא הפץ וכו' ע"ס ובסוף דבריו
כתב סדרי הקרבנות שכתוב בהם את קרבני לחמי לאשי
זה עיר שיש רחוק שהוא מתקרב מדבר לדבר עד שהוא מגיע
לזה העליון ע"כ :

וזה העליון היינו א"ס שבו התחיל דבריו א"כ גם הוא סובר שהקרבנות
הם עבודה הם לא"ס ולפי דברי העובר לא יגילו ולא יועילו בו
הכוונה :

ע"ז נפ גם התולדס הזאת נודקת כראשונה :

ע"ח דן הסקר סג' שנראה ממנו ביתר שאת ויתר עז ערמתו ורשעתו
הוא שלא הביא סוף דברי סרד"צ ועבודת הקדש דהיינו שהתפלה

והקרבנו' סן לא"ס שהן העבודות האמיתיות כי סיכי דלא תקסי ליה
איך אמרו החכמים האלה שהעבודה לא"ס אם אין בו לא ידיעה ולא
בחירה ? הראית מימך רשע גדול כזה ואם בדברים הנגלים והמפורסמים
הוא מעלים עין וכונתו לגנוב לב הכריות מה יעשה בסודות הנעלמים וכמה
כזבים וסקרים וכמה פירושים יבדה מלבו כדי לקזק אמונתו האחרת ?
ע"ט נפ באמת שאין לי פה להשיב עליו :

פ דן לא דיו לרשע הזה שהוא עובד לסכה שניה ועוזב את הא"ס ית'
שמו אלא שרונה שנאמין בסילוס שהרי כתב בצק"ס דף פ"ב
סע"ד וז"ל :

דע כי עיקר האמונה הוא לידע ולהאמין שחם תלת קשרי
דמהימנות' שלימת' ותלתיחוק אינון חד ולא בהושבן דלא
שום חד מינייהו ע"ל"ה בהושבנא דפרצופי ראצילות וכו' וכן
תמצא בזהר פ' ויהי ז"ל תלת נשמתין אינון ועל דאינון תלת
ארבעה אינון וב"על דף פ"ג סע"ב הביא מאמר דפ"ט דשנת דף פ"ח
רע"א בריך רחמנא דיהב לן אוריין תליתאי על יד תליתאי לעם
תליתאי בירחא תליתאי ביום תליתאי הרי שעשה הכל בשילוש
כדכתיב והחוט המשולש לא במהרה ינתק וכן בפרצוף אדם
דאמר קרינא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כל פרצוף האדם
משולש וראשונה אנד לך בכללות האדם הראש הוא חלק א'
ההזה עד הטרפיש שהוא מקום הלב הוא חלק שני מהטרפיש
ולמטה הוא חלק ג' שהוא מקום המעים וכן סולך ומחלק כל קלק
מאלו לג' ג' עיין סס : וכנד לבי דף כ"ז רע"ב הביא ראיה כי כל
ישראל קדושה ישלשו ומג' סעודות של שבת שהן כנגד ג'
אורות ומהזהר :

פ"א נפ ומה יש לך להשיב ?

פ"ב דן מה שכתבתי ביכוח ד' של מנה דן שלי סי' ט' ז"ל :

עיקר מעיקרי תורתנו הקדושה הוא להאמין שלא קם נביא
עוד בישראל כמושה וכתב הרב בעל העיקרים במתק
לשונו (מאמר ג' פ"ב) שאילו לא יהיה כך ימושך שאפשר שאם
המצא 'מצא שאיזה נביא אחר משה יאמר איזה דבר שנראה
שמכ"יש דבריו כנגד משה רבינו אמר לא יראני האדם והי וישעיה

אמר ואראה את ה' היינו עומבין דברי משה ונמשכין אהר ישעיה
 וכן אם היה בא נביא אחר ישעיה ומכהיש דבריו היינו עומבין
 את ישעיה ונמשכין אהר האחר וכן היינו הולכין ונעתקין מנביא
 לנביא ומחזקה להוזה ומעט מעט הפול ה' התורה בכללה א"כ
 כלל גדול הוא בתורה ויסוד הזק בל ימוט מלבבנו עולם ועד
 שלא יפול מדבר ה' אשר צוה אל משה ארצה ואפילו כמלא
 נקודה ואם באולי נמצא בנביא דבר או דברים שנראה
 שסותרים דבריו של משה רבינו נפרשם בנאופן שיסכימו
 עמם אף שנצטרך להציאם מפשוטם כי מי לנו גדול ממשה ?
 ע"ד :

ואם אינו אומרים שהנביאים אינן יכולים לסתור דברי מר"עם וקבלתו
 כ"ש הסכמים ואם באולי נמצא סתראין סותרין נאמר הכי
 קאמר או סורי מיתסרא וסכי קתני כדאמרינן בגמרא :
 פ"ג נפ וסא אמרו חז"ל (ב"ב פ"ק דף י"ב סע"א) הכם עדיף
 מנביא ?

פ"ד דן מסר"סא בחדושי אגדות שלו כתב שיש מקשים שאיך אפשר
 שיכיה נביא ולא יכיה חכם וסא ק"ל בפ' המלניע דף נ"ב
 כע"א ופ"ד דגדרים דף ל"ט ע"א שאין הק"בה משרה שבינתו א"א
 על הכם גבור ועשיר ותירן במס ספירס סר"אס ז"ל בפ"ד דגדרים
 דהיינו בנביאות קבועה אבל לשליחות בעלמא כגין יונה בן אמתי
 משרה אע"פ שאינו הכם ועל נביא כזה אמרי דהכם עדיף מיניה
 אבל נביא קבוע כמשה ושמואל ואליהו ואישע וכו' ודאי שהוא
 עדיף מהכם מפני דתרתוי איתנהו ביה לשיבותא דהיינו הכמה
 ונבואה :

פ"ה נפ סכי נתי מסתברא :
 פ"ו דן זהו כלל גדול בדברי חז"ל שסוס נביא יכול לסתור ד"ת כדאמר
 בפ"ק דמגלה דף ב' סע"ב ופ"ה סנוס דף ק"ד רע"א א"ר
 ירמיה מוצ"פך צופים אמרום ופיר"מי צופים נביאי הדורות ומקסה
 ותסברא ? והכתיב א"ה המצות שאין נביא רשאי להרש דבר
 מעתה ? ומסיק שבהום והזדו ויסרום ובסלפי פ' סקולן איתא מנשה
 הרג את ישעיה אמר רבא מירן דייניה וקטליה א"ל משה רבך
 אמר כי לא יראני האדם והי ואת אמרת ואראה את ה' ? משה
 רבך אמר מי כה' א"הינו בכל קראנו א"י ואת אמרת דרשו ה'
 בהמצאו (ג'זמט ספעמים אינו מנ"י) משה רבך אמר וכו' מ"מ

קשו

קשו קראי אהדרי ואראה את ה' כרתני כל הנביאים נסתכלו
 באספקלריא שאינה מאירה ומ"ר באספקלריא מאירה דרשו ה'
 בהמצאו הא ביהוד הא בצבות ויתיר אימת לו עשרה ימים שבין
 ר"ה ליה"ב : וב"פך דשנת דף י"ב ע"ב ונפ"ב דקניגס דף י"ג סע"א
 ונפ"ב הסכלת דף מ"ה סע"א איתא ברם זכור אותו האיש לטוב והנניה
 בן הזקיה שמו שלמלא הוא נגנו ספר יהזקל שהיו דבריו סותרין
 דברי תורה מה עשה העלו לו ג' מאות גרבי שמן וישב בעלייה
 ודרשן : וכתב רס"ז"ל : ד"ת כגון נבלה וטרפה לא יאכלו
 הכהנים הא ישראל אוכלים וכגון וכן תעשה בשבעה בהדש היכן
 נרמו קרבן זה בתורה ! גרבי למאור ולמזנות : ודרשן כדודרשינן
 להני קראי במנהות דמשום דאישתרי מליקה בהטאת העוף גבייהו
 היצרך להזהירם על מליקת חולין שהיא נבלה ע"כ :

מכל יאלו הלשונות תדע ותשכל שאין נביא סיכול לסתור ד"ת אלא
 בהוראת טעה כאלוהו בהר סכרמל וכ"ס חכס * ול"מ אין רשות
 לנביא ולא לחכס לסתור דברי תורה אלא כל מה שהיא הלכה למשה
 מסיני לא היה רשות ביד התנאים והאמוראים לחלוק עליה כי הא דאמרו
 שיעורין הציצין ומהציצין הל"מ * עשר נטיעות ערבה וניסוך המים
 הל"מ * רצ עית שהורות הל"מ * קשר של תפילין הל"מ וכ"ס אין
 יתני דיתני והנה כל ישראל הפסכנים והמקובלים מאמינים ומכריזים
 אחדות הס"ת ומוסדים נפסס עליו ספק כתוב בתורה בפירוש
 שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כפסוטו וכך קבלנו מאבות העולם
 הקדושים אברהם יצחק ויעקב ומכל הנביאים והתנאים והאמוראים
 והגאונים והרבנים עד היום היום * ואם המנא ימנא איזה פסוק או סס
 שמורה הריבוי נפרסהו עפ"י האחדות כאשר מנינו בתלמוד ירושלמי בר"פ
 כרואה ח"ל :

חזרו ושאלו אותו לר' שמלאי מה אהן דכתיב א' אהים ה' א'
 אהים ה' הוא יודע א"ל הם יודעים אין כתיב כאן א'
 הו"א א"ל תלמידיו לאלו דהית בקנה * לנו מה אתה משיב ? א"ל
 שלשתן שם א' הן כאיניש דאמר בס"ל יוס קיסר אנוס"ט"ס חזרו
 ושאלו אותו מ"ר א' אהים ה' דבר ויקרא ארץ א"ל וכי דברו ויקרא
 ארץ כתיב כאן ? אין כתיב א' דבר ויקרא ארץ א"ל תלמידיו
 וכו' א"ל שלשתן שם א' הן כאיניש דאמר אומנין בנין ארביטקטן
 חזרו ושאלו אותו מ"ר כי אהים קדושים הו"א א"ל אהים קדושים
 ה"מ אין כתיב כאן א' הוא א"ל תלמידיו רבי לאלו וכו' א"ל

אש רת

קדוש הויה בכל מיני קדושות דא"ר יודן דרכו בקדושה דבורו
בקדושה השיבת זרועו בקדושה נורא ואויר בקדושה ומוכת
מקראי :

הרי שכל מגמת ר' שמלאי אינו אלא להוכיח האחדות כנראה
מתשובתו למינין ולתלמידיו אלא שלתלמידים פירש יותר וסורה
לכן שהג' שמות הם ג' תארים הרמוזים לדבר א' בלבד כמ"ס בסיל"ום
קיסר אגוס"טום וידוע שבסיל"ום ר"ל מלך בלשון יון כאשר תראה בס'
עיר חוד של הס"ר דוד כהן די לא"רא וקיסר היינו ג'ס"ר והוא תאר
של מלך גדול ע"ש הקיסר הראשון ששם העגס שלו היה ג'ס"ר וא"כ
עמאורו שם התאר של כל הקיסרים הבאים אחריו וכן אבמם"טום היה שם
העגס של הקיסר השני שמוך אחרי יול"יו ג'ס"ר וא"כ הפכוהו לשם
התאר של כל הקיסרים אשר נולכו אחריו ועדין המנסג קיים כאשר אתה
רואה בקיסר המולך היום ששם העגס שלו הוא קרלוס וקורין אותו
ג'ס"ר ואבגוס"טו שהם שמות שהאר של הקיסרות וכן אומנין בניין
ארכיטקטנן כי אומנין ובניין מובנים מעגמן וארכי"טיקטון היינו מה
סקורין בלשון לעז ארכיט"קטו שר"ל באמת המהמב מחשבות בדעתו
לבנות איזה בנין :

דרי שג' שמות הללו אינן אלא תארים של אדם א' בעגמו ואם אמנת
שר' שמלאי היה תלמיך השילוש כח"מ לעם העלם אותו
מהמינים ובפרט מתלמידיו אשר מימיו היו שותים ?
פ"ו נפ' הניחא בתארים אבל מה תשיב על שלישות הקדושה וג' סעודות
דשבת ?

פ"ח דן איתא בפ' כל כהני דף קי"ז סע"ב ח"ל :

ת"ר כמה סעודות הייב אדם לאכול בשבת שלש ר' הירקא
אומר ארבע א"ר יוהנן ושניהם מקרא א' דרשו ויאמר
משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה
מורג' דלא בר' הירקא ואם לפי סדרת החו"מ נריך לומר שרבי חידקא
היה תלמיך ברביעיות והיה עובד ע"ז ח"ו וה"ל לומר במקום מקרא א'
דרשו שארי ליה תארים לר' חידקא וכן במאמר דפ' הרוחא מונס' ד'
דברים בקדושה דרכו * דבורו * השיבת זרועו * ונורא ואויר *
א"כ רבי שמלאי היה תלמיך ברביעיות כר' חידקא ? ובפ' גיד הנשה
דף ל"א סע"ב איתא משמיה דרב ג' ביתוח של בלאבי השרת יש *
א' אומרת קדוש * וא' אומרת קדוש קדוש וא' אומרת קדוש
קדוש קדוש ה' צבאות כמה נאמר שכת' ראשונה מאמנת באחדות ?
סקניס

הפניה בשניות והג' בשלישיות ? והרצ המקבל כמה רר יוסף גיקיט' לייא
כתב בגנת אגוז ב"א שער הנבואות דף י"ט ע"ב וז"ל :

ווא"כ הרי לך מבואר סוד אמרו קק"ק * קדוש בפי התחתונים שהן
צבא המרכבה קדוש בפי האמצעיים שהם צבא ההומר
קדוש בפי העליונים שהן צבא הצורה ואלו הן המקבלים אמתת
צורה משם ידו"ר שהוא יסוד ההויה וא"כ הרי לך מבואר סוד
הקרושה והיותה משולשת כנגד שלישה צבאות העולם :

פ"ט נפ ומי יאמר שפירוש הס"ר יוסף גיקיט' לייא הוא אמיתי ?
ב דן איני מאשר ומקיים שפירוש הס"ר יוסף גיקיט' לייא הוא אמיתי
אלא שפירוש הס"ר אינו אמיתי אדרבא הוא מינות ואפיקורוסות
גדול :

ג"א נפ אם כן למה הצאת פירוש הס"ר יוסף גיקיט' לייא ללא כלום ?
ג"ב דן לא לחנם הצאתיו כי אם לתועלת גדול והיינו שהרונה להרוס
עיקר א' מוסרם בלב נרץ שיביא ראיות ברורות ומזקות לא רמוזים ודרשות
אלא פשט פשוט שאי אפשר לחלוק עליו והנה הוא מקובל בכל ישראל
אחדות ה' שהוא אחדות פשוט וגמור והסולק על זה הוא כופר בעיקר
ויקרא שמו וישראל גיין ואפיקורוס וחילו פירוש הס"ר הים אמיתי ועיקר
אמונתנו היה מקובל מיומי עולם אבל כיון שהרב גיקיט' לייא פירש הקדושה
בסגנון אחר וזה סימן מובהק שפירוש הס"ר אינו מקובל אלא בדוי
מלבו והרשע הזה רונה לעקור אמונה זו החקושה בלבנו מאד הר
ועד עכשוו בדרשות של דופי על מאמרי התלמוד והזהר ועל טעמי
המלות ?

ג"ג נפ אם כן מאי דעתיך לפרש על מאמר אוריין תליתאי ועל
מאמר סוטר שהביא לסוכיה השילוש ?

ג"ד דן כבר הסבתי לך בסי' פ"ב כל הנריץ אבל אע"פ אישיב פעם שניה
והומר כי כל מגמתי היא לסוכיה שפירו' המוח אינו אלא מינות
ואפיקורוסות ושאיין שום בר ישראל יכול להאמין בדברץ מפני שהם נגד
עיקרי תורתנו הקדושה ושאי אפשר שתנא גדול וקדוש כרס"ב כי יכתוב
בספרו נגד עיקר הסכל תלוי בו * ועוד שאם נתלה אמונתנו במנין
אשאל מלח הס"ר למה כתב גי"ב מדו' סו"ה ב' פעמים האם לרמוז על
השניות שמו' סו"ה ב' רשיות בשמים ? פקח עיניך וראה כי הנס
אלה רשעי' את כל הישרים ועקשו לחטוא ולהחטיא את עם ישראל במהשבת
בדיבור ובמעשה כאשר לקחה אונק' שמן מנהו צפירוש המסתבל בדי
דברים (סו"ה כ"ח) ובפי' מאמר אם הרב רומה למלאך ה' צבאות סו"

מ"ג ובפי' קנת ממאמרי הוזהר שלפעמים מפרסם כפשוטו ולפעמים דרך
 רמז ודרש כפי מה שנראה לו ש'אות לכונתו ובדלתי שאינו אלא מסית ומדיח
 ומחרף ומגדף ורפואות תעלה אין למכתו אם לא ישוב בתשובה שלמה
 וגמורה בראוי לאים אשר אלה לו ולמען תדע כי כל דברי אמת ונדק
 שמע מה שכתב בספר דברי נחמיה בפ' נבזים ו"ל אחר שאמר שלא יאבה
 ה' סלות למי שעובד ע"ז אע"פ שכוונתו להגליח ניטות הקדושה מתוך
 הקליפה אמר וז"ש קרא כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא
 וצריך להבין למה הוצרך מלת פי שהי' לל ואז יעשן אף ה' וכנ'
 אלא הענין הוא כמ"ש משה לא יאבה ה' סלוח לו הוא יען כי
 אז יעשן אף ה' ויתקנא באיש ההוא * באיש ההוא ולא במי
 שיעשה מעשה ע"ז * הרי שכתב בפירוש שיותר לעבור עבירות צד
 רמה על מנת לחזור בתשובה * והיינו נגד תורתנו הקדושה ונגד מש"א חול
 בטוף יומא האומר אהט"ת ואשוב אין מספיקן בידו לעשות
 תשובה ואם בא על הערובה והוליד ממנה ממזר הרי זה מעוות
 שאינו יכול לתקן כדגרסינן בפ"ק משנה ז' דמגיגה * וסוף דבר עיקר
 האמונה הזאת הכוזבת אינו אלא שכל עושה רע טוב בעיני ה' ובהם
 הוא חפץ ובכן אני מזהיר ומודיע לכל אשר בשם ישראל יכונה שיסמר ויזהר
 ממי שמאמין באמונה הרעה הזאת ולא יהיה לו בשום פנים עסק עמו
 שעליה נאמר א' תקרב אל פתח ביתה זו מינות ואין לסמוך בדיני
 ולא במשא ומתנו ולא בשבועתו לפי שכיון שהוא חושב שהרע הוא טוב
 והטוב רע ומהק"ב משתעשע במי שטעה וכפול בדיעתו ודאי שטעה את
 ישראל באמור שכך נאם וכך יאם מפני שמוציא ניטות הקדושה מתוך
 הקליפה והנני מעיד עלי שמים וארץ שחקרתי ודרשתי בכל דתות ונימוסי
 העולם ומנאתי שלא בלבד הנגזרים והתוגרמים שמאמינים בג' עיקרים
 שלנו מציאות ה' ותורה מן השמים ושכר ועונש (אע"פ שחולקים
 עלינו בפירושים) אלא אפילו רוב יושבי הודו המזרחית ורוב אנשי הודו
 המערבית וכן רוב יושבי אפרי"קא שהם שחורים וברבריים שעובדים לשמש
 ולירח ולכל לבא השמים ולבהמות וחיות המדה ולנחשים ולתנינים ולסקנים
 ורמסים ולכל מעשה ידי אדם ען ואבן מאמינים ומכריזים שאמר פינות
 יהיה טוב לנדיקים ומהרשעים יסרו ויעשו ביסורים קשים ורעים לדורי
 דורות אין מספר :

ג"ה נפ' אבל אני רואה שהוא מזהיר שלא ישים אדם את עלמו בסכנה
 ואת שמו' ישראל שקוע בטומאס :

נ"ו דן ואני רואה שלא יתדת לסוף דעתי כי מגמת דברי לומר שכל
 המושב שטופס רע טוב בעיני ה' הוא כופר בעיקר סכר ועונש :
 נ"ז נפ וסאמרין צפ"ד דנזיר דף כ"ג ע"ב גדולה עבירה לשמה
 במצוה שלא לשמה ומקסה התם ומסיק במצוה שלא לשמה
 דהיינו כדפי' רמי שהעושה עבירה לשם מצוה כתמר שזינתה עם
 חמיה גדולה במצוה שלא לשמה חרי שמותר לעשות עבירה
 לשמה :

נ"ח דן סת"מ סביא המאמר הזה שס' צפ' נלביס דף ע"א רע"ג ומסיק
 התם בסוף הסעוד ו"ל :

ובולת כי נותן טעם לפגם למה לא יאבה ה' סלוח לו ואומר מטעם
 שאז יעשן אף ה' וקנאתו שהוא קנאת ע"ז ולא רמי
 לעובר עבירה לשמה שהעובר עבירה לשמה הוא דוקא כיעל
 ולא כהנלך לעבוד ע"ז ואפילו שתהיה כונתו לטובה :

הרי שאמר בפירוש שמותר לעבור עבירות לשמן של מנות חן
 מע"ז :

נ"ט נפ למה ח"כ אתה מערער עליו והלא הן הן דבריו והן הן דברי
 ח"ל ?

ק' דן חלילה לרבנותינו לומר כדברים האלו הלא שאמרו סלפעמים
 יקרה שאדם יעשה עבירה לשם מנוח ותהיה לפני הק' צה כמנוס
 שלא לשמה אבל אין כונתם שיקבע אדם ענינו לעשות עבירות לשם מנוח
 כמ"ס סת"מ והראיה שהרי הם אמרו שעבירה לשם מנוח היא כמנוס
 שלא לשמה וכי ס"ד סת"ל ישיאו ענה לישראל שיסמרו כל המנות שלא
 לשמן ? אי אפשר הלא ודאי נריך לומר כמו שאמרנו שכונתם שיארע דרך
 מקרה שיעבו' אדם עבירה ותחשב לו לפני הק' צה כמנוס שלא לשמה :
 ק"א נפ הדרי כי מקמייתא כי דברי טעם דברין :

ק"ב דן כתב בבק"ס דף כ"ו סע"ד ו"ל :

ואת הנה האמת בן הוא (רחיינו שצריך לעבוד לא"ם) א"ב
 מה יתרון ישרא' מהאומות שהרי הגוים ג"ב מאמינים בזה
 כאשר מפורש בתורתם וכתוב בתורתנו כל הגוים כאין נגדו הרי
 שאמונתם למעלה מחבתר :

ק"ג נפ נא בלשון בקשה פרש לי כונתו כי סתומים וסתומים דבריו :
 ק"ד דן על הדבר הזה בלבד מותר לומר כדג מנבו ב"ה סתל להיות
 בשנת סהרי הסוגרים וכתוגרמים מודים שקודם בוא בעלי
 גימוסס היו עובדי ע"ז ובאחר בואם למודוס לעבוד לסבה ראשונה והס
 למדו

למדו מתורתנו כידוע ועכשיו הכופר הוא מקשה למה נאמין כמוסס ומביא ראיה מפסוק כל הגוים באין נגדו שאמונתם למעלה מהכתר •
 האת ראיה לעקור אמונת ישראל מהא"ס? ובפרט שהזכיר צפ"מ שפטים
 דפוס לובלין עמוד קע"א מפרש הפסוק הזה בפשוטו • ומי נתן רשות לכופר
 המומרס לדרשו על הכתר וליחסו לנוגרים ולישמעאלים? זאת ועוד אשאל
 ממנו שאם אמת ונכון הוא שלא נאמין בהס' א"כ לא נתגו את חגי ה'
 לפי שגם להס' יש קגיס ומועדים כל א' לפי דרכו • לא יהיו לנו בתי
 כנסיות לפי שיש להס' בתי תפלה • לא נאמין בהשארות הנפש לפי שסס
 מאמינים בה • וכן לא נאמין בהשגחה ולא בשכר ועונש? הים טפשות
 ועקשות ורשעות גדול כזה?

עוד כתב בס' ה'גד נבי נגד הגאון כמוס' הר צבי נד"ו דף י"ט ע"ב :
 שקרא בספרי הפילוסופים ובסס למד שכל מי שיש לו שיעור
 יש לו קצבה ותכלית וכן קרא תגר על הס"ר יוסף אירג"אס על שנטה
 לסברת ס' שער השמים שגבנה על עיקרי אפלא טון כאשר תראה בשלשבת
 יס דף ו' ע"א • ובדף י"ז סע"ב כתב שסברת הפילוסופים היא שכל
 דבר שיש לו קצבה וגבול יש לו תכלית וזה שקר וכזב שהרי כמה
 וכמה פילוסופים אומרים שהעולם יש לו קצבה וגבול אבל שלא ימוט
 לעולם • ואם אין להאמין כלל ועיקר בסברות הפילוסופים נריך שהח"ס
 יבאיש חידוש העולם וקדמות הא"ס והשגחתו על הברואים והשארות
 הנפש ושכר ועונש מפני שכל זה האמינו סוקראט"ס וסרנה פילוסופים
 כנראה בספר כתב היום יפון לרומיים נגד אפי"ון אשר סמוך לסופו
 אמר וז"ל :

ואניה הלאסירי מוניוס וארבר באטיניי גזיש המשתבחים בעירם
 שהי"ם כוללת לכל העולם וזה היה לסיוע לאפולוניו
 הרשע כי לו נפקחו עיניו היה רואה שהם מוסרים לעובר על
 דתיהם • עד לזה סוקראט הא"י שהמיתוהו בסס המות על שרצה
 לשנות מנהגם לא שהיה אויב לאומתו ולא שצוה להרוס היכל
 אחר אבל היה אומר שלא יעברו אהים אחרים בלתי לה' לברו
 וימיתו אותו באמרים שהיה מסית את הבהורים נגד דתיהם
 והו"ם סבל על זה יסורין קשים בהשענו על האמת והצדק וכן
 המיתו לאנאקסאגורש על שהיה מונע מעבוד השמש ואמר להם
 שלא היה לו היות וכי יש אלוה מניעו והמיתוהו לעיני השמש
 וכן רצו לעשות לדיאגורס ולא תפשוהו אבל נדרו נדר שכל מי
 שימיתוהו יתנו לו בכר זהב לפי ששהק מאותות אלוהים וכי :

זה תלמתי בסוף ס' יחסין שגדפם בקום טחאנטינה בשנת כ"י נעזר
 במעון קרשו (דהינו ה' אלפים שכ"ו וזה שני ספרים שכתב יוסף בן
 בורין הכהן נגד אפ"ן בלסון יוני נעתקים ללסון הקדש :

עוד אשוב ואשאל ממנו למה מאמין בגלגול? שהרי פיטאג'וראש
 ופל"טון מאמינים בו כנראה מספריהם וכן כמה וכמה מלכות
 בסודו המזרחית ולכך אינן אוכלים שום בעל חי פן ימנא בו נפש אביו או
 אחיו או קרובו אלא ודאי שאין הא' וז' אלא בער ופתי ורשע וכופר לפי
 שאינו רוצה שנתמין באלהות כנוגרים וכישמעאלים שקרובין אלינו באמונה
 הזאת אבל רוצה שנתמין בהודיים עובדי ע"ז שאומרים שהא' אין לו
 יחס ולא ידיעה בתקוניהם וטברא אלמים קטנים כדי שיבראו את האדם
 לפי שלא היה כבודו ליטפל עם בני אדם שהווים ונפסדים וכ"ש עם
 שאר הבריות * נמנא א"כ שסברתו היא כסברת הפילוסוף שהביא הרב ר'
 יהודה הלוי וזו"קל בס' הכוזרי שלו (מאמר א' סי' א') וז' הפילוסוף למלך
 כוזר אין אצל הבורא רצון ולא שנאה כי הוא נעלה מכל ההפצים
 ומכל הזנות וכו' והוא אינו יודע אותך כל שכן שירע כונתך
 ומעשיך וב"ש שישמע תפלתך ויראה תנועותיך ע"כ :

ק"ס נפ איני יודע מה יאמר הא' מה ידבר ומה יטדק?
 ק"ו דן שמעתי אומרים שהתפאר בין הנוגרים שהוא היה מכריז השילום
 בין היהודים וחי ראשי שתחת לשונו עמל ואון שהרי סברת
 הנוגרים היא יותר קרובה אלינו מסברתו שהרי הם מאמינים כמונו
 שהאלוה הוא הא' והוא הסבה ראשונה אבל חולקין עלינו במה
 שאומרים שהוא א' בעצמות ומשולש בפרצופים ואנו אומרים שהוא
 אחדות גמור' ופשוט' בכל ענין אבל לפי דעתו האלוה הוא סבה
 שניה וכן עושה השילום ואילו היו יודעין שזהו סברתו היו שורפין אותו
 באש אוכלה בלי ספק כי היא נגד עיקרי דתם בכל מכל כל :

ק"ו נפ נמנא שאינו מסכים לא עמנו ולא עמהם :
 ק"ח דן כך הוא באמת אמונתו אינה באמונתנו ולא באמונת הנוגרים
 ולא באמונת הישמעאלים אלא באמונת ההודיים המזרחיים
 עובדי ע"ז ובאמונת הפילוסוף של הרב ר' יהודה הלוי אשר לא ידע את
 ה' ולא עבדו :

ק"ט נפ שמעתי אומרים שבעלי הכת הזאת מקיימים שאחר דורות
 האמוראים נשכחה האמונה האמיתית מישראל וכבימהם ובימי
 התנאים והנביאים והאבות היו מאמינים באמונת הא' * אלא הודיעני
 מאי דעתך בזה ?

ק"ד דן דעתי היא כי שקר וכזב ותרמית לבס סס דזכרים לפי שכל הלדיק'
 שקזרת וכל ישראל עמס סו מאמינים שהא"ס הוא האלוה
 והוא הסבה ראשונה והוא ה' אלהי ישראל אחד ואין
 יחיד כיהורו :

ק"ה נפ איך תוכית זכ מדברי סו"ל ?
 ק"ו דן איתא בפ"ב דקגינה דף ט"ו ע"א ח"ל :

אחר קצץ בנשיעות מאי הוא משטרון דאיתיהיב ליה
 רשותא הדא שעתא ביומא למיתב ולמיכתב זכותא
 דישרלא אמר גמירי דאין למעלה לא ישיבה ולא קנאה ולא תהרות
 לא עורף ולא עיפוי שמא ה"ו שתי רשויות יש בשמים ? כרי לך
 שנימי התנאים סיו מאמינין באקדות כמונו :

ק"ז נפ אין לערער על ראייה זו :

ק"ח דן איתא בשלסי פ' אלו עזריה והיה ה' למלך על כל הארץ
 ביום ההוא והיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידינא לאו

אחד הוא ? א"ר אהא בר הנינא א"ר אסי לא כע"הו הע"הב :
 הע"הו על שמועות טובות אומר הטוב והמטיב ועל שמועות רעות
 אומר ברוך דיין האמת אבל לעה"פ כולו הטוב והמטיב : ושמו
 אחד אטו ער האידינא לאו שמו אחד הוא ? ארנ"בי לא כע"הו
 הע"הב : הע"הו נכתב בי"וד ה"א ונקרא בא"לף דל"ת . הע"הב
 כולו אחד נכתב בי"וד ה"א ונקרא בי"וד ה"א :

תא מני סתמס על סנראס מספסוק סיהס ה' אחד ושמו אחד
 לעתיד ועד עכשו לא היה כך ותירץ דלעולם ה' אחד ושמו
 אחד אלא סמ"ס סיהס ה' אחד לעתיד ר"ל שייטיב לכל וכן לא יודו
 לשמו אלא בזכרה א' דסיינו הטוב והמטיב ואשמו"א תירץ שנקרא את
 השם בכתבו ולא כעה"ו שאינו נקרא בכתבו סנראס סקן סני סמות
 חלוקים כרי ססתנאים וסאמוראים סיו מאמינים באקדות :

קט"ו נפ גם ראייה זו ברורה כשמש בלכרים :

ק"ו דן תו איתא בסמות רבס פ"ג ח"ל :

ויאמר אלהים אל משה א"ר אבא בר ממל א"ל הק"בה למשה
 שמי אתה מבקש לירע לפי מעשי אני נקרא פעמים
 שאני נקרא באל שדי בצבאות באלהים בהויה * כשאני דן את
 הבריות אני נקרא אלהים וכשאני עושה מלחמה בדשעים אני
 נקרא צבאות וכשאני תולה הטאיו של אדם אני נקרא אל שדי

וכשאני

ובשאיני מרהם על עולמי אני נקרא ה' שנא' ה' ה' אל רהום
 וחגון הוי אהיה אשר אהיה אני נקרא לפי מעשי ר' יצחק אומר
 אל הק"ב לה למשה אמור להם אני שהייתי ואני הוא עכשיו ואני
 הוא לעתיד לבוא לבך כתיב אהיה ג' פעמים :

הנך רואה שמינוי השמות אינו חלף לפי הפעולות ולפי ר' יצחק הוא
 היה והוא הוה והוא יהיה לעולמי עד ישתבחה שמו :

ק"ו נפ נראה לי שמולק ר' יצחק על ר' אבא בר ממל :
 ק"ח דן ר' יצחק חולק על פי' הפסוק אבל לא על דברי ר' אבא וסינו
 שר' יצחק מודה שנאמנים דברי ר' אבא אבל הפסוק אהיה
 אשר אהיה לא בא לסורות לנו שלפי מעשיו הוא נקרא חלף שהיה
 והוה ויהיה :

ק"ט נפ אין דרך לנטות ימין ושמאל מפירושיך :
 ק"כ דן איתא בשמות רבה בסדר יתרו פרשה כ"ט ובדברים רבה סוף
 פ' וחתכן ובמדרש קהלת ע"ס יש אחר ואין שני גם בן ואה
 אין לו וז"ל : אנכי ה' אלהיך א"ר אבהו מלמ"ב מולך ויש לו אב
 או אח או בן אמר הק"ב אהיה אני איני בן אני ראשון שאין לי אב
 וצני אחרון שאין לי אח ומבלעדי אין אהים שאין לי בן ע"כ :
מכל המאמרים האלו נראה בצירור שהתנאים והאמוראים היו
 מאמינים באחדות פשוט' כמונו היום :

קכ"א נפ אין ספק בזה אבל יאמר שהמאמרים שהבאת אין להבינם
 כפשוטן :

קכ"ב דן וכן לו יהי בדברי שכל המאמרים שהגעתי לריך להבינם דרך
 רמז דרש או סוד אטו מפני שה"ח אינו חיון ואין לנו בהם חלף
 פירושו ? זאת ועוד שכל מאמר או פסוק שאי אפשר לפרשו כפשוטו
 או מפני שדברי המאמר הם כגד טבע אותה הדבר שמדבר עליו או מפני
 שנראה לכאורה שהם כגד אחד מהעיקרים או לריך לומר שהוא משל
 ומידה ואף אם נאמין כך לא מפני זה סיבין אנו להאמין לכל המתפאר
 שהוא יודע פירוש המאמר באמת שהרי אין אנו יכולין לבוא בסוד המאמרים
 ולידע מה היתה בונת בעל המאמר שהוא חלף שאנו מחפסין כאשר ימשש
 העור באפלה (ועיין גוף שכתבתי על ענין זה בס' מטע דן וזכות ד'
 סי' ס"ח שהעתיקתי מס' של"ה דף ת"י רע"ב) וא"כ כיון שהמאמרים
 שהבאתי הם פשוטים ומובנים מעצמם דרך פשט למה לי להוסיאם
 ונפשוטם כדי לפרשם כפי סברת הק"ח ?
 קכ"ג נפ גם זה אמת ויניב :

אש דת

קכ"ד דן איתא צפ' מקום מנאגו (דף כ"ו ע"א) אמרו השבטים ליעקב
שמע ישראל וגו' בשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו
א אחד : וז"כ ר"ס פ' נ"א ואשמעה אחר קרוש מדבר אחד זה
הק"ב שה' שנאמר ה' אלהינו ה' אחד : וסס בסוף הפרסה ענמה ע"פ
הן האדם היה באהר ממנו כיהודו של עולם שנ' שמע ישראל וגו'
וסס פל"ק ודברים אחרים שאמרו דברים הדים על ה' אלהינו ה'
אחד ועל א' היה אברהם בארץ : וזכו בל גס בן בילקוט פ' נת
ואיתא נמי בצ"ר צפ' וימי פנ"ס וסוף פ' ואתמקן בדברים רבה :
וציקרא רבה סוף פ' איתא הנפש הזאת יהודה בגוף והק"ב
יהוד בעולמו תבא הנפש שהיא יהודה בגוף ותקלס להק"ב
שהוא יהוד בעולמו שנ' שמע ישראל וגו' : וציקרא רבה צס'
קדושים סוף פכ"ד * והתקדשתם והייתם קדושים משל לבני מדינה
שעשו ג' עטרות למלך מה עשה המלך נתן בראשו א' ושתים
בראשם של בניו כך בכל יום ויום העליונים מבתידין להק"ב ג'
קדושות מה הק"ב עשה ביהן א' בראשו כו קדוש אני הראו וב'
בראש בניו והתקדשתם והייתם קדושים ע"כ ואם איתא שפוא מסולס
כרי סוף נריך לכל בג' : ואיתא נמי בילקוט ישעיה ע"פ וקרא זה אל
זה :

תמהני איך העיו פניו לומר שאמר ימי האמוראים נשכחה
מישראל האמונה האמתית? כי כנה אם נשים עינינו על
שלשלת הדורות נלמטה למעלה עד ימי התנאים ועד בכלל נמנח שכולם
האמינו באמונה גמורה באחדות ה' כמונו היום בלי שינוי ותמורה *
וסנה מסמ מאות שנה עד זמננו זה שפוא ה' אלפים עת"ה לניירה כל
המחברים בין פסטנים בין מקובלים כתבו על האחדות פה אחד ושאלהו
ישראל הוא היוצר הוא הבורא לברו בלי ראשית בלי תכלית ושאינו
צריך אלא על ידי פעולותיו כי אין שום בן אדם ולא מלאך יכול
להשיג מחותו ית' וכמו שכתב סרפ הגדול ר' יסודס סלוי וכו' קל בפיוט
יה שמך : הקור פעליו רק אליו אל תשלח ירך : רבינו סעדיס
גאון צס' האמונות והדעות (מפטר בשנת ד' אלפים הש' בזה קרוב לת"ס
שנה) כתב וז"ל בשער האחדות מאמר ד' (כדפס באמסטורדס בשנת
סיוול הזא"ת) דף י"ד סע"ד ואומר שאלהינו ית' הודיענו על ידו
נביאיו שהוא אחד חי יכול חכם לית ידמה לו דבר
ואין דומה לפעליו וכו' : מה שהוא אחד במ"ש שמע ישראל

171
60

100

15
27
114
171

ה'

ה' אלהינו ה' אחד ואמרו עוד ראו עתה כי אני אני הוא ואין
 אלהים עמדי וגו' ואמרו ה' ברד ינחנו ואין עמו אל נכר ומה
 שהוא חי וכו' : וזדק טו סע"ז כתב ו"ל ויצאו אלה המענות
 מסכימים למה שאמרו הספרים כי אין בורא כי אם אחד באמרו
 אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו ואמרו
 וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל
 כי הארץ מתחת אין עוד : ועוד פנו אלי והושעו כל אפסי ארץ
 כי אני אל ואין עוד : ועוד למען ידעו ממזרה שמש וממערבה
 כי אפס בלעדי אני ה' ואין עוד : ועוד אני ה' ואין עוד זולתי -
 עוד הלא אני ה' ואין עוד והרומה לזה - ואם יאמר אומר א"כ מה
 ענין אלה השני שמות המשתמשים תמיד במקרא ה' אלהים כבר
 אמת שהוא לענין א' באמרו כי כה אמר ה' בורא השמים הוא
 האלהים ואמרו דעו כי ה' הוא האלהים ועם זה הביאור אל
 השניה אם יספר א' מהם בפועל א' וחשני בפועל אחד ודומה לזה
 כלשון וילך ירובעל בן יואש וישב בביתו ולגדעון היו שבעים
 בנים יוצאי ירכו סיפור השם הזה בפועל א' וסיפור האחר בפועל
 אחר ולא השניה כי כבר אמת כי ירובעל הוא גרעון ואם
 יאמר וכו' - וכלל אמר כל מה שימצא בספרים ובדברינו אנהנו
 המיחדים בלשון בסיפור בוראנו ומעשיו והולק על מה שמחייבו
 העיון האמיתי בלי ספק שהיא דרך העברה מהלשון עב"ד :
 וזדק י"ט כתב ו"ל : אבל היא (הנפש) משבחת אותו בענינים
 העצמיים שהוא הקדמון אשר לא הלף ולא יהלף כמ"ש מעונה
 אלהי קדם וזהו אחד בעצמו באמת כמ"ש אתה הוא ה' לברך
 וכו' : כמ"ר יסודם סגוי ססיס בדור סר"ף זס יותר נת"ר סנה
 חו"ר' ינחק ססנגרי אשר סיו לו סיוכוסים עס מלך כוזר (ויס חומריס
 סנקרר' ר' יסודס חלמנגרי) סיס בסנת ד' חלפיס ת"ק כנראה בספרו
 מאמר ח' סימן מ"ז (ולא סיו כינו ובין סתימת סגנו סנגמרה בסנת
 ד' חלפיס רס"ס חלל' רל"ס סניס) כתב צענין סחלסות כמו סחנו
 מחמיניס סיוס וחלניג לפניך דבריו סובאו במאמר ב' ס' ב' :
 וכללו של דבר כי המרות מתהלקות זולתי השם המפורש
 יתברך לג' חלקים שתהיינה מעשיות או טפלויות או
 שוללויות - המעשיות נלקחות מהמעשים הבאים ממנו באמצעים
 טבעיים כמו מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם רחום וחנון קנוא
 וגוקס גבור גדיב והדומים להם והטפלויות כמו ברוך ומבורך מהולל

קרוש דם ונשמה נלקחות מרוממת המרברים לו ואלה אם הם
 רבות אינם מהיבות לו רבוי ולא מוציאות אותו מהאחדות אבל
 השוללות כמו הי ואחד וראשון ואחרון סופר עליו באלה כדי
 לשלול ממנו הפכים לא לקיים לו אלה על הדרך שאנו מבינים
 מהם כי אין אנהנו מבינים היים כי אם בהרגשה ותנועה וכבר
 התעלה מהם ואנהנו אומרים עליו שהוא הי לשלול ממנו תואר
 המות מפני שמהשבת הלב קודמת כי מי שאינו הי הוא מת ולא
 יהוייב זה אצל השכל אך כבר תשלל מהזמן דרך משל ההיות
 ולא יהוייב שיהיה מת אחר שאין מדרכו קבול ההיים והמות
 כמו שלא תחוייב ממאמרך שהאבן איננה הכמה שתספר עליה
 שהיא כסילה וכאשר האבן פחותה משתקבל ההכמה והכסילות
 כן העצם האחי יתברך מרומם מלקבל ההיים והמות כאשר
 איננו מקבל האור וההשך אבל אם ישאל השואל אותנו הישנו
 העצם ההוא אור או השך היינו אומרים על דרך העברה אור
 מיראתנו שיקדים למהשבה שמה שאינו אור הוא השך אבל על
 האמת יש לנו לומר שאין מקבל האור וההשך אלא הגופות
 הטבעיות והעצם האלהי איננו גוף על כן לא יסופר לא באור
 ולא בהשך אלא ע"ד רמיון או לשלול ממנו המדה הפחותה וכן
 לא יקבל ההיים והמות אלא הגופות הטבעיות והעצם האלהי
 מרומם ונעלה מהם ואם יאמר היים לא כהיותנו היא כונתנו כי
 לא הבננו אנהנו מעולם היים כי אם היינו וכאלו אנו אומרים לא
 ברע מה הוא ומה שאומר אל הי ואלהים היים הוא מרה כנגד
 מדת אלהי העמים שהם אלהים מתים לא יהיה מהם מעשה ועל
 הדרך הזה נאמר אחד לשלול ממנו הרבוי לא לקיים לו האחדות
 המובנת אצלנו כי האחד אצלנו מה שנדבקו הלקיו זה בזה
 והתדמו כאשר תאמר עצם א' ויר אחד ומים אחדים ותאמר בזמן
 על דרך הרמיון בגוף המתדבק יום א' ושנה א' והעצם האלהי
 מרומם מהדבקה והפרידה ונאמר אחד לשלול הרבוי וכן הראשון
 לשלול ההתאחדות לא לקיים לו ההתהלה וכן אחרון לשלול
 ממנו הבליון לא לקיים לו התכלה וכל המדות האלה אינם
 דבקות אל עצם כבודו ולא מתרבה בהם אבל המדו' התלויות בשם
 המפורש יתברך הם היצירות מבלי מצועים טבעיים כמו יוצר אור
 ובורא השך ועושה נפלאות גדולות לברו רוצה לומר בגזרתו
 והפצו מבלי מצוע סבה אחרת וכו' ;

ובמאמר ג' סימן י"ז מורה גדול סודות אמת ויניב ואומר ואחר
 כן מסדר הקשרים אשר בהם ישלמו קשרי היהודים
 והוא שיורה באלהותו ית' ובקדמותו ובהשגחתו על אבותינו
 ושהתורה מעמו ובמופת על כל זה והוא ההיתום ביציאת מצרים
 כמ"ש אמת שאתה הוא ה' אלהינו וכו' ועיין מאמר שני פ' מס'
 העיקרים :

הנה ראית שמאלך שנים ועד זמננו זה כל ישראל היו מאמינין בענין
 האלכות כמונו ואם תאמר שכל מה שכתבתי הוא אחר זמן
 האמוראים הוא וראים שאין אלא רל"ס שנים בין האמוראים האחרונים
 ובין בעל הסוד כמ"ס * וכי ס"ד שבזמן מועט כזה כל ישראל שכחו אל
 מוסיעם ?

קכ"ס נפ' יאמרו שאפשר * מרוב הצרות והגלויות והטלטולים :
 קכ"ו דן למען תקפוץ פיה עולם הנני הולך להביא ראיה מנסי בני
 ישראל שכתבו בימי התנאים * האחד הוא ידידיה האלכסנדרני
 שהיה קרוב לארבעים שנה קודם חרבן בית שני בימי הקיסר קא'ו אשר
 שולט אליו מהיהודים של אלכסנדר' ריח לחלות את פניו לבטל גזרתו שנה
 לשים גלס דמותו בבתי כנסיות שלנו * השני הוא יוסף בן גוריון הכהן
 בספרו אשר כתב לרומיים אחר חרבן שני * הראשון היה בימי ר"ג הזקן
 שהוא דור ה' לתנאים ובימי רש"ב דור ט' * והשני בדור ט' וריב"ז
 שהוא דור עשירי * ואלה דברי פיל"ן או ידידיה בספר מעשה העולם
 (והנני מעתיקם מלשון לאט"ן) ז"ל בעמוד ג' :

האלוה מטיב לזולתו אבל לא כפי יבלתו הבלתי מושג והבלתי
 בעל תכלית לא כפי ערך המקבלים : ובסוף הספר כתב
 שהש"ית ברא עולם אחר בלכר כרי שיהיה דומה לבוראו שהוא
 אחר :

ובספרו שהאלוה בלתי משתנה כתב בסוף עמוד קנ"ט שאין אנו
 משיגין מהאלוה אלא מציאותו : ובס' דור הפלגה עמוד
 רכ"ג כתב ח"ל :

הכח אשר כל יכול אשר ברא ומכלכל הכל נק' אלוה וכל
 הברואים בתוכו והוא בראש הברואים אפילו קטן שבקטנים
 זה האלוה הבלתי נראה והבלתי מושג אע"פ שהוא בכל מקום אין
 מי שיזכר לראותו ולא להשיגו בשום מקום ואע"פ שאומר
 שיראה שנראה שמראה עצמו הוא כל כך גדול שאי אפשר
 שיראהו שום בריה ולכן לא יאותו בו שמות תנועות ההליכה כגון
 מעלה

מעלה ומטה ימין ושמאל • פנים ואהור • אשר אי אפשר ליהסס
למי שאינו משתנה ממקום למקום : אלה דברי ידידי האלכסנדר
אז פל"ן אשר מתוכס נראה שהיה מאמין בענין האלקות כמו שאנו
מאמינים היום בלי שום הפרס ומחלוקת :

בראשית ספרו של שלימותו לקסר קא"ו קאליג'ולא כתב ח"ל :
אם ראות פני זקנינו ורבותינו שרינו ואבותינו יגרום לנו פחד
ומורא באופן שנסוד מרע ונעשה טוב כ'ש וק"ו שנהזיק
בטוב כשנישא לבבנו על כל הברואים להרגיל עצמנו לראות את
האלוה ית' אשר לא בלבד הוא בלתי נברא אלא וכו' :

יוסף בן גוריון בס' ראשון מקדמוניות היהודים בפ' ז כתב ח"ל :
היה מכריז (אברהם) ברבים שבורא הכל הוא אחד ושהטוב
המוניע לנו אינו מכהנו ועוצם ידינו לא מהצנו ויתברך :

בספרו השני נגד אפי"ן כתב בסוף עמוד תר"פא ח"ל :
משה רבינו הורגו שהאלוה הוא אחד שלא גולד ולא משתנה •
שאין לו ראשית • שהוא מופרש ומובדל מכל יופי מין
האנושי • ניבר אלינו מצד פעולותיו ונעלים מצד מהותו :

בספר המשמונאים עמוד תר"ג כתב הייבום אנו להאמין בא
אחד שהוא יהוד ואמית' : וכריס עמוד תר"ג כתב אנהנו
שומדים מצוות אבותינו אשר למדנו משה רבינו כאשר צוה האל
אשר בל יכול : ובעמוד תר"ט נראשו אמרה שלומית יס המשמונאים
לכזה הקטן בני שא נא עיניך לשמים ולאדק ולבל אשר במ ודע
שכולם בראם האל מאין :

מדברי ידידי האלכסנדר ויוסף הכהן שהיו צימי התנאים ברור
ומפורסם סמונו כמוס מאמינים בענין האלקות כמו
שהבאתי מהתלמוד והמהדרשים והפסטינים ואע"פי שהיית יכול להביא כמה
פסטינים יותר לא רנית להאריך שהרי הח"ח ענמו מודה שזוהי סברתם •
ועכשיו אומר סמין שהתנאים והאמוראים והפסטינים והתקובלים מסכימים
שאלוהינו הוא אחד שאין לו לא ראשית ולא תכלית שהוא בלתי
בעל תכלית בכהו בידיעתו ובמהותו ושהוא ברא את העולם
ומשיגה עלינו • ושהוציאנו ממצרים • וקרע לנו את הים • העבירנו
בתוכו בחרבה • ספק צרכנו במדבר • האכילנו את המן • נתן לנו
את התורה על הר סיני הוא אבינו הוא מלכנו הוא
בושיענו הוא יושיענו ויגאלנו ואליו תפללותינו

ותחנוותינו

ותחנותינו ובקשותינו איך מלאו לבו לח"ו הכופר להעלות על לבו
ולכתוב על ספר נגד העיקר הזה שהכל תלוי בו ונגד אמונת כל ישראל
אשר עליה מסרו נפשם כמה וכמה אלפים ורבעות מישראל בימי
השמונה עשרה הקדושים ובחרבן בית שני ובחרבן ביתר כ"ב שנים אחר חרבן
שני ובכל נבילות איש"א והפר"קא ואיברופא ובפרט בספרד
ובפורטוגאל וכי כל ישראל טועים באלהות ולא יש אלא הס"ו נבזה גפון
שידע אותו ויעבדו ?

קכ"ז גפ על זה אנו דנין והוא מביא ראיה לסברתו מדברי הוסר :

קכ"ח דן אמור נח לי בחי"ך כמה הם אבות מלאכות של שבת ?

קכ"ט גפ ארבעים חסר אחת :

קל"ו דן ודילמא הם שלשים או חמשים ?

קל"ז גפ אי אפשר לומר כן לפי שמטעם סתמית היא צפי כלל גדול

ואין חולק עליה :

קל"ח דן ולמה אין חולק עליה ?

קל"ט גפ לפי שכך קבלו מבנים ואבות עד מר"ע :

קל"ד דן ומתו המטריף הבהמה ?

קל"ה גפ נקובת הושט ופסוקת הגרגרת ניקב קרום של מוח ניקב

הלב לבית הללו וכי' :

קל"ו דן ולמה אין חולק על המשנה הזאת אלא בפירוש קנת טרפיות

ולא בטרפיות ענמן דסינו בפירוש העיקרים ולא בעיקרים ?

קל"ז גפ מהטעם שאמרת באבות מלאכות :

קל"ח דן ועיקרי הדינים האלו עם עיקרים אחרים הנוגעים לאיסור

וסיתר ולדיני ממונות ונפשות וכמה דינים המסתעפים מאלו

השרשים הראית או שמעת שגולד שום ספק עליהם לאדם מישראל סוף

מהנדוקים ובייתוסים בבית שני וסקראים מימי הגאונים ?

קל"ט גפ לא בודאי ומי שסתפק על שום א' מעיקרי תורה שב"ע

יחרה כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה :

ק"מ דן אם כן כל עיקרי תורה שב"ע ורוב פירוש עיקרים נתקבלו

ממנה רבינו ועד עכשיו מאבות אל בנים בלי הספק ובלי

חולק :

קמ"א גפ אין ספק בזה :

קמ"ב דן ואלו העיקרים ופירושם למי נמסרו ללל כמות ישראל או

לקמים בלבד ?

קמ"ג נב אין ספק שלמכתים. לפי שהמון העם אינו ראוי להבין ולא לשמוע
 פירוש תורה שבכתב כי אין להם פנאי מפני שרצין אחר
 פרנסתם * ועוד דלאו כל אפי"ח שוין ולאו כל דמסברו ליה סבר :
 קמ"ד דן כמה הם עיקרי אמונתנו הכלליים ?
 קמ"ה נב שלשה * דהיינו מציאות ה' * תורה מן השמים * ושבר
 ועינש :

קמ"ו דן ומי משלשתם עיקר העיקרים וראשון בהשיבות ?
 קמ"ז נב מציאות ה' לפי שמי שמכחיש בזה מכחיש בכולם אבל אפשר
 להכחיש בשנים האחרונים ולהודות בראשון :

קמ"ח דן והלא זה ג' אלפים וכ"ז שנים שניתנה תורה ולא נשתכחו
 מישראל פירושי כמה וכמה דינים מתורה שבכתב אשר נמסרו
 לחכמים בלבד ויעלה על הדעת שאמונת האלמות שנמסר לכל ישראל בכלל
 ובפרט בין לפרושים בין לגדוקים ולביתוסים ולקראים ולנשינו ולבנינו אשר
 אחר לבולנו ונכתב בתורה בפירוש ה' אלהינו ה' אחד מלבד כמה
 וכמה פסוקים אחרים המקיימים האקדוה ושכל ישראל מודים יחודו פעמים
 בכל יום ומלמדים לבניהם הקטנים לומר שמע ישראל ומפרשים להם מי
 הוא ה' ! שאבדה אמונת ה' ית' וכרתה מפיהם ? ירא ה' ויספוט :

קמ"ט נב בעל גמולות בעל ישלם גמול לאויביו הכופר קו"ח אשר בדה
 מלבו דברים כאלה להסיח ולהדיח את עס ה' :

ק"כ דן הו"ו הכופר הביח רחיצת מכתם מקומות מהזוהר להחזיק
 סירופיו וגידופיו ולהוכיח שפסוק שמע ישראל רמוז לשילוש *
 וראשונה אומר שהזוהר אינו יכול לומר ואינו יאמר נגד אמונת ישראל *
 ואם תמצא לומר ששכחנוה וזוהר הו"ו ויסדה נפקא לן מינה שאין
 אנו מבינים התורה בשום פנים לא לענין מנות התלויות במחשבת
 ולא לענין מנות התלויות במעשה שאם ה' אחד רונה לומר משולש
 ח"ו ימשך שיאמר האומר שלפי זה מה שאמר הכתוב ראו עתה כי אני
 אני הוא ואין אלהים עמדי וגו' : וכן אתה הראת לדעת כי ה'
 הוא האלהים אין עוד מלבדו וכן כל הפסוקים המורים באבנע כמו
 ית' בב'ת ואקדוהו הפשוטה וכו' יפרשם על דרך רמוז וכן יאמרו על
 מנות הפסוק שאינה כפשוטה אלא רומזת לדבר אחר וכן על מנות
 סוכה וכו' ונייח ותפילין וכן על שאר כל המנות וכן אין לנו תורה
 כפשוטה ויש לאל כל א' וא' לפרשה כפי דעתו זה יאמר בכה וזה יאמר
 בכה זההם ד"ל הורונו ולמדונו (בפ' במה אשה דף ס"ג ע"א) אין
 מקרא

מקרא יוצא מידי פשוטו לעולם וה"ת קדשנו במזותיו וצונו תורה
אהת יהיה לכם :

קנ"א נפ נעשפ בשרי סידודין סידודין בשמעו הכפירות הללו :
קנ"ב דן מרוב שיחי ובעסי דברתי עד הגה ועתה נאלמתי דומיה לולא
האמנתי שעת לדבר ועת לעשות לה' משום הפרו תורתך לקנץ
הקוט המש'ולש אשר במהרה בימינו ינתק * הנה גלוי ומפורסם לכל
יודע ספר שכל דברי הגמרא הן בפשוטן הן מקנת מדרשים (כמו
שכתבתי בזיכור ד' של ס' מטה דן סי' רנ"א עד סוף הזיכור) ורוב דברי
הזוהר הדרכא הן רמו וסוד אשר לפי שנעלם ממנו פירושן האמיתי אנו
מפרשים אותן לכמה פנים ולא עכ כל המקובלים קדשים גם ישנים הן
מהכת הזאת מסכימים עם פשוט הפסוקים ועם התנאים והאמוראים
והפספסנים שה' אלהינו ה' אחד וכל שאר הכתובים הכל נרין
להבינן בפשוטן וא"כ נעזוב קבלת והסכמות כל בני ישראל הקרובים
וארחוקים הראשונים והאחרונים לדרך אחר עקבות הס'ות שזביא ראייה
שאנו בפשוטו משלוש הקרושה ומשלוש סעודות של שבת וממאמר
תלתא אינון של הזוהר אשר ראובו כל המקובלים ומעולם לא עלה
על רוסס לפרשו ככפר סוס עוכר ישראל ? הנראה בעיניך שראיות
הס'ות הן ראיות הגונות ומספיקות לעקור אמונת ישראל באחדות
פשוטה ובסבה ראשונה הנק' אין סוף התקועה בלבס מיום ברוח
אלהים אדם על הארץ ?

קנ"ג נפ ס'ו לא תהא כזאת בישראל :

קנ"ד דן דע בני נפתלי שלא נהיתה ולא נראתה ככפירה הזאת
בימינו מיום עלות בני ישראל מארץ מצרים כי אע"פ שבימי
הסופטים ובימי המלכים הרשעים היו בבני ישראל עובדי ע"ז עכ"ל היו
יודעים את ה' ומודים באחדותו וזיכלתו ובהסגמתו כמונו היום אלא שלא
היו שומרים מצותיו וק"ו כדא"חול בסדיא בפ"ד מיתות דף ס"ג סע"ב
יודעין היו ישראל בע"ז שלא היה בה ממש ולא עבדה אלא
להתיר להם עריות בפרהסי' : אבל על הס'ות שכונתו אינו אלא
לע"ז ממש לשמה נאמר כי יסיתך אחיך בן אמך וגו' נלכה ונעבדה
אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבותיך לא תאבה לו ולא
תשמע אליו ולא תחוס עיניך עליו וגו' וזוה"ל שאלהי הס'ות הו"ו
אלהים אשר לא ידענו אנהנו ואבותינו כי אין אנו מאמינים אלא
באלוה המפורש בפיוט יגדל אלהים חי וז"ל עיקרים המפורשים הם

בקינור והוא הוא אלדי בני ישראל הראשונים והאחרונים ואלוה
 כל הבריות והאם בפירוש התורה לנו סומכים ונשענין על דברי רבותינו
 הנבאים והאמוראים ואין בה בשום איש ישראל להתרים נגדם ולחלוק
 עליהם כי אחר חתימת הגמרא כולנו אנחנו בייפינן לראשונים למה
 בענין האלכות שהוא שקול ככל התורה יען שהמודה בע"ז כאלו כופר
 בכל התורה כולה נעווב את אמונתם ונבחר אלמים חדשים מקרוב באו
 לא שערוס אבותינו ואבות אבותינו ?

קנ"ה נב והלא הוא מאשר ומקיים כי לא מלכו אלא מדברי הוזהר שהוא
 של רש"י תנא גדול וקדוש ?

קנ"ו דן מעט ראיה וכי ס"ד שתנא גדול וקדוש ברש"י ילמדנו דבר נגד
 אמונתו ואמונתנו ?

קנ"ז נב והלא דברי רש"י הן ממש כמו שכתב הח"ח ?

קנ"ח דן ולא ק"ו הוא ? ומה דברי הנביאים כשנראין שחולקין על
 דברי מר"ט ואנו מפרשין אותן באופן שלא יחלוקו עליו אף

שננטרך להביאן מפשוטן כמ"ל (סי' פ"ב) דברי רש"י ע"ז כו ? ועוד לא

ימנע או נר"ך להבין הוזהר בולו על דרך הפשט או כולו ע"ד הסוד או מקנתו
 ע"ד הפשט ומקנתו על דרך הסוד * אם כולו ע"ד הפשט ימשך שכל יודע

ספר יבין הוזהר בעיון ובכונת הלב כמו שביין המשנה והגמרא ובין
 שהכל מבינים אותו אין כאן סוד * ואם נר"ך להבינו ע"ד הסוד אשאל מאת

הח"ח מה נשתנה מאמר תלתא אינון מכל שאר מאמרי הוזהר שנר"ך
 להבינו כפשוטו ? ואם מקנתו ע"ד הפשט ומקנתו ע"ד הסוד מי אמר

לה"ח שזהו א' מאותן שנר"ך להבינם כפשוטן וכי נחזיק לבר המבא
 איש אשר למד לשוננו דבר סקר באשר שמענו וראינו ? ואפילו תימא שהיה

בר המבא מי לנו גדול ממש רבינו ורבן של כל הנביאים כאמון בבית
 אלהינו שהורנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אהר ?

קנ"ט נב איני רואה תשובה לדבריך :

ק"ס דן ועוד איך נסמוך עליו אפילו תימא שהיה איש אמת וירא את
 האלמים מרבים ששתא ומה נביא שבקש לעקור מוטו א' מן

התורה אע"פ שנתן אות ומופת ובה האות והמופת מיתתו בזמק *
 ח"ן שמבקש לעקור מישראל יסוד כל היסודות ועיקר כל העיקרים ע"ז כו

שלא נאבד לו ולא נשמע אליו וכל עונשים שבתורה וכל מיתות ב"ד כאין
 נגדו ומיתתו אינה כפרתו בדי שלא יסיה הוא בגן עדן ותלמידיו

בגהינם ?

קס"א נפ נפתלי אלהים נפתלת עמי גם יכולת ראה נא כי אורו עיני
 כי אני תוסה על מה שכתבתי שכל דברי הס"ח אינן אלה
 מסתורין וסודות ולכן הייתי מבקש להלץ צעדו אבל עכשיו שאני רואה
 ספריו חנית וקנים ולטובו חרב חדש אשמרה לפי מקומו שלא לעבור על
 דברי חז"ל שאמרו אין טוענין למסית כי הנה הראיתיני זרות רבות ורעות
 בדבריו כינו למקום ובינו לבין חבריו וסיוס ידעתי נאמנה כי הוא רשע
 וטפש ורמאי שהרי צדק יולדו שלם הסכמות והדפיסן על שם שלמה רבני
 סדור בראש ספרו והשאר הוניהן מתחת ידי חכמים אחרים במרמס
 שהראה אלהים טלפים כחזיר ובקרבו ימים הרבות המינות והאפיקורוסות
 (סי' כ"ד) פירש משנת אין דורשין נגד פטת הס"ס ירושלמי ובבלי
 ונגד כל הפוסקים (סי' כ"ו) אמר שהדיבור בלחש הוא יותר
 מפורסם מהדפוס נגד הסכל (סי' ל"ו) כתב ששונת תלמוד עולה
 זרון היינו דוקא באיסור והיתר ובריני ממונות אבל בקבלה
 הק"בה משתעשע במי שטועה (סי' ל"ז) ומביא ראיה מס' הבהיר
 שדורס באהבתה תשנה תמיד על הנכשל במעשה מרכבה והוא
 פירשו גם כן על הרוכב עליה (סי' מ"א) שלא היה לכהנים הלק
 בסודות התורה : (סי' מ"ג) שכל רב שאינו כופר אפילו שהוא
 עבריין גדול מותר ללמוד ממנו ופזוהי כוונת חז"ל כשאמרו אם
 הרב רומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו (סי' מ"ד)
 מסקנת הגמרא היא שדוקא גדול מותר ללמוד מרב רשע והוא לא
 הביאה והעלה בסתם שמותר ללמוד מרב עבריין (סי' מ"ח) וכן
 הביא ראיה מהסוהר שכתב שצריך ללמוד אפילו ממי שאינו יודע
 והוא רונה ללמוד מכאן ק"ו לדשע יודע (סי' מ"ט) שמה שכתב הסוהר
 אצטריך ליה לכל בר נש למיהוי לגבי אבוי בן להפשא בגינווי
 ולמנדע רזין דביתיה (סי' נ') ר"ל שהארס יכול להכיר מחות
 האלוה ית' וכשראס שהפסוקו על זס השיב דהיינו מהות היינו מקום :
 שהמאציל והבורא והיוצר והעושה אינו א"ס (שכח סכסס ראשונה)
 לא סבה שניה (סי' נ"ב) נגד אמונת כל ישראל : שהמאציל יש לו
 שיעור (סי' ס') מעקס ומבלבל דברי סרד"ב וס"מ פואירן גבאי ומה
 שכתבו הס לעילוי ולשבה הא"ס ית' שמו הוא סופכו לגנאי ברמאות
 ורשעות : (סי' ע"ג) שעצם האלהות אינו הא"ס ושהעובד אותו
 כאילו עובד לתהו (סי' ע"ד) נוסית ומדיק את ישראל כדי שיעזבו
 אמונת האחרות ויאמינו בשילוש ומביא ראיה מהקדושה ומנ'
 סעודות של שבת ! וסוף דבר קעלה שכל עושה רע טוב בעיני

ה' בשבועותו לשובה * ואני למדתי מתוך דבריו שהוא מין ואפיקורוס
 ויבדד וסבדין ובהלכה עשו חבתי ישראל וקהלות הקדש שגדו והחרימו
 אותו את ספריו אבל אמור נא לי בחסדך הים עוד כפירות וגדופים
 בספרו ?

קס"ב דן יש ויש ואוסיפה לך כהנה וכהנה אבל איני רוצה להעלותן על
 ספר שלא לטמא נפשות עם ישראל בשקוניו ובגלוליו כי די
 והותר בזה לידע להודיע ולהודע שגריך להרסיק מן הכיעור ומן
 המכוער :

קס"ג נפ הגיע זמן שתודיע לי במאי קמיפלגי הפשטנים והמקובלים ?
 קס"ד דן כבר אמרתי לך שאין שום מחלוקת ביניהם כמו שכתבתי
 בס' ס"ז אבל לך ושוב לביתך כי בא השמש ולין הלילה והיה
 בבקר אנכי אעשה כדברך :

סליק ויכוח ראשון

אש דת

ויכוח שני

א **נפתלי** הן שכבתי אמש את תו לראות אם זרקה השמש

שמש נדקה ומרפא למכאובי כי רב הוא • כי שמעתי
דבת רבים אומרים תורה צוה לנו משה מקרא משנה וש"ס מנחה
היא שלמה מלת ה' מן השמים וכל איש אשר צה יהגה יומם ולילם ומנח
כדי גאולתו ככל אות נפשו והנה קמה משפחה אחרת אשר הגיע עד
השמים משפטם לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלי של סודות ותעלומות
חכמת האמת • ועתה הנני מפיל תכנתי לפניך מקירות לבי שתוביא
לאור משפטך ותודיעני איזה יכשר הוא או זה ?

ב דן בענש היום הזה יגיס ה' לך מעגבך ומרגוץ ונהפכת לאיש אחר
כי אוביך מיגון לשמחה ומאפלה לאור גדול יען אגיד לך את
הרעום בכתב אמת ואשכילך ואורך בדרך זו תלך ומי משניהם קולע אל
השערה ולא יתטף :

ג נפ כאל תערוג על אפיקי מים כן נפסי תערוג לדבריך :
ד דן תנין בסוף מסכת מכות ר' הנייז בן עקשיא אומר רצה
הק"ב לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות

אמור נא לי בני נפתלי כמה הן מלת עשה ?

ה נפ רמ"ח כמנין אבריו של אדם :

ו דן וכמה הן מנות לא תעשה ?

ז נפ סס"ה כמנין ימות הקמה :

ח דן אם כן מלת יתרות על מ"ע ק"ז ?

ט נפ זהו דבר הנראה לעינים :

י דן ומה הן ענשן ?

יא נפ סקילה שרפה הרג וסנק וולקות כיפס קרת ומיתה ביד
שמים :

יב דן אם כן היה לו לר' חנונא לומר רנה הק"ב לסענים את ישראל
שהרי לא יש אלא רמ"ח דרכים לזכות ויש סס"ה למטוא :

י"ג נפ הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי דבר אתה למען תדק בדברך
 לרבי חנניא :

י"ד דן ולמה נוס הק"ב להעניש בשפטים גדולים לעוברים עבירות
 גדולות ומורות ?

ט"ו נפ לבער את הרע מוישראל ולהפקיד את העם שנאמר ובערת
 הרע מוישראל וכל העם ישמעו ויראו וגו' :

י"ו דן ונפש האדם הנענש עולם היא למעלה לחזות בנועם ה' או
 יורדת היא למטה לאזדון ולשאל תחתית ?

י"ז נפ אם נתחרט על עונו וסתודה לדיק ונושע הוא * דתכן צפ' נגמר
 הדין (משנה ב') היה רחוק מבית הסקילה עשר אמות
 אומרים לו התורה שכן דרך המומתין מתורין שבל המתורה יש
 לו הלק לע"ה שבן מצונו בעבן וכו' :

י"ח דן אם כן קלקלתו תקנתו ומיתתו כפרתו שאם לא היה נענש
 בע"ה או לו ואזי לנפשו בע"ה כי נגזר מארץ קיים ובל יראה
 גאות ה' :

י"ט נפ אמת ויניב וכמן וקיים :

כ דן הרי פעונס המטאים בנפשותם הוא חמלה וכונינה מלפני שופן
 מעונה ורפואות תעלה למכתם :

כ"א נפ על זה פקחה עיני אבל למה הרבה הק"ב מל' על מ"ע שלא
 טוב שלא נתן לנו לא הן ולא סברן או יעדיף מספר מ"ע על
 מנות לא תעסה ?

כ"ב דן כתוב גבי שרשים לא תאבלום בי שקץ הם וכתוב כי אני ה'
 אלהיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני וגבי
 ערות כתיב אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר
 אני משלה מפניכם ונטמא הארץ * הרי שהדברים האלה טמאים
 בעלמם :

כ"ג נפ ומה ענין זה לזה ?

כ"ד דן כשם שלא תשאל לרופא שמוזיר אותך שלא תאכל מאכל
 פלוני ופלוני מפני שהם סס המות כך אין לך לשאול למה אסור
 הק"ב מיני מאכלות ולמה אסור וזו אסורה וכו' מפני שכשם שהאזיר
 המעופש והמים הרעים והסס המות מוזיקים והורגים את הגוף כך כל
 הדברים האסורים מוזיקים לנפש והם סס המות לה שאל' לא תאבלום
 בי שקץ הם ואם הם שס' מיני סס המות לא יש מקום לשאול למה
 נתן לנו שס' מל' ? הרי שבדין אמר רק בע רצה הק"ב לזכות את
 ישראל אפילו במנות לא תעסה :

ב"כ נפ הניחא לעכין המנין למה היו שס"ה לא פחות ולא יותר אבל
 עדין אשאלך והודיעני למה ענש בד' מיתות ב"ד ובכרת
 ובמיתה בידי שמים בקנת עבירות ?

ב"ו דן ולמה סרופא בקדחת השורפת מקיז דס עד שיתעלף הסולה ?
 ולמה בקנתו חלאים לא יקיו כלל ? ולמה בקנת יתן סרקות
 ומסקים וסמים מרים כלענפ ? ולמה בקנת ישרוף אבר ובקנת יחתוך
 היד או הרגל ?

ב"ז נפ לפי גודל החולי או המכה כך גודל ההקוה או התרופה ?
 ב"ח דן השמע לאוזן מה שאתה מוניה מפיך כי לפי גודל העבירה כך
 גודל העונש לרפאת חלאי הנפש :

ב"ט נפ פיתיתי ואפת * אבל אם העון הוא ארס הנפש הרי מלאנו
 ראינו ששנים שאכלו סס המות אחד אכלו במזיד ואחד אכלו
 בשוגג יחדיו יהיו תמים בנזק או במיתה * למה אם כן אינו כן בעון
 שהרי האוכל חלב במזיד ענוש כרת והאוכלו בשוגג נפטר בקרבן
 חטאת ? ובן הסורג נפש במזיד חייב מיתה ובשוגג נפטר בגלות
 גרידא ?

ל' דן בני שאלה גדולה שאלת * דע שא"עפי ששנים אכלו או שתו
 שיפור שום מוסס המות אפשר שהאחד ימות והאחד יחוק מעט
 ויתרפא בנקל על ידי אפיקטוזין ובגון שהראשון לקח סס המות אליבא
 ריקנא והשני בכרס מלאה שאזו שארס נף על פני האוכל המתעכל או
 המעוכל ואינו נוגע באסטומכא ממש ולא בעורותיו אלא אחר שנטחן
 ונידק ואבד סברו ובטל סכויו ולכן אינו יכול להזיק נזק שלם אלא חגי
 נזק אבל השני שנקח אותו אליבא ריקנא ימות בלי תקומה לפי שהארס
 מתלפף ונאחז בעור הכרס ממש ומשם הולך סביבות כל הגוף ומטיל
 ארסו בכל הדם כן החוטא במזיד נשמתו ריקנית משום שפנה מחשבתי
 ומעשיו לעבירה והשוגג נשמתו מלאה לפי שלא היתה מחשבתו לעבירה
 ולכן כשנכנס דם ארס העון אין בו כח להמיתו אלא להזיקו מעט ובכן
 השוגג חייב חטאת בלבד והמזיד חייב כרת :

ל"א נפ כך השכל נותן :

ל"ב דן מכאן ראיה שכסס שיש קדושה רוחנית כך יש טומאה רוחנית
 כאשר עיניך תחזינה בתורה שארס כל בהמה שאינה מעלת
 גרם ומפרסת פרהס וב"ד מיני עופות הדורסים והסויר בסוף פ' קדושים
 ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמש

אש דת

הארמה אשר הברלתי לכם לטמא ועוד זוכו על טומאת המת וטומאת
כזה ויזה ורעת וכו' :

ל"ג נפ מי שיש לו עינים לראות יודה לדברך :

ל"ד דן נפקא לן מינה שאם בדברים הגופניים יש קדושה רוחנית וטוביזה
רוחנית כ"ש שבתורה שסיף וקדושה ורוחנית ימנא רוחניות גדולה

ונוראה וטמנות התלויות במעשה שהן גופניות לכאורה יש להן רוחניות
פנימי אשר מספיע בנו הקדושה כדכתיב והתקרשתם והייתם קרוישים
שר"ל כשתכינו ותזמנו ענמכם לקדושה בהבדל מכל דבר המטמא
ובשמור מנותי וחקי ודאי שתהיו קדושים וכשתהיו כך יאזי אתם הדבקים
בה' אלהיכם והייתם לו לעם סגולה :

ל"ה גפ גם בזה נריך לסודות אבל אפשר שהק"ב קראן קדושים וטמאי'
לגבי דידן מפני שאמר דבר פלוני ופלוני עלינו לזכותנו כמלך

סדוה להעשיר לעבדו שינוה לו שיעשה כך וכך יאע"פי שאין למלך תועלת
בזה כדי שע"י כך יקנה כסף וזהב ורכוש :

ל"ו דן אי הכי למה נוס בטמרת טומאת מת שיקחו פרה ארומה
תמימה אשר אין בה נוס אשר לא עלה עליה עול ואם

מיכר אחת מכל אלה פסולה כגון שהיו בה שתי שערות שלא היו אדומות
ובמה וכמה דקדוקים ודקדוקי דקדוקים השנויים בהלכות פרה והלא די

שינוס שיקחו פרה כמות שהיא ? אלא ודאי נריך לומר בעל כרחין שזה
נוס גורם ר"ל שתהיה הפרה אדומה תמימה וכו' ואם לאו לא תועיל

דאל"ת למה ירנה הס"ת פיזור מומן ישראל ולמה יטריק את העם ללא
כלום ?

ל"ז נפ נכנסו דברך באזני :

ל"ח דן אילו הס"ת נוה לנו מזה או שתיים או שלש בלבד בכל פרטיה'
ודקדוקים' כוה אמוינא ספירס במנות הללו בלבד כדי שלא נזלזל

בהן וסתם בשאר משום דלא איכפת ליה אם נשמור אותן באופן זה או
באופן זה אבל אין סהדי דאין מנוס בלי פרטיים ודקדוקים הלא תראה

ישקדשי קרשים שהייתן בצפון וקרשים קלים שהייתן בכל מקום
בעזרה ויש שרמן טעון הזיה על בין הברדים ועל הפרוכת ועל מזבח

הזהב ויש שאינו טעון אלא על הפרוכת ועל מזבח הזהב כלבד ויש
מי שטעון ר' מתנות על ארבע קרנות ויש שטעון שתי מתנות שהן

ארבע ויש שטעון מתנה א' בנגד היסוד וכן העולה כולה בליל *
ההטאת ואשם כהנים אוכלין ובעלים מתכפרין וכן שלמי צבור

אין

אינן נאכלין אלא לכהנים • התורה ואיל נזיר והשלמים יש בהן
 למזבח לכהנים ולבעלים • וכן יש מהן נאכלים לזבחי כהונה בלבד
 ויש נאכלים ג"כ לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם ויש ג"כ הפרש בזמן
 אכילתן שיש נאכלין ליום ולילה ויש שנאכלין לשני ימים ולילה
 אהת הותכן שכל אלו הדקדוקים והפרטים ינאו מפי הגבורה ללא טורח ?
 נא ולמה ממלאכת העוסכן כמה וכמה פרטים נאמרו בו בין בענין כליו
 כין במדתן בין במקומן להורות שאלו הים משנה באחת משלש אלה לא
 עשה כלום ובמקדש כתיב (ד"ה א' סוף סי' כ"ח) הבל בכתב מיר ה'
 עלי השביל כל מלאכות התבנית ויסקאל ראה בגבל צורת הבית
 השלישי (שיצנה במהרה בימינו) ותכונתו ומוצאו ומובאו ותאיו
 ואיליו ואלמיו ושעריו וקרבתיו וסדר עבודתו בפרטי פרטות וכי
 כל הניווים האלו ננטו עלי טעם ללא דבר אלא כאשר יעלם על
 המולך ?

ל"ט נפ נריך לומר ודאי מדברים בגו :

מ דן לא תיבטיח שנריך לומר כך אלא שכל מי שאינו מאמין כך
 דסיינו שהמנות ודקדוקין ודקדוקי דקדוקין טומנין במקס
 סודות נפלאים ורוים אלהיים לא יתכן שבסם ישראל יכונה :

מ"א נפ העמסת עלינו עול כבד :

מ"ב דן וסלא דה"עס מכריו תורת ה' תמימה משיבת נפש ערות
 ה' נאמנה מהבימת פתי ואם אינן טעם בכל כללי ופרטי

ודקדוקי מנות התורה היאך נקראת משיבת נפש ומהבימת פתי ?

מ"ג נפ משול משל למה הדבר דומה :

מ"ד דן לוס הס"ת ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדוד
 דהיינו אתרוג • בפות תמרים דהיינו לולב • וענף עץ עבת

דהיינו הדס וערבי נהל דהיינו ערבה וזו אתרוג סהוא ימין פרסי ואם
 אינו אתרוג המפורש בתורה שב"עפ אע"פ סהוא דומה לו פסול וכן

הדס עבות לאפוקי הדס שוטה וכן ערבי נהל לאפוקי צפצפה אי
 אמרת בשלמא שיש טעם בכל אלה הפרטים למה הים אתרוג ולא מומין

אחר ? ולמה הדס עבות ולא שוטה ? ולמה ערבה ולא צפצפה ?

ניחא מה שאמר דוד תורת ה' תמימה משיבת נפש ומהבימת פתי
 אלא אי אמרת שנטונו כך בלי טעם יובלי סבה אחת עוסק דברי דוד

המלך פלסתר • ולמען תדע כי בניס דברי ה' לך משל למה הדבר
 דומה למלך שהיה לו במלכותו יער ארבו ורחבו מאתים מילין ויהי היום טה

לעבדיו קחו מאתכם אשקוס אשר כח בכם וילכו ויכרתו את כל עני סיער

אש דת

סגדול כי כך עלה במחשבתי וילכו ויעשו כדבר המלך ויגשו אליהם אנשי
המדינה ויאמרו מה הדבר הזה אשר אתם עושים ולמה אתם כורתים
את עמי היער אם ישיבו לכם המלך נזה כך ואין לנו יודעים למה * ינאו
השואלים בפני נפש ויטרו אחר מידותיו של המלך אבל אם המלך
אמר לשריו אני נויתי לכדוד גרון על היער מפני שהוא סמוך לעיר והיו
בו חיות רעות ומזיקות לעוברים וסבים או שהיה מעטב הרוח מלנשוף
בעיר ולכן היתה הארץ משכלת או שהיער לא היה לעור ולא להועיל
ואני רוצה שבקרקעו יזרעו שדות ויעשו כרמים אזי יאמרו השומעים אשרי
העם שככה לו שיש לו מלך שאוהב את עמו ומבקש להועילם ואז יתחבמו
עבדיו כי ידעו שהיער היה מחסה ומסתור לחיות רעות או שהיה מזיק
את אנשי העיר בעבור עיפוש האויר או שהיה יתרון לישובי הארץ להחליף
היער בשדות וכרמים :

נ"ה גב המשל הוא נכון ואמיתי אבל אינו אלא גופני ואני מבקש
שתמשול משל שיוכיח ויודיע שיש סוד במנות התורה שהן
רוחניות ?

מ"ו דן כשה שאפר הפרדה הטעם כמשפט הכתוב בתורה יש לו כח
להכריח הטומאה מעל הטמא ונת כן עשיית הציצית בבגד *
ושמירת שבתות וי"ט * והקרבת הקרבנות * ושמירת שאר המנות
יש להן כח להסרות הקדושה על המוכנין לה וכשה שאי אתה יכול לומר
שאפר הפרדה מברית הטומאה על ידי סגולה גופנית כן אי אתה יכול
לומר ששמירת המנות מטרה סקדושה ע"י סגולה גופנית :

מ"ז גב נריך לומר כך בעל כרחיך :
מ"ח דן הר' לך הסוד בשמירת המנות דשינו הקבלה שנקראת חכמת
האמת ועליה נאמר ושמרתם ועשיתם כי היא החכמתכם
ובינתכם וגו' :

מ"ט גב ומאן מוכח שקדמונינו היו בקי"אין בה ?
כ' דן זה ברור וודאי דתנן בפ"ב (משנה א') דמניגס אין דורשין
בעריות בשלישה ולא במעשה בראשית בשנים ולא
במרכבה ביחיד אא"כ היה הכס ומבין מדעתו ודע שמה שה"ל
קורין מעשה מרכבה שיינו מה שאנו קורין קבלה או חכמת האמת
ואיתא בהם בגמ' (דף י"ג ע"א) א"ל ר' יוחנן לר' אלעזר תא
ואגמריך במעשה מרכבה א"ל אבתי לא קשאי כי קשנה נפשיה
דר' יוחנן א"ל ר' אסי תא ואגמריך מעשה מרכבה א"ל אי זכאי
גמיתה מר' יוחנן רבך : עוד קס רב יוסף הוה גמיר מעשה
מרכבה

מרכבה סבי דפומבדיתא הוו תנו במעשה בראשית א"ל לגמור
 לך מר מעשה מרכבה א"ל אנמרון לי מעשה בראשית בתר
 דאנמרון א"ל ליגמרון מר מ"מ א"ל תנינא בהו דבש וחלב תחת
 לשינך דברים המתוקין מדבש וחלב יהיו תחת לשינך (וכדף י"ד
 רע"ב) פתח ר' אלעזר בן ערך במעשה מרכבה ודרש לפני רי"ב
 רבו וכן עשו ר' יהושע ור' יוסי הכהן וסע סע"ב ד' נכנסו לפרדס
 ואמר ר' עקיבא בשאתם מניעין אצל אבני שיש שהור אל תאמרו
 מים מים משום שנ' דובר שקרים לא יכון לנגד עיני : סתי מן
 המאמרים האלו שקדמונינו היו יודעים מעשה מרכבה מלבד כמה וכמה
 מאמרים המפורסם בגמרא ובמדרשים :

כ"א נפ כל מה שהבאת מורס ססיו ידעין מעשה מרכבה אבל לא פירשו
 לנו מה היא ומה' שנכנסו לפרדס איך לנו אלא כשהגיעו
 לאבני שיש נהור שנודאי הוא משל ומלינה וסוס לים כאלו לא נכתב כי
 סתומים הדברים :

כ"ב דן זאת ועוד איתא בפ"ג דפרקי ר' אליעזר ח"ל : שמים מאיזה
 מקום נבראו מאור לבושו של הק"ב שהוא לבוש לקח
 ממנו ופרש בשמלה והיו מותהין והולכין עד שאמר להן די וכו' .
 הארץ מאיזה מקום נבראת משלג שתחת כסא הכבוד לקח וזרק
 על המים ונקפאו המים ונעשה עפר ארץ שנ' כי לשלג יאמר
 הוא ארץ : וכי ס"ד שנכתבו כאן בריאת שמים וארץ דרך פשט ?
 וכי יש שלג שהוא דבר קומרי וגופני שאינו אלא מים נקפאים תחת
 כסא הכבוד שהוא רוקני ? אלא ודאי שמאמר אבני שיש שהור ומאמרי
 פר"א שהבאתי ואחרים מלבד אלה כיונא בהם הן הן מעשה מרכבה
 וד"ל כתבוס בדרך משל ומלינה כמו שאמר ר' דברי חבמים והירותם
 כדי להסתירם מהמון העם :

כ"ג נפ והלא יש בידנו ספר הבהיר וס' יצירה וס' הזוהר ספוק
 אינן אלא דברי קבלה ?

כ"ד דן כך הוא . אבל הם סתומים וסתומים כמאמרים הנ"ל :
 נס נפ ולמה תאמר כך והלא יש כמה וכמה פירושים על ס' יצירה ועל
 ס' הזוהר ונ"כ אינן דבריהם סתומים וסתומים כדראשונה ?

כ"ו דן וכי אותם הפירושים אינם לריכין פירוש ועיקרים בעל פה ? וא"כ
 היינו כאלו אינן פשוט וסוף דבר דע כי כל מגמת המקובלים
 הראשונים והאחרונים היא להסתיר הסודות וכוז רב לך ואל תוסף דבר
 אלי עוד בדבר הזה :

אש דת

כ"ז נפ אחת אמרת (בויכוח א' ס' ס"ו) שאין הפרש בין הפשטנים והמקובלים בענין האלהות דרך כלל ועתה הודיעני נא דרך פרט מה נשתנו אלו מאלו ?

כ"ח דן כבר אמרתי לך שאמונת האלמות אחת היא לשניסם ולכל בני ישראל ואפילו ללדוקים ולבייתוסים ולקראים אלא שהמקובלים מעמיקים יותר בענין הזה :

כ"ט נפ כינר ?

ס' דן הטע אונך ושמוע בכונת הלב • דע שפועל ברא לפעמים ר"ל יש מאין כד"ל בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ לפעמים יש מים כמ"ד ויברא אלהים את האדם • וכתיב ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה • א"כ בראשונה ברא הק"ב הסומר הראשון יש מאין וא"כ יצר מאותו הסומר כפי רגונו : ס"א נפ כך למדוני רבותי שהבריאה היתה יש מאין אבל היבא רמיוא בדברי קו"ל ?

ס"ב דן וזה עיקר מקובל מכל ישראל ולא רק הוא ג"כ בדברי קו"ל דאיתא בד"ר ע"א וו"ל פילוסופוס א' שאל את רבן גמליאל א"ל צייר גדול הוא אלהיכם אלא שמצא סממנים טובים שסייעו אותו תהו ובהו והשך ורוח ומים ותהמות א"ל תיפה רוחיה דההויה גברא כולחן כתיב בהן בריאה ומוכח מקראי : א"כ לפי דברי ר"ג שהיא אמונת ישראל הק"ב ברא בתחלה יש מאין וא"כ מאותו הסומר הראשון או היולי או קה"א או קוס שס אחר שתרגה יצר הכל (כמו שאמרת) בששת ימי בראשית ואין ספק שביראת יש מאין נעשית בכחו ית' הבלתי בעל תכלית לפי שאין כח ביד כוס בריה ואפילו מלאך להוציא יש מאין בלתי לה' לבדו שכחו בלתי בעל תכלית ועתה אני שואל ממך אם כל מה שעשה בששת ימי בראשית אחר הולאת ה' יש מאין עשאו בכחו הב"ב או לא ?

ס"ג נפ אין ספק שכל מה שיצר ועשה אחר בריאת הסומר הראשון עשה בכחו הבלתי בעל תכלית :

ס"ד דן נוקשת באמרי פיך ועתה תראה שאין כח בך להשיב לשאלותי ; ס"ה נפ אפשר ואפשר כי לא שמעתי כוס מימי :

ס"ו דן והלא אין אשה יולדת אלא לט' חדשים ? וכן בהמה גסה טהורה לט' חדשים ואין הפיל נולד אלא אחר ב' שנים ואין האיילנות עושין קירות אלא אחת בשנה אלו באביב ואלו בתחלת הקיץ ואלו באמצע הקיץ ואלו בסופו ? ועיין פ"ק דבכורות דף ק' ע"א :

ס"ז נפ וזוה אהה סבור למקני ?

ס"ח דן ודאי דאילו כסס שהש"ת ברא יש מאין בכחו הב"צת יצר כל העולם בשבעה ימים והולך ויוצר עוד היום כל הצרות סוות ונפסדות בכחו הב"צת יוסך שאין כמו צב"ת מפני שלפי סדרתך אינו יכול לעשות אדם ולא בהמה גסה טהורה בפחות מט' חדשים וכן לא היה יכול לנייר ולד הפיל בפחות מב' שנים וכן תאמר בכל הצרות ואם תשים עיניך ולבך אל מה שאמרת תראה שהיא כפירה גדולה : ס"ט נפ ידע אני שנלכדתי באמרי פי אבל העלני אהה מים המזוכה וזה כי אין כבוד מתיר עמו מבית האסורים :

ע דן התחוק ויהיה לבן חיל והט אונך ושמע דברי חכמינו ז"ל ולבך תשית לדעתם שהוא דעת הש"ת : איתא צב"ר פ"ה וסס בסדר לך לך פ' מ"ו ח"ל : ה' נתן בשם ר' אחא ור' ברכיה בש"ר יצחק אמר אני י שרי אני שאמרת לשמים ולארץ די שלמלא כן היו מותהין והולכין עד עכשיו : וכתב סרז יפס תאר צפ"ה ח"ל : היו מותהין והולכין לעשות הצון קונם הרוצה במציאות ובעל דרך אמונה כתב בתחלת הספר שלהיות יבלתו ית' בב"ת לו השמים היו נבראים ברוח פיו כפי יבלתו הוכרה היותם נמתחים לבלתי תכלית אלא שהרצון והחכמה אלהות הייבה כמותם במדה הידועה אצלו ית' שהיא הנאותה לקיום העולם לפי שלא היתה הבריאה על דרך חיוב וכיון היא עב"ר :

תרי מילי רבבי נפקי מהכא קדא שבחו ית' בב"ת לפי שאמר המאמר אני הוא שאמרת לשמים ולארץ די שאם לא כן היו מותהין והולכין וכו' : הרי שהיה כח ציד הק"כס למותקן עד עולמי עד הרי שכחו צב"ת : צ' נפקא מינס שהוא חסן כיון דאמר אני הוא שאמרת לשמים ולארץ די :

ע"א נפ אין להכמים דברך אבל אינו ידע אם המקובלים מודים בזה : ע"ב דן הלא אב אחד לכולנו הלא אל אחד בראנו

מדוע נבגר איש באהיו לחלל ברית אבותינו אשר קבלנו מסיני ? דע א"כ שהמקובלים מסימים בזה עם הפסענים וכל מגמתם אינה אלא להודיע איך מהבורא ית' שהוא צב"ת יצא העולם שהוא בעל תכלית ולזה אמרו סבראו ע"י הספירות אשר קראו אותן כסם היכלי ולבושי מלבא ובכן מתרנין הקושיא :

ע"ג נפ אני שמעתי ולא אבין מה אחרית חלה סדברים :
 ע"ד דן זכור אל תסכה אש אשר דברתי לך (ויכוח א' סי' ס"ב)
 ח"ל בשם הר"מ מפ"ג וכן באצילות ניתן בו כח ברצון
 המאציל להגביל הגבראים אשר למטה ממנו כדי שלא יהיו
 מתפשטים לאין תכלית ומה חכמה המגביל תתיהם בצד מה
 ההגבלה לאצילות ע"כ. הא למדת שנים שאנרתי היא היא אמונת
 ח"ל והיא היא אמונת הפשטנים והמקובלים :

ע"ה נפ אני רואה שהכל סולך אל מקום אחד אלא שהפשטנים אומרים
 שפיו שהש"ת יכול ומפץ רגה לברוא עולם מוגבל ואין טעם
 ברצון ואין רועין לדרוש ולחקור כינד עשה אבל המקובלים דורשים
 וחוקרין על ידי ס' יגירה וס' הוהר עד מקום שידם מגעת ופעלו שס"ת
 שהוא צד"ת ברא עולם בעל תכלית ומוגבל ע"י הספירות אבל אני רגה
 לדע למה קורין אותן היכלי מלבא ולבושי מלפ"ג ?

ע"ו דן יגיע ויראה לפניך זכרון מה שהבאתי (ויכוח א' סי' כ') בשם
 הכס"ר יסודם שייט הרב ר' יוסף גיקיטי' לייח הר"מ
 מספ"גו ספ"ר שס טוב בס' האמונות וס' תובלות חכמה שכוין כתבו
 בסגנון אחד שמהות הש"ת אינה מושגת ליולתו ומה שאנו יודעין
 ממנו אינו אלא ע"י בעולותיו :

ע"ז נפ זכרתי כי אני קסה לשמוע אבל ג"כ קסה לאבד הסלות לאל :
 ע"ח דן אם יעמוד לפניך אחד מיושבי האמי' ריקא או סודו המערבית
 אשר אין לו אלוה ולא דת אלוהית ולא נמוסית וישאל לך אם
 העולם קדמון או מחדש מה תאמר לו ?
 ע"ט נפ אומר לו שהיא מחדש :

פ דן ואם יסוד וישאל מי בראו ומתי בראו מה תשיב ?
 פ"א נפ שהק"ב בראו זה ס' אלפיס עת"ס שנים :

פ"ב דן ודאי שיחזור וישאל מי הוא הק"ב ?
 פ"ג נפ גם אני אשיב אמרי לו שהו"ה נאלהינו בב"ת במהותו
 במציאותו בידיעתו וביבולתו ושהו"ה אחר באחדות
 בשוטה וגמורה לא באחד המנוי ולא באחד הנהלק וכו' ושהוא
 חסם ומבין לא בהפמה שהיא הו"ה ממנו וכו' ושלו נאה חממלכה
 והתפארת והנצה והה"ד וכו' :

פ"ד דן עדין יחזור וישאל מהיכן הגיעה לך ידיעה זו ?

פ"ה נב איני יודע מה אענה ומה אומר לפי שיש לפני שני דרכים לפשיב
אחת בטענות השכל וא' בטענות תורתנו הקדושה אשר בהן

השיב החבר ר' יהודה הלוי למלך פנור (מאמר ח' סי' י"א)

פ"ו דן לך יאתה לקשיב בראיות שכליות :

פ"ז נב והלא טוב לי ללכת אחרי עקבות החבר ?

פ"ח דן שגית ברוחם דלאו כל אפי"ח שוין * לפי שיש הפרש גדול בין
האיש ההודי השואל למלך כוור שהכוור סיה מאמין מציאות

ה' ותורה מן השמים ושיש מעשה נראה לפני הש"ת אלא שהיה מסופק
אזוהי המעשה הנראה אבל ההודי אשר לפניך אינו מודה כלום לפי

שאינו יודע כלום ולכן גריך שתבריקסו להודות שיש אלוה בורא מדרך
שכל ואחר שידה בזה תבריקסו בדרכים שהכריח החבר לכוור :

פ"ט נב הולאתני מאפלה לאורה ובכן אישיב לאיש ההודי בטענות שכליות
ואומר שאנו רואין חכמת הבורא ית' מסדר העולם והנהגתו

שהרי ברא השמש להאיר ביום ותלאו בגלגלו באופן שיעיל ולא יזיק *
שיאיר לעולם ביום * שיחמם אותו ע"י קרבתו בקץ ויתבטלו הפירות

ושימרחק בחורף כדי לתת מקום לגשמים להרטיב ונהנה הארץ
יבולה ועץ השדה יתן פרי ומשם ארד לארץ ואדבר על העלים מן

שארן ועד האוצו ומן האדם ועד הדגים ועד מקום שיד שכלי הקצר
מגעת :

ל דן ומה יאמר ההודי אשר שמע ממך קנת מפעולות הבורא
יתברך ?

ל"א נב יאמר בלי ספק שלו נאה החכמה והבינה והגדולה והגבורה
והתפארת וכו' ויבקש בשכלו האריות הנראים לו כאותים

לגדולתו ית' :

ל"ב דן ומהיכן ילמד ליחס לבורא התארים הנאותים ?

ל"ג נב מהפעולות שהוריתי לו ושימנא הוא בעגמוו אחר העיין
וההסקפה :

ל"ד דן ברוך אתה לה' * ביון שאמרת לאיש ההודי שהשמש נברא ישא
ק"ו בעגמוו ויאמר ומה אם השמש שהוא בריה הוא גדול מהארץ

במה וכמה פעמים ומאיר לארץ ולדריס עליה ומחמם יושביה ומבטל
פירותיה ביום וכמה יהיה גדולת בוראו ובמו ויכלתו ויטכיס ספיון שגדולת

השמש ואורו וסודו וסדרו לא באה לו מעגמוו אלא מאת בוראו שעשה
לו את כל הכבוד הזה לסחיות עם רב שלא יאות הגדולה והגבורה

והתפארת והשבח והסוד בלתי לה' לבדו :

אש דת

ז"ה נפ ודאי שאינו יכול לומר באופן אחר :

ק"ו דן ואם ישאלך מנין אתה יודע שהש"ת הוא קדמון דהיינו בלי ראשית וכלי הכלית מה תשיב לו ?

ק"ז נפ תשיב עם מה שאמר ישעיה (סי מ"ד ו') אני ראשון ואני אהרון ומבלעדי אין אלהים :

ק"ח דן כבר נכתב מה שאמרתי לך (לעיל סי' פ"ח) שגריך שתכריח לאיש הסודי הזה תחלה בטענות שכליות וא"כ בראיות

תוריות ?

ק"ט נפ גרסא לי שכבר הוא מודה בעיקר הגדול הזה בזה שאמרת (לעיל סי' ז"ד) שישא ק"ו מגדולת וכחות השמש לבורא :

ק דן ק"ו של השמש מועיל לידע כח ויכולת הבורא אבל לא קדמותו יתברך :

ק"א נפ אין לי להשיב שכל מה שאני יודע מגדולת הבורא ית' למדתי מהמקרא ומר"ז ומעולם לא נסיתי להוכיח גדולתו וכחו וכו'

בטענות שכליות :

ק"ב דן הע אונך ושמע דברי * דע שכמה וכמה טענות יש להוכיח מדרך השכל שהק"ב * שמו הוא קדמון ר"ל שאין לו ראשית

ואילו הייתי מביאין בולן יאריך הסיפור אבל בטענה א' לבד שהיא לפי דעתי הברירה והחוקה מכולן תוכל להוכיח להודי שהש"ת ראשון

ואין ראשיות לראשיתו :

ק"ג נפ פונה אני מחשבתי מכל עסקי לשמוע בקול דבריך :

ק"ד דן אין שום נברא יכול להוליד את עצמו * כגון ראובן לא הוליד את עצמו אלא נולד מיעקב ולאה * ויעקב נולד מיצחק ורביקה *

לאה מלבן ואשתו * יצחק מאברהם ושרה * רביקה מבתואל ואשתו וכן בתואל מאביו ואמו * וכן אברהם ושרה מאבותם ואמותם וכן נעלה

מבנים אל אבות עד שנגיע אל אדם הראשון ולפי שלא היה לו אב ואם גריך שאמר בהכרח שהק"ב בראו :

ק"ה נפ אבל יאמר הסודי שהק"ב ברא את האדם עפר מן האדמה וא"כ האדמה היא סבה חומרית וקרובה אל גוף האדם :

ק"ו דן אף אתה תשאל ממנו מי ברא את האדמה וישיב לך שהק"ב ברא ואם כן הגענו לסבה ראשונה שהיא סבת כל הסבות

ועילת כל העולות והיינו ה' אלשינו יתברך ויתעלה שמו :

ק"ז נפ ואם יטעון הסודי שהוא סובר שהעלול יכול להוליד את עצמו מה אענה ומה יאמר ?

ק"ח דן משול לו משל זה ויסיס כאלם לא יפתח פיו * ראובן נולד
 בראש חדש בשליו הת'עה אחר שהיה ט' חדשים בבטן אמו
 אם כן תחלת היותו ויגירתו לא היתה עד ר"ה אדר הת'עד ונפקא מינה
 שביום שלשים לשבט תע"ד לא היה ראובן עדין בעולם נמנא שראובן
 הוליד את ענמו קודם שבא לעולם * וזה אי אפשר לפי שמי שלא היה ולא
 נברא אינו בעולם ואין ליתם לו שום פעולה כיון שאין כאן פועל * ואם
 עדין יחזיק בסברתו נא תאמר לו מדבריו סותרין זה את זה לפי שאם
 הוא מודה שראובן לא נולד עד ר"ה אדר א"כ קודם היום ההוא לא היה
 בעולם ואם כן איכמה היה יכול להוליד את ענמו ונמנא לפי דבריו
 שהיה ולא היה בזמן אחד ענמו והרי לך שני הפכים בנושא אחד שאי
 אפשר :

ק"ט נפ ודאי שלא ימנא הסודי תשובה לדברך :

ק"י דן נמנא שאין עלול בעולם שלא יקדמהו וימניאסו עילה ולפי שאי
 אפשר להרבות עילות על עילות לאין תכלית כריך שגודש
 גסברת שיש סבה ראשונה שלא היה לה ראשית וכשיודה בזה איז תאמר
 לו זהו שאמר הנביא ישעיה בשם ה' אלהינו סבת כל הסבות ועילת כל
 העילות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים :
 קי"א נפ שמוק לבי ויגל כבודי בשמעני דברך אלה אמנס אחר כל זאת
 ישאל הסודי שכיון שהבורא הוא בב"ת בבטו ויכלתו וכו' למה
 ברא העולם בעל תכלית ומוגבל ?

קי"ב דן איזו היינו מאמינים שהבורא הוא בעל תכלית ח"ו ונברא
 עולם בלתי בעל תכלית או היה מקום לשאול איך אפשר
 שמובעל תכלית יבא דבר שאין לו תכלית אבל כיון שאמת ויציב הוא
 שהבורא בלתי בעל תכלית אין טעם לשאול למה ברא העולם בעל
 תכלית דהוה ליה כמו שראש אדם גדול כח וגבורה שמגביה מן
 הארץ בכחו הגדול משוי של אלף לטרין וא"כ ראוינו מגביה משוי
 של עשר לטרין שדאי אין לשאול איך מי שמגביה אלף מגביה עשר אבל
 אם לא היה בו כח לסגביה אלא עשר וראוינו מגביה אלף או היה
 מקום לשאל :

קי"ג נפ והלא המקובלים שואלים איך אפשר שהבורא שהוא בב"ת ברא
 עולם שהוא בעל תכלית ?

קי"ד דן אתה מבלבל שאלתך בשאלתם :

קט"ו נפ לא אדוני כי היינו שאלתם היינו שאלתי :

אש דת

ק"ו דן הדבר והסיבני * אמור נח לי המקובלים תאמינים בדברי מו"ל
או לא ?

ק"ז נפ ודאי בלי ספק סמאמינים ביושר לבב :
ק"ח דן ולא ראו מה שאמרו מו"ל כמה וכמה פעמים אני אל שדי
אני הוא שאמרת לעולמי די ?

ק"ט נפ ודאי שראוהו :
ק"ך דן אם שאלתם כמו שאמרת למה שאלוה הלא סמאמור הנ"ל
משיב עליה ?

קכ"א נפ כסתה כלמה פני העיתי כשה אובד אנא סוניאני מטיט סיון
הזה ?

קכ"ב דן כבר השבתי לך (כסי' ע' ע"ב וע"ד של ויכוח זה) וסוף
דבר שאלתם אינה אלא לידע כינד עשה הקב"ה לברוא
העולם צעל תכלית ?

קכ"ג נפ ומה היא תשובתם ?
קכ"ד דן שהאיל עשר ספירות ושהם כערך כלים אל האומן לעשות
מלאכתו :

קכ"ה נפ אנא הרמב פיך צביאור :
קכ"ו דן עשה לך רב וקנס לך חבר בין המקובלים וקרא בספריהם ושם
תמצא ציאור דברי כי אין דעתי ללמדך חכמת הקבלה אלא

לסודיעך שאין הפרט ולא מסלוקת בין הפסטינים והמקובלים באמונת
האלהות :

קכ"ז נפ כמוני כמוך אבל עדין לא פירשת למה קורין לספירות היכלי
מלכא ולבושי מלכא ?

קכ"ח דן כל השאלות ששאלתיך הן הקדמות לבוא אל הפירוש ועתה
שמע' הנה המקובלי' כתבו שגדולה וגבורה סגן שתי ספירות

הן הסוד ודין * גדולה הסוד * וגבורה דין * וכתבו גם כן שב"אם
ית' שמו לא יאמר עליו לא רוגז ולא חמה וכו' כמו ששמעת (ויכוח
א' ס' ע"ב) מהמקובלים (וסי' קכ"ד) מהפסטינים ועיינו רוחות צהדיח

לספק מהרי כתוב בתורה אם בהקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם
וגו' וכתיע וסרתם ועברתם אהים אהרים והשתחיתם לחם והרה אף
ה' בכם ועצר את השמים וכו' הרי לכאורה שהק"ב פועם וצדיח
צדאית נבואת נחום כתיב אל קנאו וניקם ה' נוקם ה' ובעל חמה *
וכתיב וינהם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו *

וכתיב

ובתיב נחמתי כי המלכתי את שאול • ופתיב בתריה וגם נצח
 ישראל לז' ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם • פקק
 עיג'י וראם כמה כתובים שגראין מפמיטין זה את זה ונריך לייסבם
 באופן שלא תהיה סתירה בין זה לזה ולא ביניהם ובין העיקר הגדול הג'ל
 המוסכם מהפסטיגים והמקובלים :

קכ"ט נפ' נמאה נפשי לבוא עד תכונת הדבר הגדול הזה :

קל"ד דן זכור תזכור את אשר דברתי לך (ויכוח זה סי' ס"ח) דהיינו
 שברית ים מאין היתה בכחו ית' הב' בת' אבל כל מה שברא

יג'ר ועשה אח"כ לא היה בכחו הב' בת' ?
 קל"א נפ' כן אדוני :

קל"ב דן אם כן כיון שהעולם מוגבל בשיעורו וכל הדברות ג"כ מוגבלות
 בשיעורן וביכלתן לפי שכך היתה רגון הא"ס ית' אינו נריך

שישגיח עליו בכחו הב' בת' שאם היתה חומר שגריך כח בלתי גבול לסגבים
 על דבר שיש לו גבול זהו טפשות גדול מאין כמוסו ומסס תבוא לכפירה
 גדולה כמ"ס (ויכוח זה סי' ס"ח) אלא ודאי נריך לומר שכל מה שברא
 הש"ת ויג'ר ועשה אחר היש מאין וכן הסגמתו על העולם אינו בכחו
 הב' בת' וז"ס המקובלים כח בגבול מבלתי גבול שרונה לומר שהכח
 המשגיח בעולם משגיח בגבול אבל הכח בעצמו הוא בלתי גבול כמ"ס
 בגבור המגבים מפשי עשר ליטרין ויש בכחו להגבים אלק' שאינו מגבים
 אלא עשר לפי שהוא בעל רגון ורונה בכך כמושר"ז אגוי הוא שאמרתי
 לשמים ולארץ די ואם תפרש שמים וארץ כמו שפירשו המקובלים
 לא מפני זה יש מחלוקת ביניהם ובין הפסטיגים כי אין הפרש אלא
 בשמות אבל הענין אחד הוא :

קל"ג נפ' ומה לכל זה עס מה ששאלתי למה המקובלים קורין לספירות
 היכלי מלפא ולבושו מלפא ?

קל"ד דן הא למדת מכל הנ"ל שאין לנו רואין אלא קנת גדולתו וגבורתו
 וחכמתו ויכלתו של הק"ב ית' שמו כמ"ס איוב (סוף סי' כ"ו)
 הן אלה קצות דרביו ומה שמץ דבר נשמע בו ורעם גבורותיו מי
 יתבונן שר"ל אלה הדברים אשר ספרתי הם קנת דרכי ה' ומה מעט
 הדבר שנשמע בו בזה הספור ואולם תוקף גבורותיו ונפלאותיו לא ימנע
 מי שיבין אותם • הן אלה דברי הר"ב וכן אלה דברי המרגוס ובין שאנו
 יודעין שהש"ת הוא צב"ת בכל ואין לנו רואין אלא פעולותיו סתן מוגבלות
 הו"ל כאדם הראשם היכל המלך שאומר ודאי שנוכל שיש לו ארמון
 גדול לזה בנו על רגפה בהט וסס ודר וסחרת הוא גדול מכל המלכים

ובן כשיראה מלבושיו כולם אצנים טובות ומרגליות נופך ספיר והלום
 יאמר בודאי שזה קנת מגדולת המלך ואם מעיל אחד אין קץ לערכו
 כמה יהיה ערך שאר עושר המלך הגדול והנורא הוה אשר עין לא
 ראתה ?

קל'ה נב הרבה מעות יש לי ואי אתה רוצה להיות שולמני להרנותם
 ולכן אסתפק בהכרחי שלא להטריחך על חכמת הקבלה כיון
 שאמרת שאי אתה רוצה לפרש יותר אבל הרשני לגור לפניך שיש לי קושיא
 עמומה ועיקרית ואי אתה יכול ליפטר בלי תשובה :

קל'ו דן שאל בני שאל :
 קל'ז נב הנה אמרת שה'אם ית' שמו ברא' יש מאין בכחו סב'בת ואמרת
 ג'כ שאליו תפלותינו ותחנותינו והנני רואה כמה ענינים
 במקרא ובדברי תו'ל שלא יתכנו בשום אופן לאין סוף דעינו לאותו
 שכתו בלתי בעל תכלית ?

קל'ח דן הושיאם אלי ואדעה אותם :
 קל'ט נב כתיב בפ' ואתחנן מי יתן והיה לבבם זה להם ליתנה
 אותי ולשמור את כל מצותי כל הימים למען ייטב להם
 ולבניהם לעולם ופ' עקב כתיב ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל
 מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה
 אותו וגו' * וכי מי שסוף בב'ת בכל יבקש מאת בריותיו דרך תחנה
 שישמעו בקולו ויטיב להם שגראה שאם לא ישמעו דבריו אין לאל ידו ק'ו
 להטיב להם ?

ק"מ דן אם קרית לא שמת לבך על מה שקרית והלא כתוב ראה
 אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר
 תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וגו' והקללה אם לא תשמעו וגו'
 וכתיב בסוף פ' ננב'ים ראה נתתי לפניך היום את ההיים ואת הטוב
 ואת המות ואת הרע ועוד כתיב שם הערותי בכם היום את
 השמים ואת הארץ ההיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה
 ובהרת בהיים למען תהיה אתה וזרעך כרי שנתן הבמרה ביד האדם
 לעשות מה שירצה ולכן שאל ממנו מה שיש בידו לעשות ולו'א מי יתן
 והיה לבבם זה למען ייטב להם * משל למלך שהיה לו עבד חביב
 עד מאוד ונתן לו כסף והב' ויאמר לו קום סתכלך בארץ לארצה
 ולרחבה ותמונ' בה חכמים וסדיוטות נדיקים ורשעים השמר לך ואל תדבק
 ברשעים אלא בחכמים ובנדיקים והוטר שהכסף נתון לך ותוכל
 לעשות ממנו מה שתרצה אבל אם תושיאם עס חכמים ואנשי מוסר

ותלמוד ממששים כבד אכבדך מאד ועשיתי לך שם גדול בשם הגדולים
 אשר בארץ ואם תרעה כסילים ותתחר במרעים אל תוסף ראות פני
 כי בלתה אליך הרעה וילך העבד וימרוד את דבר המלך וארח לקברס
 עם פועלי און אין ספק שיש ביד המלך להבדילו ולהפרידו מהם ביד
 חזקה אבל אינו רוצה להכריחו בכח הזרוע מפני שכבר הצטיחו שהרשות
 נתונה לו לעשות מה שירצה ובכן כשראה המלך שהולך עם אנשי רשע
 ועושה כמעשיהם יעשה דרך בקשה וישלח לו איזרות והתראות וענות
 טובות ויאמר לו מי יתן ותשמע לענתי • כן הק"ב יגד האדם ויפת
 באפיו נשמת חיים וישלחהו מגן עדן לעולם הזה ובין שהוא בעל בחירה
 אינו רוצה להכריחו לא לטוב ולא לרע דאם אתה אומר בן נמנח עיקר שכר
 ועונש בטל א"כ איפוא נריך שיהיה רבו ויורוהו ויזכירוהו מה שנאה לו ומה
 שיפה לו לא שיקריחו • הרי שאע"פי שהש"ת צב"ת יכול לשאל לאדם
 דרך בקשה כמו שאמרתי :

קמ"א גפ עיקר גדול הוא בינינו שהק"ב נופה עתידות ואם כן איך
 יתקיים זה עם שכר ועונש שהרי אם הש"ת יודע שפלוגי
 יהיה רשע נריך שיהיה כך בעל ברחו וכן לגדיק וא"כ לא יאונה לגדיק
 כל און ונפש רשע אותה רע ולא יתכן שכר ועונש שהרי שניהם מוכרחים
 וההכרח לא ישובח ולא יגונה ?

קמ"ב דן כבר נתקבצו הפשטנים והמקובלים להסכים הבחירה עם
 הדיעה ואין דעתי נוטה אללא להר"מבס ז"ל ולבעל העיקרים
 בסוף פ"ג מהמאמר הרביעי :

קמ"ג גפ אינא תדוני אל תקבר במקום שגריך לסאריך :
 קמ"ד דן אל תירא ואל תחת כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרס
 רוצה להניק אללא שגריך לשום הענינים כסדרן כדי שיוכן הדבר
 על צוריו :

קמ"ה גפ לא יאטה ימין ושאל מרעונך ולא אשאל עד אשר דברת
 דברך :

קמ"ו דן מנין שהק"ב יודע עתידות ?
 קמ"ז גפ שאלה זו בעצמה נשאלה מהרומיים לר' יהושע בן חנניס
 (בריש פ' חלק) והשיב מפסוק הנך שובב עם אבותיך
 וקם העם הזה ונה אחר אלהי גבר הארץ וגו' וה"כ מלח על כל
 גדותיו מראיות אלה ?

קמ"ח דן אם כן עיקר גדול הוא ויסוד מוסד בינינו שהק"ב יודע
 עתידות ומי שאינו מאמין בעיקר הוא בוסר יאמר לו :

קמ"ט גפ

קמ"ט נפ כדנך כן הוא :

ק"ן דן ומנין שים בחורס בחדס לעשות כרנונו ?

קנ"א נפ מהספוקים שהבאת (לעיל סי' ק"מ) מפ' ראה ונצבים ומנא
דבר זה כתוב בתורס שנוי בנביאים ומשולם בכתובים ומכפל

פניה ובמה עמית בדברי ח"ל :

קנ"ב דן א"כ שבחורה גם כן היא עיקר והכופר גם הוא כופר בעיקר :

קנ"ג נפ באומים דברך :

קנ"ד דן עתה יבוא דברך כמו שהקפית אם יש ידיעה אין בקורה ואם
יש בקורה אין ידיעה ?

קנ"ה נפ זאת היא שאלתי :

קנ"ו דן אני ראיתי במה וכמה תירושים על ספק זה ואין דעתי נוסה
בזה :

קנ"ז נפ ולמה תאמר כן ?

קנ"ח דן מלך מפני שמוגלים טפה ומכסים טפמים ואבתי קושיא
במקומה עושה לכל התירושים ועוד שהידיעה והבחירה הם

עיקרים והתירושים הם מתעבות אדם וכתוב בי לא בזה שבותי
מהשבותיכם אם כן ודאי טעון לא יותר הספק :

קנ"ט נפ וכלא אמרת מדעתך נוטה לדברי הרמ"בם ובעל העיקרים
וכתיב בולס אנשים ולמה תאמין לשני החכמים האלס דוקא ?

ק"ס דן מפני שהרמ"בם ובעל העיקרים מתרשים קושיא הידיעה והבחירה
שהם עיקרים בתירון שהיא עיקר גדול כמותן ואינו דומם

המתרן קושיא עיקרים בעיקר למתן קושיא עיקרים בסברא גרידא :

קס"א נפ ומה העיקר שמתרין בו ?

קס"ב דן הרמ"בם ו"ל בתב בסוף פ"ה מהלכות תשובה ח"ל :

שמא תאמר והלא הק"בא יודע כל מה שיחיה וקודם שיחיה ידע
שיחיה יהיה צדיק או רשע או לא ידע אם ידע שהוא יהיה

צדיק או אפשר שלא יהיה צדיק ואם תאמר שידע שיחיה צדיק
ואפשר שיחיה רשע הרי לא ידע הרבה על בוריו ? דע שתשובת

שאלה זו ארוכה מאד ורהבה מדי ים וכמה עיקרים גדולים
והררים רמים תלויים בה אבל צריך אתה לידע ולחבון ברבר זה

שאני אומר כבר ביארנו בפ' שני (ד"ן י') מהלכות יסודי תורה
שהק"בא אינו יודע ברעה שהוא חוץ ממנו כפני אדם שהם ודעתם

שנים אלא הוא יתעלה שמו ודעתו אהר ואין דעתו של אדם יכולה
להשיג דבר זה על בוריו וכשם שאין בה באדם להשיג ולמצוא

אמתת הבורא שנ' כי לא יראני האדם והי כך אין כח באדם להשיג ולמצוא דעתו של בורא הוא שהנביא אמר כי לא מהשבותי מהשבותיכם ולא דרביבט דרכי ומיין שכן אין בנו כח לידע האך יודע הק"ב כל הברואים ומעשיהם אבל נודע בלי ספק שמעשה האדם ביד האדם ואין הק"ב מושבו ולא גוזר עליו לעשות כך ולא מפני קבלת הדת בלבד נודע דבר זה אלא בראיות ברורות מדברי ההכמה ומפני זה נאמר בנבואה שדנין את האדם על כל מעשיו כפי מעשיו אם טוב ואם רע וזהו העיקר שכל דברי הנבואה תלויין בו עב"ד : וכוננא בזה כתב הרב בעל העיקרים בסוף פ"ג מהמאמר הרביעי :

קס"ג נפ עדין לריך אני למודעי :

קס"ד דן הנה אנחנו עם בני ישראל מאמינים שהק"ב ראשון ואין ראשית לראשיתו וזה מפורש בכמה פסוקים שנ' אני ה' ראשון ואת אחרונים אני הו"א וכת"ב אני ראשון ואני אחרון ונלמד ג"כ בראיות וטענות הסבל כאשר הוכחתי לעיל (מס' ק"ב עד ק"א) ועתה אמור נא לי אם אתם משיג סוף אין לו ראשית ? קס"ה נפ לא בודאי :

קס"ו דן והלא התורה והסכל מחייבין להאמין זה ? קס"ז נפ כך הוא באמת התורה והסכל מחייבין להאמין שה'אם ית' שמו ראשון ואין ראשית לראשיתו ואני מאמין זה בלי ספק אבל אני יודע לנייר בדעתי כינר אין לו ראשית :

קס"ח דן אמת טענת ואל תבטל ברוחך שאי אתה יכול לנייר זה בדעתך שלא יש נביא ולא מלאך סיכול להבין זה אע"פ אתה רואה שמכא הסכל גריכין אינו להודות שיש עליה סוף עילת כל העולות וסבת כל הסבות אשר אין לה ראשית לפי שהיא קדמונית מעולמי עד ומנצח נצחים :

קס"ט נפ ויסודם עוד לקרא כיון שעיקר זה ברור בתורה או במקרא למה לך להכריח אותי מן הסכל ?

ק"ע דן להקשות את שני האומרים שלית דין ולית דיין ולית עלם אומרן ח"ו ולהורות שאין להקויר להם תשובה שעליהם אמר המלאך הקב"ה אל תען כסיל באולתו שכיון שאין מודים בטענת הסכל שאין להסדר ואין להשיב עליה לריך לומר שאינם מניין כאנושי אלא כמס כפרד אין הבין :

קע"ז נפ ופי יש בעולם מי שיחשוב שלית דין ולית דיין ק"ו ?
 קע"ב דין יש ויש שתי כתות הכת האחת הוא מרוב גסות שכלס מפני
 שאין להם לימוד כגון הרבה מיושבי האמ"קא שהן כבסמות
 וחיות הסדה * הכת השנית היא מצני אדם ששמעו וקראו בספרים שיש
 אלוה קדמון בורא שמים וארץ משגיח ומנהיג אבל מפני שאינם יכולים
 לידע כינד אפשר שאין לו ראשית מכחישים הסגטה ענמה שמודים :
 קע"ג נפ אני שמעתי ולא אבין :

קע"ד דין אחרך שמע לי מה שאירע לי עם אחד מהכת השנית * בא אים א'
 ואמר לי אדוני אני יודע שאתה מבני ישראל ואתה מאמין שיש
 אלוה בורא שמים לנגח נלחם אבלי אני יכול להאמין זה אמרתי לו למה ?
 אמר לי מפני שאין אני יכול לגייר בדעתי איך אפשר שימלא דבר שאין
 לו ראשית אמרתי לו אם כן מי ברא את העולם אמר לי אני יודע
 אמרתי לו א' משתים לא ימנע או נריך לומר שהוא קדמון ואין ראשית
 לראשיתו או שיש סבה שבראו ואותה סבה היא קדמונית אמר לי אני
 סובר שהוא קדמון אמרתי לו דברריך סותרין זה את זה סברי בתחלה
 אמרת שאי אתה מאמין שיש אלוה בורא לפי שאי אתה יכול לגייר בדעתך
 איך אפשר שימלא דבר שאין לו ראשית וברי אתה מאמין שהעולם לא
 היה לו ראשית * אשתומם פשעה חדא ואמר לי נבוך אני בקושייך ואין לי
 להשיב אמרתי לו הנך רואה בעיניך שאתה נוודה שיש דבר קדמון אבל
 אתה טועה במה שאתה מייחס הקדמוניות לבריה כשהיה לך לייחסה
 לבורא ועתה אמור והאמן שיש קדמון אבל שזה הקדמון הוא הבורא
 והעולם שהוא הבריה הוא מחודם * אז התנפל לרגלי ויבך בדמעות
 שלים מרוב השמחה ויחבקני וינשקני ויאמר לי החייטני כי עתה ידעתי
 שיש אלוה בורא שמים וארץ חכם ומנהיג ומשגיח על בריותיו הוא יברכך
 ויפריך וירצך בעושר ונכסים וכבוד :

מהספור הזה תדע ותשכל שאנשי הכת הזאת השנית מאמינים מכת
 השכל שיש דבר קדמון * אבל טועים במה שמייחסים
 הקדמוניות לבריה ולא לבורא :

קע"ה נפ ווסי טענה גדולה נגד האפיקורוסים ועתה אם טוב בעיניך
 גמור מ"ס שהתחלת :

קע"ו דין אם כן אנו מוכרחין מאמונת תורתנו הקדושה ומטענות השכל
 להאמין שיש אלוה קדמון אע"פ שאין אנו יכולין לגייר בדעתנו
 הקדמוניות * כך נאמין גם כן שאלהינו ית' שמו טפה עתידות וידע
 שפלוגי יהיה גדיק או רשע בלי שיסתור בקירת אותו פלוגי אע"פ שאין
 אנו

חנו יכולין לנייר בדעתנו כי'ל תתקיים הבחירה עם הידיעה כי מנע
 שכלנו קר מהשתרע לעמוד בסוד ה' ועל זה וכיוצא בזה אמרה תורה
 תמים תהיה עם ה' אלהיך וטוב לנו להודות קולר ידיעתנו מלמען
 טענות נמוות דקות ושדופות קדים :

קע"ז נפ אמלא תן בעיניך אדוני כי נחמתני ורואה אני שזוסי דרך ישרה
 שיבור לו האים הישראלי ולו יאתה שאמונס בלי קהירס בדבר

עמוק כוס :

קע"ח דן עליך נאמר ושומע לעצה הבס :

קע"ט נפ למדתנו רבינו שה"ס ית' וית' שמו הוא הבורא הוא היוצר
 והוא ובהו בב"ת ואליו תפללותינו ובקשותינו והנה ראיתי

בשירות ותשבחות דוד המלך מיני שבחים שגראים לכאורה שלא יתכנו
 לא"ס ית' משום דהוה לי' משא"סול (בפ' אין עומדין דף ל"ג ע"ב)
 מלמ'בו שהיו לו אלף אלפים היגרי זהב והיו מקלסין אותו בשל
 בסף והלא גנאי הוה לו ?

ק"ף דן סיכן השבחים האלו ?

קפ"א נפ במזמור קל"ה אשר שאמר כי ירעתי כי גדול ה' ואדונינו
 מפל אלהים כל אשר הפין ה' עשה בשמים ובארץ וגו'

מעלה נשיאים מקצה הארץ וגו' שכן שבחים הנאותים לו ית' אמר
 שהכה בכורי מצרים שהכה גוים רבים והרג מלכים עצומים לס הן
 מלך האמורי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות כנען ונתן ארצם
 נהלה נהלה לישראל עמו זה הסדר עמו שמר במזמור קל"ו ובי זהו
 שנק נאה לבב"ת ? והלא דוד אמר לשאל אחרי מי יצא מלך ישראל
 אחרי מי אתה רורף אחרי כלב מת אחרי פרעש אחד ואס דוד
 היה חושב עמו לכלוס לפני מלך בשר ודס מה יששב מלך בשר ודס לפני
 הש"ת שהו"א מלך מלכי המלכים ושהעיד עליו ישעים הכביא כל הגוים
 באין ננדרו מאפס ותהו נהשבו לו ?

קפ"ב דן מלך גדול ועזוס נלחס עם מלכים עזומים ונלחס וסניחס
 תחת כפות רגליו וכולס אשפר יקריבו לפניו ויהיו למס ויגדל

שמו בכל הארץ עד אשר תומרים שלא היה מלך בעולם גבור וחכס
 כמוסו ויהי היום והנה אים אחד בא לפניו ויפול לפני רגליו ויתחנן
 לו להעביר את רעת פריניס המבקשים את כפשו אשר מפחדס מתחבא
 במערות ובחומים ובגרימים ויבוקס הדבר וימלא וינו המלך ויתפסוס
 ותחי רוח האים וילך ויקרא בקול גדול בכל סוגות העיר אין כאדוננו אין
 בעלכנו מלך נוציא ואליר כי שבר שיני רשעים ונתן מלתעות כפריס

אשר יחדיו המתיקו סוד לאמר רדפו ותפשוכו כי אין מליל ויסי אחרי ק
 ויבוא אים אחר ויאמר למלך אדוני אני זקן ויש לי בנים וביתי ריקן כי
 אין לי לחם לאכול ובגד ללבוש ואחתי ובני מתים ברעב ובצמא ובחוסר
 כל ועתה הושיעה אדוני המלך ויזן המלך ויתנו לו מאה זהובים וילך הוקן
 ויקרא גם הוא בתוך קהל ועדה מי כמלכנו מי כמושיענו אשר הניל
 אותי זאת בני ביתי מולעפית רעב וקור וסורף אין נדיבות כנדיבות
 המלך בעולם . ועתה ראה גם ראה בני נפתלי שכל אלו שבחים של הכל
 לבני מעשה המלך כי נורא הוא שהרי אתה ידעת שנתת כמה מלכים
 עמומים במלחמות גדולות ומה יתן לו ומה יוסיף לו יקר וגדולה האיש
 הניצל מאויביו באמור שהוא מלך אדיר ועמוס מפני שנתת לו תפס ד' או
 ה' פרינים שהן לפני ידו המוקס כמר מדלי וכן הוקן המפליג בשבחיו על
 שנתן לו מאה זהובים מה שט מאה זהובים ומה שנתן נדיבות הוא זה
 לפני מלך המונח בכל יום ויום אלף אלפי דינרי זהב ואין קנה
 לאורותיו הלא כמוהו כאין בעיניו ?

קפ"ג נב ודאי שלבני יכולת המלך הכל הכל אלא ששני אלו האנשים
 משבחים אותו על המסדים והטובות שקבלו הם בפרט ואין
 משבחים עניות המלך בכלל אלא משבחים אותו על שפנה אליהם
 אע"פ שאינן ראויים להיות נחשבים לפניו :

קפ"ד דן כן משפטך אתה חרלת דוד המלך מודה לך"בה על הנסים
 ונפלאות שעשה עם ישראל ואע"פ שכל זה כאין לבני הק"בה
 ית' שמו דבר גדול הוא לבני ישראל המקבל :

קפ"ה נב וכי הנסים ונפלאות הן כאין נגד הש"ת ?
 קפ"ו דן בודאי הגמור :

קפ"ז נב במחילה מכבודך כבודך זאת הוא יקידה וגומבטגני שאין
 גם אחד בכל ישראל נוטה לדעתך :

קפ"ח דן תעית בני תעית כי אדרבה אין גם אחד מבני ישראל שלא
 יטע לדעתו :

קפ"ט נב הודיעני נא את דרביך :

ק"ל דן בנאי חכם צנה עיר גדולה ויפה בשוקים ורחובות ויקס
 בה בתים ושירות לשדים ולסגנים ובית ממלכה אשר אין
 כמוה מרוב אבנים גדולות אבנים יקרות ולסודה והדרה וחתמהו כל רואיה
 יאמרו שאין בנאי גבון וחכם גמורו ויהי היום ויאמר קמלך לבנאי אני
 רואה שתהרסו מדר פלוני שבארמוני מפני שאני רואה לעשות שמחה ויום
 טוב פלוני ורונה אני שלא ישכב הקדרה לעובדים וקשים ואחר עבדך

הטוב תשוב ותבנהו כבריאתו ויעם כן והסדר היה נפלא בצביונו והללו
 וימי אחר יום טוב שב הבנאי ויבנהו כבריאתו ויתמוסו הבקורים
 על חכמתו אומנם הוקמים אשר ידעו שהבנאי בנה את העיר ואת
 שבתים והעירות אשר בה אמרו לבקורים על מה זה אתה תמיהם על
 שהרם המדר וחזר ובנהם כבריאתו והלא זהו באין בעיניו שהרי הוא בנה
 את העיר ואת הארמון הזה ואת כל מדרי וגומיו ועליותיו אמר נא לא
 הדין עם מי עם הבקורים או עם הוקמים ?

קנ"א נב ב' שישים חכמה ואורך ימים תבונה :
 קנ"ב דן ומסיכן נודעת יותר גדולה וקפנות הם ית מבריאית כל השולט
 כולו יש ומאין או מקריעת ים סוף שאתה שהעביר ישראל בתוכו
 פחזירו לאיתנו כשהיה ?

קנ"ג נב אחרי שובי נחמתי שעל ידי המשל הודעתני בגדולת הם ית
 נודעת יותר בבריאיה מכל הנסים ונפלאות :

קנ"ד דן והראיה שאין לנו אלא שלש רגלים בבנה זכר לביאית מגרים
 ויש לנו חמשים שבתות בשנה זכר למעשה בראשית וקדושת
 שבת גדולה וקדושת יום טוב וי"ה :

קנ"ה נב נתתי את דברך בקרבי ועל לבי אכתבם :
 קנ"ו דן שמרם על לוק לבך :

קנ"ז נב מסתכל הייתי פעמים הרבה במה שאמו אומרים בכל דבר
 יבבשו רהמיך את בעסקך ויגורו דהמיך על בדותך
 ותתנהג עמנו במדת החסד ובמדת הרחמים ותבנס לנו לפנים
 כישורת הדין והנס אם אמת נכון הדבר שה"אם הוא אלהינו ית' שמו
 היות שייך לא"ס ברוך הוא לומר שיכבשו רחמיו את כעסו וכו' וכן יש
 רחמים וכעס לפניו והלא הפשטנים והמקובלים פה אחד אומרים שאינו
 גוף ולא יארעו לו מאורעות הגוף כאשר הוריתני באלו הויכוחים ועוד
 מאי ברוך אתה דקאמרינן בצרכות דפירשו דהיינו תוספת ברכה וכן
 שייך תוספת ב"י שהוא ב"ת ובאו ויכלתו בלתי בעל תכלית ? והביתם
 אם צדקת מה תתן לו ?

קנ"ח דן שני אנשים מרדו במלך בשר ודם וכבר גלוי וידוע שאין להם
 תקנה אלא מיתה מחקי המלכות וע"כ הלכו קרובי ואוסבי
 האחד לפני המלך ויתחננו לו שירחם על האדם הסוף המורד וישם
 להם המלך דבר לאמר איני יכול למסול לו שהרי כימוסי המלכות
 מוחיבין אותו וישובו ויתחננו לפניו ויאמרו לו אתה הוא על דתי המלכות
 ולא דתי המלכות עליך ובכן הם תרעה תוכל להשיב נפשו מני שם

ויאמר המלך אין להשיב כי לא חלל בריתי ומונח שפתי דתי המלכות לא
 אשנה ובכן דן אותו למיתה * ויהי אחרי כן ויבואו קרובי ואחובי האיש
 השני ויתקננו לפניו כראשונים וישיבם כבראשונה אמנם חזרו ויפגרו
 בו עד בוש אז שמע המלך אליהם ונעתר להם וימחול לאיש הפושע *
 ועתה שים עיניך ולבך אל אשר אני מראה אותך שהמלך לא רנה למחול
 לראשון מחקי המלכות וכשחמרו לו שהוא על הדתות ולא הדתות עליו
 השיב לא חלל בריתי ועל השני שמע בקולם והטעם הוא שהמלכים הם
 דיינים ומלכים * כשהם עושים הדין כפי הנמוסים הם דיינים וכיפוי
 לנמוסים כדיון בעלמא וכשהם נוהגין עמוס כמלכים אזי יש בידם
 לעבור על הנמוסים ולעשות מה שירצו וכן עושה הק"ה כב יכול כרת
 ברית זינו ובין בני ישראל אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאבלו
 ואם תמאנו ומריתם הרב תאבלו וכפנוסג כדיון אזי דן ומעניש כדכתיב
 אשר לא ישא פנים ולא יקה שחר אמנם לפעמים מרחם על בריותיו
 ונוהג כמלך או כאב ולא כדיון כאשר היה בימי יהואחז בן יהוא מלך
 ישראל דכתיב ביה (מלכים ב' י"ג) ויעש הרע בעיני ה' וכתיב
 (בסוף הסימן) וחזאל מלך ארם לחץ את ישראל כל ימי יהואהו
 ויהן ה' אותם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק
 ויעקב ולא אבה השחיתם ובמלכות ירבעם בן יואש מלך ישראל כתיב
 (מלכים ב' סוף ס' י"ד) הוא השיב את גבול ישראל מלבוא המת
 עד ים הערבה כי ראה ה' את עני ישראל מרה מאד ואפם עצור
 ואפם עוזב ואין עוזח לישראל ולא רבר ה' למהות את שם ישראל
 מתחת השמים וישיעם ביד ירבעם בן יואש מכאן שמכת הדין
 נתקיימו שונאיהם של ישראל כלים אלא שהק"ה לא רנה לבלותם מפני
 שכן הצטיח לאבות הרי שנהג כמלך שהוא על הדתות ולא הדתות עליו
 ואלו נהג כדיון לא נפתיר משונאיהם של ישראל שריד ופליט ובוה תבין
 מ"ש ה"ת (בפ' משפטים) הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך
 בדרך וגו' השומר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא
 לפשעכם כי שמי בקרבו דהיינו מפני שהוא עבד והוא משועבד
 לדתות מה שאין כן במלך ולכן מרע"ה לא רנה במלך ואמר לש"ת
 אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובוה ג"כ תרד לסוף דעתו
 בטענה שנתן לש"ת שנראה שאין הדעת סובלתה שהרי הק"ה אמר לו
 במעסה העגל ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא ועתה
 הניחת לי ויחר אפי בהם ואבלם ופשוטו הוא אני רואה שהם להוטיין
 אחר ע"ז וקשה להם לפרוש ממנה ולכן ודאי שיקורו לסורן הראשון
 כדכתיב

כדכתיב הנך שבב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי
 נבר הארץ וגו' ובכן טוב לכולתם ואחר כל זאת מוזאת הטענה ענמה
 בקם משה מלפני הק"ה שילך עם ישראל שני' ילך נא ה' בקרבנו כי
 עם קשה ערף הוא שנמנא שמהטעם ענמו שהק"ה סיס רונה לכולת
 את ישראל מבקש משה שילך עמהם אבל תשובתו בלדו ויתייטבו הפסוקים
 כפשוטן באר היטב * והיינו שמר"ע אמר לש"ת אחר שנתרנה על עון
 העגל ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלהת לעוננו
 ולהשאנתנו וגו' כלומר כיון שהוא קשה ערף ודאי שבנקל יסוור לסורו
 הראשון ויתחייב כלים ואם המלאך יהיה מנהיגם יענישם במדת הדין
 הקשה ולא ירחם עליהם מפני שהוא עבד והוא משועבד לאדון ויש
 צידו להעניש בלבד אבל לא לסלות כדכתיב כי לא ישא לפשעכם
 וכתיב עבדים משלו בנו פורק אין מידם מפני שמוכרמים לטשות מלות
 אדונייהם וכתיב כי עמך הסליחה אם כן ילך נא ה' בקרבנו שיש
 צידו להמית ולהחיות להעניש ולמחול ולא המלאך שאין צידו אלא להעניש
 ולהמית וזוה תראה שבקשת מר"ע היתה בקשת דורש טוב לעמו
 בחכמה בתבונה ובדעת לפי שינא הפסד הקשיות עורף בשכר תוקלת
 המחילס :

הרי מכל מה שאמרתי גלוי ומפורסם שמה שאנו מתפללים לפני
 הק"ה שיכבשו רחמיו את כעסו ויגולו רחמיו על מדותיו ויתנהב
 עמנו במדת הקסד והרחמים ויכנס לנו לפניו משורת הדין אינו אלא
 לחלות פניו יתברך שיתנהב עמנו כמלך או כאב שמרחם ולא כדין
 ושופט שמעניש :

קנ"ט גפ זוהי סברא נכונה אבל אינה מסכמת עם המקובלים שהם
 אמרו שיש שם דין ממש ורחמים ממש :
 ר" דן הלא אמרתי לך כמה פעמים שאין הפרש בין הפשטנים
 והמקובלים אלא בשמות ובאופן הפעולות אבל הענין אחד הוא
 לשתי הכתות :

ר"א גפ איך תוכיח זה מהמקובלים ?
 ר"ב דן זה גלוי ומפורסם לכל יודע ספר והכתוב אומר והסתרת פני
 מוהם והיה לאכול וכתיב (ישעיה ס"ד) כי הסתרת פניך
 מומנו ותמוגנו ביד עוננו דהיינו מה שקורין המקובלים יונק ושפע ואל
 תשת לבך אל הפרש השמות אלא אל מהות הענין :
 ר"ג גפ עדין זו גריכה לפניס :

ר"ד דין זייר בדעתך בריכה גדולה מלאה מים זכים ומתוקים שאין להם סוף וממנה יפרדו כמה וכמה ראשים המקלחים ומסקים כל השדות אשר סביבותיה והנה פסקו המים מעל קצת השדות וילוו בעליהם על בעל הבריכה באמרם שהוא הפסיק המים מעל שדותיהם להרע להם ולהמיתם ברעב ובצמא ועין בעל הבריכה ויאמר אני מספיק מים לכל השדות כמשפט ואם אין מים בשדותיכם אין זה אלא קלקול הנגזרות ומקואות המים ולא עלי תלונותיכם אלא עלנות שהים בכס היא גרמא בניזקין ולפן לבו פנו דרך המים וסקלו מאבן וישבו המים אליכם כבריאותם ודעו וראו שאיני מעבד לענמי המים הראוים לכם אלא הולכים ונגרים כדרכם במקום שמלאו פתח פתוח כן הק"ב משפיע לכל העולם כמשפטו כדכתיב כותן לחם לכל בשר וכל הראוים לקבל מתקבלים אבל אם יש בידם רעה ופגעו סמעבד וסותם השפע נוטע על ימין או על שמאל והאים הקוטף יהיה כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב והיינו דאמר ישעיה (יש סימן כ"ט) הן לא קצרה יד ה' מהופיע ולא כבדה אוננו משמוע כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם ומטותיכם הסתורו פנים מכם משמוע כי כפיכם נגואלו בדם ואגבעותיכם בעון :

ר"ס גפ המשל הוא גאס ומתקבל אל השכל והסברא ואין לי עוד ספק בענין זה אמנם מוסיכן נוביה מהבריות שהגורא הוא אין סוף בלי ראשית ובלי תכלית ולמה לא טבע חותם קדמותו בכל צריה ובריה כדי שידע אלסותו לכל יושבי סלד וסאלילים כרות יברתן ?

ר"ו דין דע שאין קדמון בלי ראשית ובלי תכלית אלא אחד לבדו הוא עילת כל העילות וסבת כל הסבות הוא הבורא הוא היוצר אלהי עולם ה' ואין אחר וולתו ית' ות' שמו לעד • ובכן אי אפשר שימלא עלול בלי ראשית לפי שכיון שהוא עלול לריך לומר שקדמהו עילתו איך מטבע העלול הוא שיהיה לו ראשית ובוה אין ספק אליבא דכולי עלמא אבל אע"פ לא יש צריה ואפילו קטנה שבקטנות סלא תורה בצד מה כפי סכנתה קצת סימן מהאין סוף :

ר"ז גפ הבינני ואלמדה ענין זה כי רב הוא :
 ר"ח דין פקח עיניך וראש שים שני מיני בריות בעולם המין האחד עומד במין בגון הבעלי חיים בין מדברים בין שאינן מדברים • לייסס באמר דור הולך ודור בא ובנמחים עינינו הרואות שכחות נוסף ואלה הם הווים ונפסדים • המין השני העומד באיש הם

השמים והשמש והירח והכוכבים והים והיבשה וכן נפש האדם והמלאכים כל אלו נבראו בטבעם עומדים **במין** לפי שאין מי שיכלה **באיש** ויכלה אותם בלתי רגון הש"ת לא בשומדים **באיש** אשר יש להם כמה **במין** וכמה אויבים ומנגדים הרודפים אחריהם ומבקשים את נפשם ולא ינחמו ולא יסקטו עד אשר ישמו אותם לעפר ואפר :

ר"ט נב הניחא בשומדים **במין** שגראה בהם איזה רושם האין סוף חבל **במין** איך תוכיח זה בשומדים **באיש** שהוויס ונפסדים ? **במין**

ר"י דן לא ולמד מאלויותינו שהכתוב מעיד בהם בשבעים נפש ירדו אבותיך מגרימם ומאז עד ימיאת מגרים לא עברו אלא רדו שנים כנודע אז אפילו תימא ר"ס אליבא דמ"ד וממלא שנכנסו שבעים נפש וינאו שלשים מאות אלף :

ר"א נב הכתוב אומר כשם מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף ובכן אין ספק שהיו הרבה יותר משם מאות אלף אבל מסיכא תיתי שהיו שלשים מאות אלף לא פחות ולא יותר דהיינו שלשה מיליאור"נים ? ר"ב דן כך מנהגו של עולם למנות לכל בית ובית חמשה בני אדם וזה דוקא בקירוב וכן חשבוני הוא בקירוב ואפשר שהיו מעט פחות או מעט יותר אבל קרוב לזה בודאי ומכל מקום הוא דבר נפלא : ר"ג נב פריית ורביית אבותינו במגרים מעשה נסים היתה ואין ראיה מומעשה נסים :

ר"ד דן מול"אי שר"ף מלך טאפי"לטי אבי ישמעאל מלך פי"ם ומאדו"איקוס המולך היום * כשמת היו לו שמונים וארבעים בנים ומאה ועשרים וארבע בנות מלבד אשר מתו בחייו * וישמעאל בנו היחיד היום על כסא המלוכה היו לו זה שלשים שנה נואה ושמונה עשר בנים ומאתים בנות מלבד הנזכרים ומלבד אשר הוליד אחר כך * וחורני שבהיותי נער ורך בזה השמועה שירדי הם באניות מנאו אי אחת ובה י"ב אלף בני אדם והיו מדברים אחד מלשונות האיב"רופא וישאלו להם אנשי הספינה על ענינם ויאמרו שמואל השעים ושם שנים ינאה ספינה מהאיבר"ופא ללכת לאמי"ר"יקא ויהי סער גדול בים והספינה נשברה וכל הבאים בה נללו כעופרת במים אדירים ולא ניבול אלא איש אחד וד' נשים באי והאיש נשא ארבעתן ובמשך השעים ושם שנים היו י"ב אלף הרי לך חומת האין סוף בצדיות כפי הכנתם :

רע"ו נב אפשר שזה יהיה דוקא במין האנושי מפני שנפשו חלק אלוה ממעל אבל כל יראה ובל ימנא כך בצעלי חיים שאינם מדברים :

ר"ו דן אין בריה בין בדומם בין בזמות בין בחי שלא יראה בה סאות
 הנה ולמען הדע כי כנים דברי דע שכסהספרדים גילו העולם
 חדש הנקרא אמיר יקא לא מנאו סס לא פרים ולא פרות ויענו לסולין
 סס מזה סמין וכן עשו ופרו וירבו בזמך מאתים סנה עד אין סקר
 ואין מספר * הלא תראה סוכר ונקבה סהס שנים ממין בעלי סיים יכולין
 לסוליד כמה וכמה בגלמס כדמותס ואלולי הדבר והמרב והאנכה ססוברת
 כל גופו של אדם והאכילה והסתיס גסה ורבו סמשגל וכמה וכמה
 מנגדים אחרים סיו בני אדם פרים ורבים באופן סכמעט לא יכלס הארץ
 לסאת אותס :

ר"ז גפ והיכן הוא חותס האין סוף בזמות ובדומס ?
 ר"ח דן הלא תראה סגרגר סל חטים או סל סעוריס מנמיס סכולת
 סמסוקת סלסים או ארבעיס גרגרים ואס תסור ותורע אותס
 סגרגרס יסורו וינמיחו אחרים לערך זה וכן אס תקח זמורה סל גפן
 ותטע אותס תסלח קניריס ימס וקדמס ובזמך ב' או ג' שנים סיא
 עורסת עלתס גנס הכסילו אסכלותיס ענבים ואין לך כל עשב ועשב
 שבסוף הקיץ קודס סיבס סניר נבל ניץ לא יניס סלסים או ארבעיס
 גרגרים ינאמי ירבה להיות פרים ורבים בקיץ הלא ואס תביט אל סמנבים
 לא וסבוב מבדריאת עולם ועד עכסיו סחונבים כסך וסב וזבנים טובות
 ומרגליות ממעי הארץ ומיס ועדין מנמיסס וסוריס ומנמיסס הלא אכבע
 אלסיס סיא סמורה סכל הבריות נבראס וכנוריס מהאין סוף יתברך
 סמו לעד :

ר"ט גפ יתברך סבורא והיונר אסר אין קן לסכמתו ויכלתו :
 ר"ך דן סא נא עיניך וראה את נפש האדם והסכל כמעסס ותראה
 גדולת וספלאות * קח לך איס טפס שבטפסס ותתמס על סספן
 לפי סזס האיס סאינו קורין טפס הוא מדבר כלסן עמו ויס לו בזכירתו
 סמות כל הדברים סידע או סראה באופן שכסמספר לסבירו מס סידע
 אינו נריך סיעיין במלות לידע אינו מלה נריך לומר כגון סראה ד"ת
 סמלך יוסב על כסא סמלכות וסריו ועבדיו נבנים לפניו וכן על כל מס
 סיספר אינו נריך לסבוב סמלות אלא מנמיס מפיו כנקינה רבה כאסר
 עלס כדעתו וידבר סעס או סתיס בלי ספסך מענינים סונים וכולם כסלחן
 ערוך לפניו * עוד זה האיס סטפס מכיר כמה וכמה בני אדם אנסיס ונסיס
 ונף וכסירנה לסבוב כהס יעמדו לפניו במחסבתו כדמותס בגלמס *
 עוד יודע כל סונות סעיר וסחובותיס וסביליה וארחותיס כמה וכמה בתיס
 וכמה סדרים בכל בית ובית וכמה מטלטלים בכל קדר וקדר והכל קצוע

בזכירתו וזו מעשה הטעם * וכל זה כאין לנגד האיש החכם אשר יודע כמה
 וכמה לשונות וכמה וכמה הכמות וכמה וכמה ספורים שקרא ושראה
 וששמע מאתרים שספרו לו איך יסק שמים העליונים שם יתבונן בקבמת
 האלהות כפי אשר תשיג יד שכלו ומשם ירד למלאכים ולנשמות ויזכור מהם
 מה שידע ומשם לגבגלים ולכל נבאס ויתבונן במהות ואיכות השמש
 והירח והכוכבים ובמאורם ובמהלכם היומי האמנעי והאמתי ובקורבתם
 והתרחקם וסבת לקיותם ובאוויר יתבונן מפלאות תמים דעים בלחותו
 ועיירותו ודקותו וגסותו ובריאותו ועיפוטו וסולידו הצרקים והרעמים
 והרומ' והטל והגשם והברד והשלג * וביס יסתכל מעשה ה' כי נורא הוא
 בשאון גליו ודכיס ומהירות אשר בו אשר אין קפה למספרם וגודל
 גופם ושינוי נורתם * ומשם לארץ וכל אשר עליה מבני חיים מדברים
 ושאינן מדברים ושינויים בין זה לזה בגופם בנורתם בהילוכם במוונותם
 ובקייסם ובמושבותם למקומותם וא"כ ישכיל כמה שברא את העולם
 ואל"הר וממנו ומנח ילאו כמה וכמה חומות ומכוון לא בקר אלא
 בישראל ועשה להם נסים ונפלאות ועוד היום בעבודתו לא עזבו אלהינו
 וכו' * כל אלה הדברים ורבים מאלה תקוקים בשכל האיש החכם וכולם
 כהרף עין עומדים לפניו כאלו נסקרים בסקירה אחת * ואילו הלך בסוף
 העולם וראה שם ברכים ועיירות גדולות ויפות ורזנ' לראותם יראה
 אותם נלביס לפניו בקומתן ובלבויהן וכל זה מחוקת הקפת הראש
 הקטנה ואין אנו יודעין איזה מקום כבודם של כל המוחשים והטורות הללו
 מלבד כמה וכמה ענינים שאינן תלויים בצורה * הן כל אלה יפעל אל
 להורות לבריותיו את יקר הפארת גדולתו וחכמתו ויכלתו הבלתי בעל
 תכלית וכולם סתומים כמו ששמעת בקותם שאין סוף יתברך ויתנשא
 שמו לעולם וכל הגוים יודו לשמו הגדול נכח סלה ועד :

רב"א נפ ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו
 תורת אמת ומי עולם נטע בתובנו ועתה למען יעמדו דבריך
 חרושים על לוח לבי כל ימי חיי אנו הואל וקוור בקיבור כל מה
 שלמדתי בארובה בריכות השני הזה :

רב"ב דן אנכי אעשה כדברך * הא למדת שישראל זוכין במנוות לא
 תעשה בסור מרע ובמנוות עשה בעשיית הטוב * ושעונם
 הסתאים הוא תרופם לנפשם (מראש הויכוח עד סימן ל"ב) שיש קדושה
 רוחנית במנוות ושיש ג"כ עומאה רוחנית בעבירות (מסי' ל"ב עד מ"ט)
 שח"ל היו יודעין חכמת הקבלה (מסי' מ"ט עד נ"ז) שאין שום הפרש
 בין הפשטנים והמקובלים באמונת האלהות (מסי' נ"ז עד סי' ע"ה)

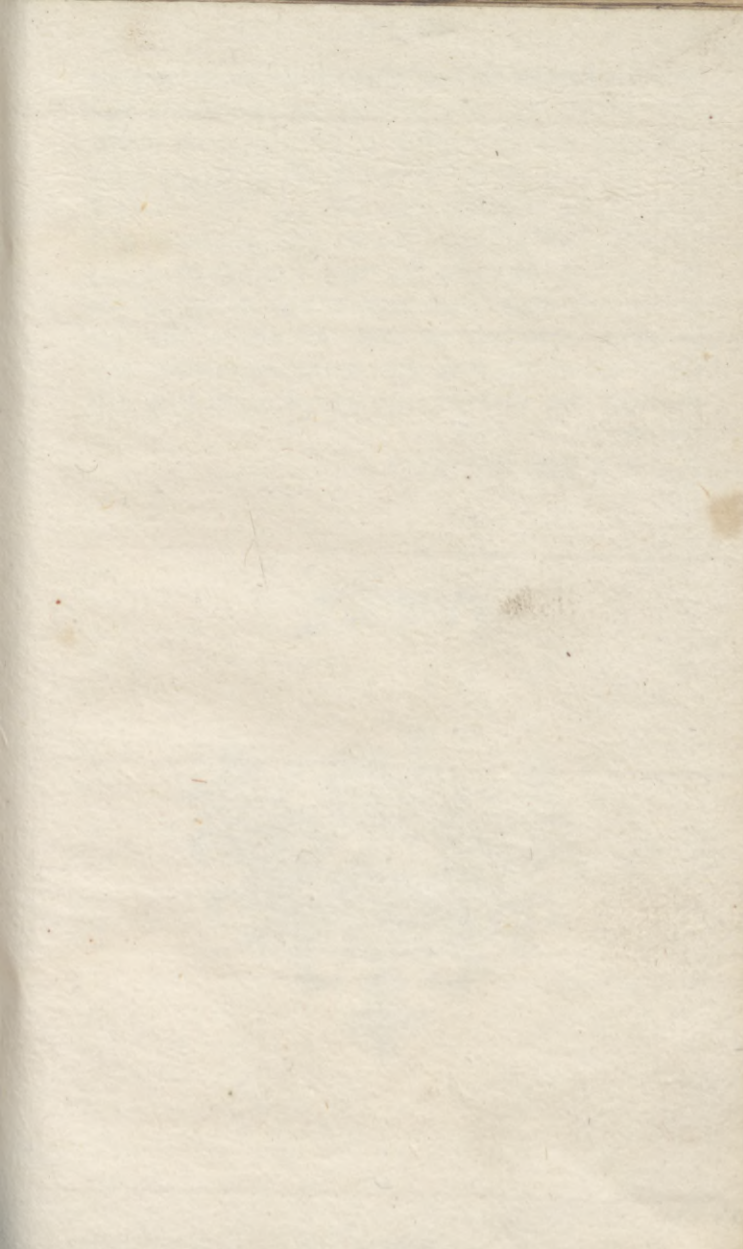
ראיות להוכיח שהעולם חדש (מסי' ע"ח עד סי' ז"ו) שהש"ת קדמון ואין
 ראיות לראשיתו (מסי' ז"ו עד סי' קי"א) למה נקראו הספרות היפלי
 מלכא ולבושי מלכא (מסי' קי"א עד סי' קל"ז) ענין הידיעה והבחינה
 (מסי' קל"ז עד סי' קע"ט) איך יאותו למי שאין לו סוף בכהו ויכלתו
 שירות ותשבחות דה"ע ושאר שבחים כאלו כגון שחבה גוים רבים
 נהרג מלכים עצומים לסיחון ולעוג וכו' (מסי' קע"ט עד סי' קל"ז)
 איך יתכן ליחס כעם ורחמים לא"ס יתברך (מסי' קל"ז עד סי' ר"ה)
 שיש אות וסימן וחותם קדמות הבורא ית' בכלל הבריות (מסי' ר"ה
 עד גמירא) ועתה סוהר בני נפתלי והיו הדברים האלה אשר
 למדתך היום על לבבך כי הם עיקרי אמונתנו ויסודות תורתנו הפוך
 בהם והפוך בהם שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו
 מאה ואחד :

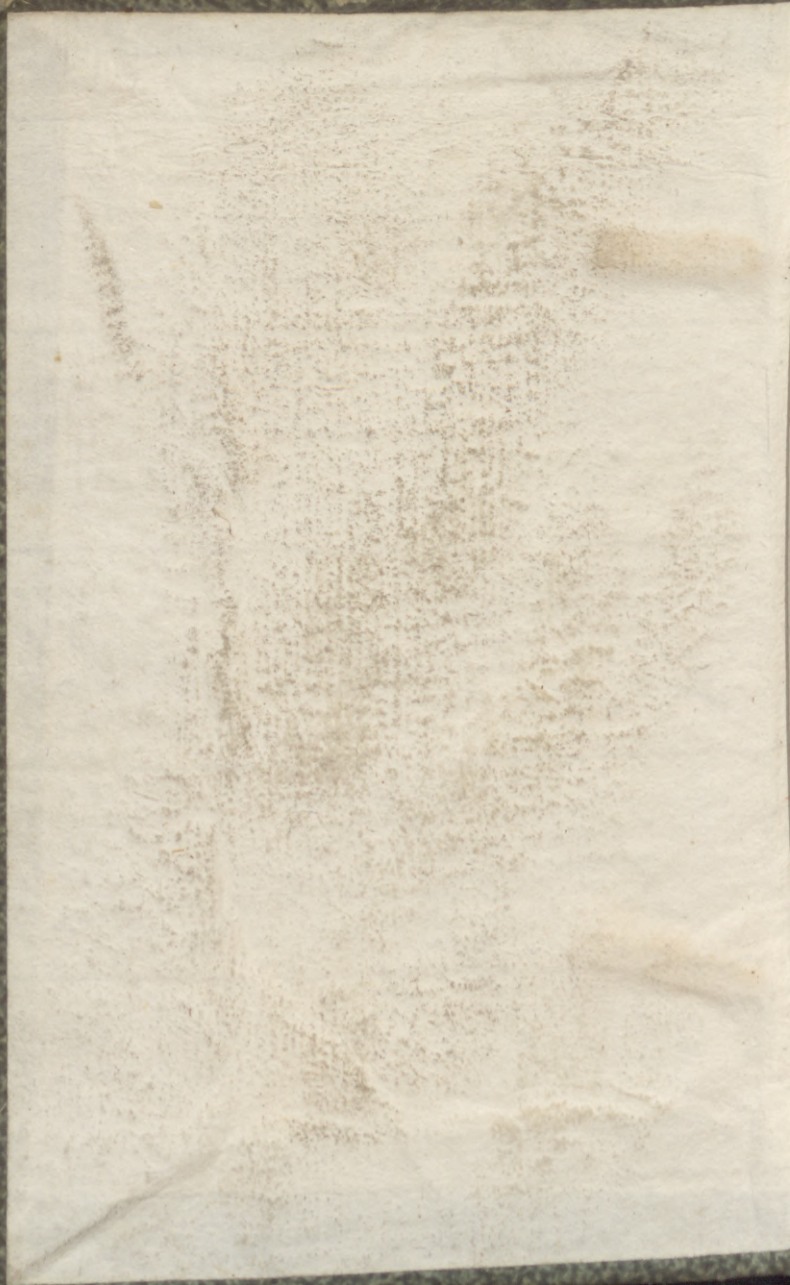
רכ"ג נפ כן אעשה כאשר דברת :

תושלבע

B
92.

איש

ד

ת

א